“ಕವಿ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರ ಕನ್ನಡ ಸೇವೆ”

- ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ.

(ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿಗಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಿದ ನಿಬಂಧ)

* ಸಂಶೋಧಕರು *

ಆನಂದಕುಮಾರ ಬ. ಪಾಟೀಲ
ಎಂ.ಎ.ಬಿ.ಇಡಿ.

* ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು *

ಡಾ. ಕೆ.ಆರ್. ಸಿದ್ಧಗಂಗಮ್ಮ
ಸಹ ಅಧ್ಯಾಪಕರು. ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸಂಸ್ಥೆಯ
ಅಂಗರಾಜ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ. ಬೆಳಗಾವಿ.

* ನಿರ್ದೇಶಕರು *

ಶ್ರೀ ಬಿ.ಆರ್. ದರೂರ
ಸಂಶೋಧನೆ ಕೇಂದ್ರ ಹಾರೂಗೇರಿ, ಜಿ: ಬೆಳಗಾವಿ.

ಮಾನ್ಯತೆ:- ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.
೨೦೧೩

1106

ಕವಿ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರ ಕನ್ನಡ ಸೇವೆ

- ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ.

(ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿಗಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಿದ ನಿಬಂಧ)

** ಸಂಶೋಧಕರು **

ಆನಂದಕುಮಾರ ಬ. ಪಾಟೀಲ
ಎಂ.ಎ.ಬಿ.ಇಡಿ.

** ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು **

ಡಾ. ಕೆ.ಆರ್. ಸಿದ್ಧಗಂಗಮ್ಮ
ಸಹ ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸಂಸ್ಥೆಯ
ಲಿಂಗರಾಜ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಳಗಾವಿ.

** ನಿರ್ದೇಶಕರು **

ಶ್ರೀ ಬಿ.ಆರ್. ದರೂರ
ಸಂಶೋಧನೆ ಕೇಂದ್ರ ಹಾರೂಗೇರಿ, ಜಿ: ಬೆಳಗಾವಿ

ಮಾನ್ಯತೆ: ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.
೨೦೧೩

ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ

"ಕವಿ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರ ಕನ್ನಡ ಸೇವೆ" – ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ನಿಬಂಧವನ್ನು ಡಾ.ಕೆ.ಆರ್. ಸಿದ್ಧಗಂಗಮ್ಮ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಹಾರೂಗೇರಿಯ ಶ್ರೀ ಬಿ ಆರ್. ದರೂರ ಸಂಶೋಧನೆ ಕೇಂದ್ರದ ಮೂಲಕ ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿಗಾಗಿ ಸಂಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿಬಂಧವನ್ನು ಈ ಮೊದಲು ಇಡಿಯಾಗಿಯಾಗಲಿ, ಬಿಡಿಯಾಗಿಗಾಗಲಿ ನಾನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹಾಗೂ ಯಾವುದೇ ಪದವಿಗಳಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಈ ಮೂಲಕ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ಥಳ: ಹಾರೂಗೇರಿ
ದಿನಾಂಕ:-೧೧-೦೭-೨೦೧೩

ಆನಂದಕುಮಾರ ಬ. ಪಾಟೀಲ
ಸಂಶೋಧನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಆರ್. ದರೂರ
ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ, ಹಾರೂಗೇರಿ.

<u>ಧೃಢೀಕರಣ ಪತ್ರ</u>

ಆನಂದಕುಮಾರ ಬ. ಪಾಟೀಲ ಇವರು **ಕವಿ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರ ಕನ್ನಡ ಸೇವೆ - ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ** ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ನಿಬಂಧವನ್ನು ನನ್ನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಹಾರೂಗೇರಿಯ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಆರ್. ದರೂರ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರದ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಶೋಧನಾ ನಿಬಂಧವನ್ನು ಇವರು ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಇಡಿಯಾಗಿಯಾಗಲಿ, ಬಿಡಿಯಾಗಿಯಾಗಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಯಾವುದೇ ಪದವಿಗಳಿಗಾವಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಈ ಮೂಲಕ ಧೃಢೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ಥಳ: ಹಾರೂಗೇರಿ
ದಿನಾಂಕ:-೧೧-೦೭-೨೦೧೩

ಡಾ. ಕೆ.ಆರ್. ಸಿದ್ಧಗಂಗಮ್ಮ
ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು
ಅಂಗರಾಜ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಳಗಾವಿ.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪದವಿ ಹಂತದಿಂದಲೂ ವಿಶೇಷವಾದ ಆಸಕ್ತಿ. ನಾನು ನನ್ನ ಕನ್ನಡ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಯನ್ನು ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿದೆ. ಅನಂತರವೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸಕರು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಶೋಧನೆಗೈದು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಮಹದುಪಕಾರ ಮಾಡಿದ, ಪ್ಲೀಟ್.ಕಿಟೆಲ್.ಗಾರೆಟ್.ರೈಸ್ ಮುಂತಾದವರು ನನ್ನ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಶೋದನಾ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಪ್ರೇರಣೆ. ನನಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಪರಿಚಯವಿದ್ದ ಶ್ರೀ ವೃಷಭೇಂದ್ರ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ ಹಾರೂಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಗ್ರಂಥಪಾಲಕರಾದಂತಹ ಶ್ರೀ ಸಾಲಿಮಠರವರು ನೀಡಿದ ಉಪಯುಕ್ತ ಮಾಹಿತಿ. ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ನಾನೆಂದೂ ಮರೆಯಲಾರೆ. ನಾನು ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿಗೆ ಸೇರಲು ಶ್ರೀ ಬಿ.ಆರ್. ದರೂರ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದಂತಹ ಡಾ. ವ್ಹಿ.ಎಸ್. ಮಾಳಿಯವರು ನಮ್ಮ ಈ ಕೋರ್ಸ್‌ನ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಹಂತದವರೆಗೂ ನೀಡಿದ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಲಹೆಗಳು. ಉಪಯುಕ್ತ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳು. ತರಗತಿಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರೊ. ವ್ಹಿ.ಎಸ್. ಮಾಳಿಯವರ ಸೂಜಿಗಲ್ಲಿನಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ನನಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾಗಿ, ಮಾಹಿತಿಯಾಗಿ, ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತನಾಗಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ನಾನು ಜನೇವರಿಯಲ್ಲಿ ಹಂಪಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಬರೆದು ಫಲಿತಾಂಶ ಪಾಸಾದಾಗ ನನಗೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಪೂಜ್ಯನೀಯ ತಾಯಿ-ತಂದೆಯವರಿಗೆ ತುಂಬ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಅವರಿಗೂ ನನ್ನ ಅನಂತ ಪ್ರಣಾಮಗಳು.

ನನಗೆ ಫಲಿತಾಂಶ ತೇರ್ಗಡೆಯಾದ ನಂತರ ಪ್ರಬಂಧ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾದವರು ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದಂತಹ ಡಾ. ಕೆ.ಆರ್. ಸಿದ್ಧಗಂಗಮ್ಮ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು. ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದಾಗ ಅವರ ಕಾಲೇಜ್ ಕ್ಯಾಂಟಿನಿನಲ್ಲಿ ಕಾಫಿಯೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ ವಿಷಯದ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಗಂಟೆಕಾಲ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರು.

ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಿರಬೇಕಾದ ಶಿಸ್ತು, ಸಹನೆ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ಅಧ್ಯಯನ ಕಲಿತೆ. ಸ್ವತಃ ತಾವೇ ಮುತುವರ್ಜಿ ವಹಿಸಿ ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹಾಗು ಉಪಯುಕ್ತ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದು ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿ ತಿದ್ದಿ, ತೀಡಿದ ಗುರುಮಾತೆಗೆ ಅನಂತ ಪ್ರಣಾಮಗಳನ್ನು ಈ ಮೂಲಕ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀ ಬಿ.ಆರ್. ದರೂರ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ, ಹಾರೂಗೇರಿಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಜಿ.ಟಿ. ಘಟನಟ್ಟಿಯವರ ಸಹಾಯ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಜಿ.ಎ. ಕಾಲೇಜಿನ ಗ್ರಂಥಪಾಲಕರಾದ ಶ್ರೀ ಗೆಜಪತಿಯವರ ಸಹಾಯ, ಸಹಕಾರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಸಹಾಯಕವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೂ, ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಿಗೂ, ಲೇಖಕರಿಗೂ, ಹಿರೇಬಾಗೆವಾಡಿ ಜನತೆಗೂ ನನ್ನ ಅನಂತ ನಮನಗಳು. ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರ ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ ಅವರ ಸುಪುತ್ರರಾದಂತಹ ಪ್ರೊ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಇಂಚಲರಿಗೂ, ನನ್ನ ಈ ಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾದ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಶ್ರೀ ಪಿ.ಎನ್. ಪಾಟೀಲ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಎಂ.ಎಸ್. ಇಂಚಲ(ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಕೆ.ಆರ್.ಸಿ.ಇ.ಎಸ್.ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೈಲಹೊಂಗಲ)ರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗೂ ಅಚ್ಚು ಕಟ್ಟಾಗಿ ಮುದ್ರಣ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ರುಕ್ಮಿಣಿ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ಸ್, ಕೋರ್ಟ್, ಬೆಳಗಾವಿ ಇವರಿಗೂ ನನ್ನ ಅನಂತ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಸ್ಥಳ: ಹಾರೂಗೇರಿ.
ದಿನಾಂಕ:-೧೧-೦೭-೨೦೧೩

BKpatil

ಆನಂದಕುಮಾರ ಬ. ಪಾಟೀಲ
ಸಂಶೋಧನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ಶ್ರೀ ಬಿ.ಆರ್. ದರೂರ,
ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ, ಹಾರೂಗೇರಿ.

ಪರಿವಿಡಿ

ಅಧ್ಯಾಯ : ೧ – ಅಧ್ಯಯನದ ಪೀಠಿಕೆ

ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ-೧-೭

ಅಧ್ಯಾಯ-೧

ಅಧ್ಯಯನದ ಪೀಠಿಕೆ

ನಿನ್ನ ನಿಡುದೋಳೆಂಬ ಪ್ರೇಮ ಪಂಜರದಲ್ಲಿ
ಅರಗಿಣಿಯು ನಾನಾಗಿ ಇರುವ ಆಸೆ
ನಿನ್ನ ತೊಡೆಯೇ ಎನ್ನ ತೊಟ್ಟಿಲಾಗಿರೆ ತಾಯಿ
ಆಡಿ ಹಾಡುವುದೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಭಾಷೆ ॥......('ತಾಯಿ ಮುತ್ತು'-ಸ್ನೇಹ ಸೌರಭ).

ಎಂದು ಪದ್ಯ ರಚಿಸಿ ಅದನ್ನು ಹಾಡುತ್ತ ತಾಯ್ನುಡಿಯ ಸೊಬಗನ್ನು ಮನಸೋ ಇಚ್ಛೆ ಶ್ಲಾಘಿಸಿ, ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆದವರು ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು. ಗೆಳೆಯರೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಗಡಿನಾಡು ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜೀವಿತದ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಕನ್ನಡದ ಕಂಪನ್ನು ಸೂಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಪದ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾವ್ಯ ರಸಿಕರ ಮನ ತಣಿಸುತ್ತ ಯುವ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ತಾಯ್ನುಡಿ, ತಾಯ್ನೆಲ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೊಳಿಸುತ್ತ, ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡುತ್ತಾ ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ ಸ್ನೇಹಜೀವಿ ಇಂಚಲರು ಕನ್ನಡದ ಆಸ್ತಿ.

ಸರಳ ರಗಳೆ, ತ್ರಿಪದಿ, ಶರಚೌಪದಿ, ಚುಟುಕ, ಸೀಸ, ಷಟ್ಪದಿ, ಗದ್ಯ, ಸುನೀತ, ಲಾವಣಿ ಮುಂತಾದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕಾವ್ಯಕೃಷಿಗೈದು ತಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯ ಕನ್ನಡ ಸೇವೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾತಃಸ್ಮರಣೀಯ ಚೇತನವಾಗಿ ನಮಗೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಗೆಳೆಯರೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಗಡಿನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮೂರುವರೆ ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ, ಬೆಳೆಸುವ ದಿವ್ಯ ಕಾಯಕ ಮಾಡಿದರು. ಕುಂದಾನಗರಿಯಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ಕನ್ನಡ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಬಾಳಿ ಬದುಕಿದ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರು ನವೋದಯ ಕಾಲದ ಕವಿಗಳು.

ಇವರ ಮುತ್ತಿನಂತಹ ಪದಗಳಿಂದ ಹೆಣೆದ ಕಾವ್ಯ ತೋರಣಗಳು ಅಂದಿನ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಉತ್ಸಾಹಿ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದವು. ಇವರು ರಚಿಸಿದ ಪದ್ಯಗಳು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕೋಣೆಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಬರೆದ ಶುಷ್ಕ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲ. ಇವರ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಯಾ-ವಾಚಾ-ಮನಸಾ ಹೃದಯ ತುಂಬಿ ಬಂದ ಕಾಳಜಿ ಇಲ್ಲಿದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟತೆ, ನಿಸರ್ಗ ಸೌಂದರ್ಯ ಬಣ್ಣನೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಧ್ವನಿಗಳ ಮೊತ್ತವೇ ನವೋದಯದ ಕಾವ್ಯ ಸ್ವರೂಪ ಎನ್ನುವುದು ಕವಿ ಇಂಚಲರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಜ. ಇವರಿಗೆ ಬರೀ ಕವಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಗಡಿನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸವೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

೧.೧-ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ

ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತವು ವಿವಿಧ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪಗೊಂಡಿದೆ. ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ, ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ, ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸ್ತ್ರೀ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂಬುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಂಗಡಣೆ. ಆದರೆ ಅಧ್ಯಯನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೀಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಎಲ್ಲ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾವ್ಯ ತನ್ನ ಜೀವಂತಿಕೆಯಿಂದ, ತಾಳಿಕೆಯ ಗುಣಗಳಿಂದ ಯಾವತ್ತಿಗೂ ಹೊಸ ಕಾವ್ಯವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ಘಟ್ಟ ನವೋದಯ. ನವೋದಯದ ಆರಂಭಿಕ ಘಟ್ಟವನ್ನು ಇದಮಿತ್ಥಂ ಎಂದು ಗೆರೆ ಎಳೆದು ತೋರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೂ ಸಹ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರ 'ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಗೀತೆಗಳು' (೧೯೨೦)ದಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನವೋದಯ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರೊ. ಎಲ್.ಎಸ್. ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್ ಅವರು 'ಶ್ರೀ'ಯವರ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಗೀತೆಗಳಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರೋಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ನವೋದಯ ಯುಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದರೂ ಇತ್ತಕಡೆ ಧಾರವಾಡದ ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪಿನಿಂದ, ಕಾರವಾರದ ಕಡೆ ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯರು, ಗೋವಿಂದ ಪೈಗಳ ಕಾವ್ಯ ಸೊಬಗಿನಿಂದ ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಕಾವ್ಯ, ಕತೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕ, ಪ್ರಬಂಧ, ವಿಮರ್ಶೆ ಮುಂತಾದ ವೈವಿಧ್ಯವಾದ ಸಾಹಿತವು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಹೊರನೋಟಕ್ಕೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರಮ್ಯವಾದದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾದರೂ ಅಂತಃತತ್ವದಿಂದ ಅಪ್ಪಟ ಕನ್ನಡ ದೇಸಿ ಸತ್ವವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ.

ನಿಸರ್ಗ, ದೇಶಪ್ರೇಮ, ಭ್ರಾತೃತ್ವ, ದೇಸಿ ಚಿಂತನೆ ಮುಂತಾದ ತಾತ್ವಿಕ ಚಿಂತನೆಯ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯೇತರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹೊಸ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನವೋದಯ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮದನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ವರ್ಡ್ಸ್‌ವರ್ತ್, ಶೆಲ್ಲಿ, ಕೋಲರಿಜ್ ಮುಂತಾದ ರೋಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ಕವಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದೆ ನಿಜ ಆದರೆ ಅಂತಃಸತ್ವವು ಕೀರ್ತನೆಗಳು, ವಚನಗಳಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವಿತಗೊಂಡಿದೆ.

ಈ ನವೋದಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ಬಾರದೆ ವಿಮರ್ಶಕರ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರಚಾರದ ಕೊರತೆಯಿಂದಲೋ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದಿಂದ ತೀವ್ರ ಉಪೇಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಅನೇಕ ಜನ ಕನ್ನಡ ನಾಡು-ನುಡಿಗಾಗಿ ದುಡಿದವರು ಅಪರಿಚಿತರಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದಾರೆ.

ನವೋದಯ ಉತ್ಕರ್ಷ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಡಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಕಾವ್ಯ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ "ಕಿರಿಯರ ಬಳಗ"ದ ಮೂಲಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುತ್ತಾ, ಕನ್ನಡ ನಾಡು-ನುಡಿಯ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರ ಸೇವೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು.

ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಎಂಟು ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಹೊರ ತಂದ ಕವಿ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರ ಕಾವ್ಯ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಈ ಸಂಪ್ರಬಂಧದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಇವರ ಕಾವ್ಯದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ಕವಿ ಡಾ॥ ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರು "ಒಂದು ವೇಳೆ ಇಂಚಲರಿಗೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸ್ಥಾನಮಾನವೇನಾದರೂ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೆ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪಡೆಯುವ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಿದ್ದರು" ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. *೧

ಪ್ರಸ್ತುತ ಶ್ರೀ. ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರ ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಛಂದಸ್ಸಿನ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿ ಕನ್ನಡ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಇವರ ಪಾತ್ರದ ಅಧ್ಯಯನ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಬೆಳಗಾವಿಯ ಈ ಉಪೇಕ್ಷಿತ ಕವಿಯ ಬಗ್ಗೆ, ಅವರ ಕವನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಹಾಗೂ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಯದಿರುವುದು ವಿಷಾದನೀಯ ಸಂಗತಿ. ಎಲೆಮರೆಯ ಕಾಯಿಯಂತೆ ಪ್ರಚಾರ ಪ್ರೀಯತೆಗೆ ಮಾರುಹೋಗದೆ ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ಸೇವೆಗೈದ ಇವರ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಬರಹದ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಈ ಸಂಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಕವಿ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರ ಕನ್ನಡ ಸೇವೆ ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಅಂದಿನ ಮುಂಬೈ-ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗವಾದ ಗಡಿನಾಡು ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ತಾಯಿಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ರೀತಿಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತಾ ಹಾಗೂ ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಇಂಚಲರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ದಾಖಲುಗೊಳಿಸಲು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ.

---

*೧.-ಇಂಚಲರ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಲಿಕೆ ಸಭೆ- ಡಾ॥ ಜಿ.ಎಸ್.ಎಸ್.

೧.೨-ಅಧ್ಯಯನದ ಸ್ವರೂಪ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವಿ ಇಂಚಲರ ಕನ್ನಡ ಸೇವೆ -ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ'ವು ಸಮಾರೋಪವನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಒಟ್ಟು ಐದು ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಮೊದಲನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶವಾದ ಇವರ ಕನ್ನಡ ಸೇವೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅದನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಧ್ಯಯನದ ಸ್ವರೂಪ ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹಾಗೂ ಆಕರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪೂರ್ವಾಪರಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಎರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು ಕವಿಯ ಬಾಲ್ಯ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಉದ್ಯೋಗ, ಜೊತೆಗೆ ಇವರು ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ದಿನಚರಿಯ ಕುರಿತು ವಿಮರ್ಶೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ನೇಹಕವಿಯ ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗವನ್ನು ನೆನೆಯಲು ಈ ಅಧ್ಯಾಯ ಮೀಸಲಾಗಿದೆ.

ಮೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಾಧನೆ ಇದೆ. ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರ-ಹೊಮ್ಮಿದ ನಿಸರ್ಗ ಸೌಂದರ್ಯದ ಚಿತ್ರಣ, ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರಣಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳ ಕಾವ್ಯಗಳು, ನಾಡ-ಕವಿತೆಗಳು, ಮಕ್ಕಳ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನಗೈಯಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇವರು ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ ಪ್ರತಿಮೆ ಪ್ರತೀಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣಿತಿಯನ್ನು, ಚಿತ್ರಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು, ಭಾಷಾ ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ಛಂದಸ್ಸಿನ ಕುರಿತಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಇಂಚಲರನ್ನು ಗಡಿನಾಡ ಕನ್ನಡದ ಹೋರಾಟಗಾರರನ್ನಾಗಿ ನೋಡುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇವರ ಚಳುವಳಿಗಳಲ್ಲಿನ ಕ್ರೀಯಾಶೀಲತೆ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡದ ಕೆಚ್ಚನ್ನು, ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ ರೀತಿಯನ್ನು ಅವರ ಪದ್ಯಗಳ ಉಲ್ಲೇಖದೊಂದಿಗೆ ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಐದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಮಾರೋಪ. ಕವಿ, ಹೋರಾಟಗಾರ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಸಾರ್ಥಕ ಸೇವೆಯನ್ನು ಅವರ ಆಶಯ ಫಲಶೃತಿಯನ್ನು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಫಲಿತಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿ ಒಟ್ಟು ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

೧.೩–ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಕವಿ ಇಂಚಲರ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನ ಈ ಪ್ರಬಂಧದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಸೇರಿದೆ. ಇವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದ ನಿಸರ್ಗ ಸೌಂದರ್ಯ. ನಾಡು–ನುಡಿ ಚಿಂತನೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರಣಗಳು ಜೊತೆಗೆ ಕಾವ್ಯದ ಭಾಷೆ ಶೈಲಿ. ಛಂದಸ್ಸು ಕುರಿತಾದ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು, ಜೊತೆಗೆ ಸಾಧಿಸಿದ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇವರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಕಾವ್ಯ ಬೀಜಾಂಕುರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಲೇಪನದೊಂದಿಗೆ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಇವರ ಬಹುತೇಕ ಕವಿತೆಗಳು ಭಾಷಾ ಪ್ರೇಮ, ದೇಶಪ್ರೇಮದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಜನರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ನಾಡಿಗಾಗಿ ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ತನು–ಮನ–ಧನ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಮಹನೀಯರ ಸೇವಾಗುಣವನ್ನು ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ.

ಜನಪದ ಸೊಗಡಿನಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತವಾದ ಇಂಚಲರ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಡುಮಾತಿನ ಸೊಗಡು ಲಯ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ. ಕಥನ ನಿರೂಪಣೆಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾವ್ಯಗಳು, ಲಾವಣಿ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಇವರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಇಲ್ಲಿದೆ.

ಕಾಲೇಜು ಅಧ್ಯಯನದ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿ ದಿ. ಪ್ರೊ, ಕೆ.ಜಿ. ಕುಂದಣಗಾರ, ಡಾ। ಆ.ನೆ. ಉಪಾಧ್ಯೆ, ಡಾ॥ ಬಾಳಕೃಷ್ಣ ಅವರ ವಿದ್ವತ್ತು ಘನತೆ, ಅಪೂರ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಮೇಲೆ ಬಹಳೇ ಪ್ರಭಾವ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದವು. ಈ ಪ್ರಭಾವಗಳ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಕವಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಕೆಲಸ ಇಲ್ಲಿದೆ.

ಸುಮಾರು ನಲವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವ ಮೂಲಕ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಹೊರ ತರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಆಯೋಜಿಸಿ ಈ ಭಾಗದ ಜನ ಮಾನಸದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಅಧ್ಯಯನದ ಅಗತ್ಯತೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಈ ಕಿರು ಪ್ರಬಂಧ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧.೪–ಅಧ್ಯಯನದ ಆಕರಗಳು

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಇಂಚಲರ ಎಲ್ಲ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು, ಚುಟುಕು, ಲಾವಣಿ, ಪತ್ರಗಳು, ದಿನಚರಿ, ಗದ್ಯ–ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಮೂಲ ಆಕರಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

- ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರ ಕುರಿತು ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ "ಕವಿ ಕಾವ್ಯ ಜೀವನ" ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕವಿ ಇಂಚಲರ ಜೀವನ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಶ್ರೀ ಬಾಳೇಶ ಲಕ್ಷೆಟ್ಟಿಯವರ ಪುಸ್ತಕ ಲಭ್ಯವಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಆಕರವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.
- ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎಸ್. ಗವಿಮಠರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ, ಚಿಂಚಣಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಜನಕಲ್ಯಾಣ ಸಂಸ್ಥೆ ಸಿದ್ಧಸಂಸ್ಥಾನ ಮಠದ ಕನ್ನಡ ಜಾಗೃತಿ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲೆಯವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ "ಇಂಚರ" ಎಂಬ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರ ಸಮಗ್ರ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಆಕರವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಸ್.ಗವಿಮಠರು ಇಂಚಲರ ಬಿಡಿಗವನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಚುಟುಕು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನಾಡಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- ಪ್ರೊ. ಬಸವರಾಜ ಜಗಜಂಪಿಯವರ ಪುಸ್ತಕ–"ಎಸ್.ಡಿ.ಇಂಚಲ" ಕೃತಿಯನ್ನು ಆಕರವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.
- ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರ ಸಮೀಪವರ್ತಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಬಿ.ಎಸ್. ಗವಿಮಠ "ಸಾವಿರದ ಕವಿ" ಸಂಪದನಾ ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಬದುಕು ಬರಹಗಳ ಬಿಡಿ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಆಕರಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.
- ಶ್ರೀ ಪ್ರಹ್ಲಾದಕುಮಾರ ಬಾಗೋಜಿಯವರ 'ನನ್ನ ಬೆಳಗಾವಿ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿರುವ ಇಂಚಲರ ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರ ಸುಪುತ್ರರಾದ ಪ್ರೊ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಇಂಚಲರ ನುಡಿಚಿತ್ರಣ.
- ಪ್ರೊ. ಜಿ.ಜಿ. ನೇಗಿನಹಾಳರು ಹೇಳಿದ ಇಂಚಲರ ಕುರಿತ ನುಡಿ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಪ್ರೊ. ಸಿ.ವ್ಹಿ. ಕೆರಿಮನಿಯವರು ಹೇಳಿದ ಇಂಚಲರ ಭಾಷಣದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇನ್ನಿತರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅನುಷಂಗಿಕ ಆಕರಗಳನ್ನಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರಾಜ್ಞರ, ಓದುಗರ ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಇಂಚಲರ ಕವಿತಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಾ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವುದಾದರೆ ನನ್ನ ಶ್ರಮ ಸಾರ್ಥಕವೆಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮುಂಬೈ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಸವೆಸಿದ ಆ ಮೂಲಕ ಸಂಭ್ರಮಿಸಿದ ಕವಿ ಇಂಚಲರ ಕನ್ನಡ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ವಿವಿಧ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಅರ್ಥೈಸಿ ಅಧ್ಯಯನಗೈಯಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರ ಕನ್ನಡ ಸೇವೆಯನ್ನು ವಸ್ತುವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಪ್ರಬಂಧ ರೂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಕಟಿತವಾಗಿರುವ ಕವಿಯ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ : ೧ – ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಜೀವನ ಘಟ್ಟಗಳು

ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ-೮–೧೬

ಅಧ್ಯಾಯ-೨

ಇಂಚಲರ ಜೀವನ ಘಟ್ಟಗಳು

(ಬದುಕಿನ ಕಾಲಾವಧಿ ೧ನೇ ಏಪ್ರೀಲ್ ೧೯೧೩ ರಿಂದ ೭ನೇ ಏಪ್ರೀಲ್ ೧೯೭೪)

ನವೋದಯದ ಉತ್ಕರ್ಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕವಾಗಿ ತೀವ್ರ ಸಂಚಲನವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದ ಅಪರೂಪದ ಕವಿ, ದಿವಂಗತ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿ ಟ್ರೇನಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗಿಲಗಿಂಚಿ ಅರಟಾಳ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ವರ್ಷಕಾಲ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿ ದಕ್ಷಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಆದರ್ಶ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಪ್ರೀತಿ. ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಔದಾರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಉದಾತ್ತ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ಅನುಕರಣೀಯ ಬದುಕನ್ನು ಬದುಕಿದ ಕವಿ ಇಂಚಲರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡು-ನುಡಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅದಮ್ಯವಾದ ಅಭಿಮಾನವಿದೆ. ಸ್ವಚ್ಛ ಹಾಗೂ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಬದುಕನ್ನು ಬದುಕಿ ಕಾವ್ಯ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಮತ್ತು ಸಾವಿರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉದಾತ್ತ ಸಂಸ್ಕಾರ ನೀಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಇವರು. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಸಾರಸ್ವತ ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ಉಪೇಕ್ಷೆಗೊಳಗಾದ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರೂ ಒಬ್ಬರು.

ಕವಿ ಇಂಚಲರು ಒಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ವಾಗ್ಮಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಸಭಿಕರನ್ನು ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತರ್ಕದಿಂದ ಮಂತ್ರ ಮುಗ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಕಲೆ ಕರಗತವಾಗಿತ್ತು. (ಈ ಅಂಶಕ್ಕೆ ಅವರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಬಾಬಾಗೌಡ ಪಾಟೀಲ, ಮಾಜಿ ಕೇಂದ್ರ ಸಚಿವರು, ಪ್ರೊ. ಕೆರಿಮನಿ, ಪ್ರೊ. ಜಿ.ಜಿ ನೇಗಿನಹಾಳ, ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ, ಹಿರೇಬಾಗೇವಾಡಿಯ ಹಿರಿಯರಾದ ನಿವೃತ್ತ ಶ್ರೀ ವಾಲಿಇಟಗಿ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರು, ಇಂಚಲದ ಹಿರಿಯರಾದ, ಶ್ರೀ ರಾಚನಾಯ್ಕರ, ಶ್ರೀ ಹಣ್ಣೀಕೇರಿ ಮುಂತಾದವರ ಜೊತೆಗಿನ ಮಾತುಕತೆ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷಟ್ಟಿ, ಶ್ರೀ ಬಾಗೋಜಿ, ಶ್ರೀ ಜಗಜಂಪಿ, ಶ್ರೀ ಗವಿಮಠರು ಮುಂತಾದವರ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.) ಇವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಿಯ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಬರೆದ ಅನೇಕ ಪತ್ರಗಳು ಸರಳ ಸುಂದರ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಆಕರ್ಷಕ ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಇವರ ಪತ್ರಗಳು ಅಂದಿನ ಹಿರಿಯ-ಕಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಆತ್ಮನಿವೇದನೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ.

೨.೧– ಬಾಲ್ಯ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರು ಏಪ್ರೀಲ್ ೧, ೧೯೧೩ರಂದು ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಸಮೀಪದ ಹಿರೇಬಾಗೇವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರ ಪೂರ್ಣ ಹೆಸರು ಶ್ರೀ ಶಿವಪುತ್ರಪ್ಪ ದೇಮಪ್ಪ ಇಂಚಲ. ಶಿವಪುತ್ರಪ್ಪನವರ ತಂದೆ ದೇಮಪ್ಪ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಕರು. ದೇಮಪ್ಪನವರು ಮುಲ್ಕಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಪಾಸಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರ ತಾಯಿ ಬಸವಂತವ್ವನವರು ಮುಗಟಖಾನ್ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ*೧ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸಾಧುನವರ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ಇವರ ಬಾಲ್ಯದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವೆಲ್ಲ ಅವರ ಹುಟ್ಟೂರಾದ ಹಿರೇಬಾಗೇವಾಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯಿತು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಹೊಳೆಪ್ಪ ಮಾಸ್ತರರೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅತೀವ ಭಯ-ಭಕ್ತಿ. ಶ್ರೀ ಹೊಳೆಪ್ಪ ಮಾಸ್ತರರಿಗೂ ಶಿವಪುತ್ರನೆಂದರೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿ. ಅವರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಶೀಪಣ್ಣ ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ತಮ್ಮ ವರ್ಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀ ಹೊಳೆಪ್ಪ ಮಾಸ್ತರರು ಭೂಮಿತಿ ಗಣಿತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಶಿವಪುತ್ರನ ಮುಖಾಂತರವೇ ಹೇಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬೆಳೆವ ಸಿರಿ ಮೊಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಬಂತೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಾಸಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ. ಈ ಕಾವ್ಯಾಸಕ್ತಿ ಕುದುರಿಸಿದವರು ಶ್ರೀ ಹೊಳೆಪ್ಪ ಮಾಸ್ತರರು. ಇವರು ಓರ್ವ ಉತ್ತಮ ವಾಗ್ಮಿಯಾಗುವಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಸ್ತರರೇ ಮೂಲ ಪ್ರೇರಣೆ. ೧೯೨೬ರಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ಮುಲ್ಕಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಆರನೇಯ ಕ್ರಮಾಂಕ ಪಡೆದು ಒಂದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೂರು ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಪಾಸು ಮಾಡಿದ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು. ಇಡೀ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಆಗ ೯೫೦ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಮಗ ಹೆಚ್ಚು ಕೀರ್ತಿವಂತನಾಗಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲದಿಂದ ಇವರ ತಾಯಿ ಗಂಡನ ಮನವೊಲಿಸಿ ಎಂ.ಕೆ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಾಲೆಗೆ ಹೆಸರು ಹಚ್ಚಿಸಿದರು.

---

*೧{ಎಂ.ಕೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ(ಸದ್ಯ ಕಿತ್ತೂರ ತಾಲೂಕ) ಜಗಜ್ಯೋತಿ ಬಸವೇಶ್ವರರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಗಂಗಾಂಬಿಕೆ ಎಂ.ಕೆ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಸಮೀಪದ ಮಲಪ್ರಭಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯಳಾದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಥಳವಿದು.}

ಅಲ್ಲಿ ಬಾಲಕ ಇಂಚಲರು ಒಂದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೂರು ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದರು. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನಾಲ್ಕನೇ ವರ್ಗದ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಧಾರವಾಡ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಸಿ (ಆಗಿನ ೪ನೇ ವರ್ಗ ಅಂದರೆ ಈಗೀನ ೮ನೇ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಮ) ಹೆಸರಾಂತ ಶಿಕ್ಷಕರ ಪ್ರೇರಣೆ ಹಾಗೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರು. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಸಾಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರು, ದಾರ್ಶನಿಕ ಶಂ.ಭಾ. ಜೋಶಿಯವರು ಡಾ॥ ಕಬ್ಬೂರ ಅವರು ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರನ್ನು ವಿಶೇಷ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರು. ೧೯೨೯ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿಯ ಗಿಲಗಿಂಚಿ ಅರಟಾಳ ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದ ಇಂಚಲರು ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಿಕ್ಷಕರೆನಿಸಿದ್ದ ಸಾಖರೆ, ಮಮದಾಪೂರ, ಪುರಾಣಿಕ, ಸರದಾರ ವೀರನಗೌಡರು ಮೊದಲಾದವರ ಸಹವಾಸದ ಸಾಮಿಪ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಭಾವ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಜ್ಞಾನ, ಸಂಸ್ಕಾರ, ಸರಳತೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡರು. ಕನ್ನಡದ ಖ್ಯಾತ ನವೋದಯ ಕತೆಗಾರರಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರ ಕಲ್ಲೂರ ಆಗ ಜಿ.ಎ. ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದರು. "ಕಲ್ಲೂರರು ನವೋದಯ ಕಾಲದ ಕತೆಗಾರರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಭಾವ ಪ್ರಧಾನತೆಯೇ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ." ಭಾವಗೀತೆಗಳಂತೆ ಅವರ ಕತೆಗಳ ನಿಲುವು ಶಾಂತ ಮತ್ತು ಗಂಭೀರ.*೧ ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಇಂಚಲರ ಮೇಲೆ ಗಾಢ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಿದವು. ಶಾಲಾ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಖನ ಬರೆಯುವದರ ಮೂಲಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗೆ ಶ್ರೀಕಾರ ಹಾಕಿದ ಇವರು ಕಲ್ಲೂರರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಕವಿ ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ ಹಾಗೂ ಮಧುರಚನ್ನರ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ೧೯೩೦-೩೧ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಇವರು ಕವನಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಜಿ.ಎ. ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಾಸು ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ತಾಯಿಯ ಒತ್ತಾಸೆಯ ಫಲವಾಗಿ ೧೯೩೨-೧೯೩೪ರ ವರೆಗೆ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಕೊಲ್ಹಾಪೂರದ ರಾಜಾರಾಮ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದರು.

೧-ಎಸ್.ಡಿ.ಇಂಚಲರ 'ಕವಿ ಕಾವ್ಯ ಜೀವನ'- ಬಾಳೇಶ ಲಕ್ಷೆಟ್ಟಿ

ಕಾಲೇಜು ಅಧ್ಯಯನದ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂಚಲರಿಗೆ ಸರ್ವರೀತಿಯಿಂದಲೂ ನೆರವಾದವರು ದಿ. ಟಿ.ಸಿ. ಇಟಗಿ, ಪ್ರೊ. ಕೆ.ಜಿ. ಕುಂದಣಗಾರ, ಡಾ॥ ಬಾಳಕೃಷ್ಣ, ಡಾ॥ ಆ.ನೇ. ಉಪಾಧ್ಯೆ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಇವರೆಲ್ಲರ ಪ್ರತಿಭೆ, ವಿದ್ವತ್ತು, ಘನತೆಗಳನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಇಂಚಲರು ಬೆಳೆದರು. ರಾಜಾರಾಮ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದ ಮೂಲಕ ಹಲವು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಕವಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕ ಪಡೆದ ಇಂಚಲರು ಕಾವ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಪ್ರಥಮ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆದರು. ತಮ್ಮ ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಬೆಳಗಾವಿಯ ಲಿಂಗರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಸಿದ ಇಂಚಲರು ಪ್ರೊ. ಶಿ.ಶಿ. ಬಸವನಾಳ, ಪ್ರೋ. ಸಿ.ಎಸ್. ಬಾಗಿ ಪ್ರೊ. ವಿ.ಜಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಜ್ಞರ ನೇರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದರು.

ಜಯಕರ್ನಾಟಕ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದತ್ತ ಹೆಚ್ಚು ಒಲವು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋದರು. ೧೯೩೮ರಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎ. ಪಾಸುಮಾಡಿ ಹಿರೇಬಾಗೇವಾಡಿಯ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಪದವೀಧರ ಎಂಬ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು.

ಬೆಳಗಾವಿಯ ಗಿಲಗಿಂಚಿ ಅರಟಾಳ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ವೃತ್ತಿ ಜೀವನ ಆರಂಭಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ಸಹಾಯಕ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಕೆಲವು ಕಾಲಾನಂತರ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೆ.ಪಿ.ಟಿ. ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರಾಗಿ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಜಗದ್ಗುರು ಗುರುಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಕೆ.ಪಿ.ಟಿ. ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ೧೯೫೭ರಿಂದ ಬೆಳಗಾವಿಯ ಗಿಲಗಿಂಚಿ ಅರಟಾಳ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನ ಮುಖ್ಯಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಶ್ರೇಯೋಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವೆನಿಸಿದರು. ಈ ಪರಿಶ್ರಮದ ಫಲವಾಗಿ ಇಂಚಲರಿಗೆ ರಾಜ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ತಾವಾಗಿಯೇ ಬಂದವು. ಇಂಚಲರು ಜಿ.ಎ. ಹೈಸ್ಕೂಲಿನ ಮುಖ್ಯ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಿರೀಕ್ಷೆಗೂ ಮೀರಿ ಜರುಗಿದವು. ಸಂಪೂರ್ಣ ಮರಾಠಿಮಯವಾದ ನೆಲವನ್ನು ಕನ್ನಡಮಯಗೊಳಿಸಲು ಹಗಲಿರುಳು ಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಅನೇಕ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯತಾಣವಾದ ಜಿ.ಎ. ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಕನ್ನಡಿಗರ ಶಕ್ತಿ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಇಂಚಲರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಪ್ರೊ. ಪಿ.ಕೆ. ಬಾಗೋಜಿ, ಶ್ರೀ. ರಾಜಶೇಖರ ಕರ್ಕಿ, ಶ್ರೀ ಪ್ರಭಾಕರ ಅನಿಗೋಳ, ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎ. ಸನದಿ, ಶ್ರೀ ಬಾಳೇಶ ಲಕ್ಕೆಟ್ಟಿ, ಡಾ॥ ಎಂ. ಎಸ್. ಲಠ್ಠೆ, ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ ಮೋಟಗಿ, ಶ್ರೀ ವಿ.ಸಿ. ಮಾಲಗತ್ತಿ, ಮೊದಲಾದವರು ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದರು.

ಸುಮಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಗಿಲಗಿಂಚಿ ಅರಟಾಳ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರಾಗಿ ದಕ್ಷಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ಆದರ್ಶ ಶಿಕ್ಷಕರಾದರು ೧೯೭೪ ಏಪ್ರೀಲ್ ಒಂದರಂದು ಸಾರ್ಥಕ ಸೇವೆಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸೆನೆಟ್ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಧಾರವಾಡ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಕೇಂದ್ರದ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯಾಧ್ಯಾಪಕರ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಬಹುಮುಖ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಜೊತೆಗಾತಿ–ಸೌ. ಕಮಲಮ್ಮ–

"ಋತುಗಳ ಇಂಗೀತ ಹಕ್ಕಿಯ ಸಂಗೀತ
ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಸುರಿನ ಹೊಸನೋಟ।ನಿನ್ನ
ಒಲುಮೆಯ ರಸದೂಟ".

ಎಂದು ಒಲುಮೆಯಲಿ ತಮ್ಮ ಅಪೂರ್ವ ಜೀವನ ಸಂಗಾತಿ ಸೌ. ಕಮಲಮ್ಮನವರ ಕುರಿತು ಇಂಚಲರು ತ್ರಿಪದಿ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ತಮಗೆ ದೊರೆತ ಗೌರವ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳಿಗೆ ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿಯ ಅನುಪಮವಾದ ತ್ಯಾಗಜೀವನವೇ ಕಾರಣ ಎಂದು ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ:

ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ಶಿಸ್ತಿನ ಸಿಪಾಯಿಯಂತಿದ್ದವರು. ನಡೆದಂತೆ ನುಡಿಯುವ, ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆಯುವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದವರಾದ ಇವರಿಗೆ ತುಂಬ ಗೌರವದ ಸ್ಥಾನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ಇತ್ತು. ಬಾಯಿಮಾತಿನಿಂದ ಶಿಕ್ಷೆ, ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕೋಪದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅದು ಅಷ್ಟೇ ವೇಗವಾಗಿ ಕರಗುವ ಅಂತಃಕರಣ, ಹೃದಯವಂತಿಕೆ ಅವರಲ್ಲಿತ್ತು. ಬೆತ್ತ ಬಳಕೆ ಇಂಚಲರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಖರ ವಾಗ್ಮಿಯೂ ಆದ ಇಂಚಲರು ತಾಸುಗಟ್ಟಲೇ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಮಾನ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಭಿಕರ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಹೇಳುವ, ಶ್ರೋತೃಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಕಲೆ ಕರಗತವಾಗಿತ್ತು. "ತನುಮನವೆಲ್ಲವೂ ಕನ್ನಡಮಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಇವರು ಅನ್ಯಭಾಷಾ ದ್ವೇಷಿಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ "ಮರಾಠಿ ಬಂಧುಗಳೇ" ಎಂದೇ ಸಂಭೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಾಷಾಪ್ರೇಮ ದೇಶಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಬಾರದೆಂಬ ವಿಶಾಲ ಮನೋಭಾವ ಶ್ರೀಯುತರಲ್ಲಿ ಕಂಡಿದೆ".*೧

ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಬಳಲಿ ನೊಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಕವಿ ಇಂಚಲರು "ತರಂಗಿಣಿ" ಕವನ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ 'ತಬ್ಬಲಿ' ಎಂಬ ಕವಿತೆಯ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಕರುಣಾಮಯಿ ಹೃದಯವನ್ನು, ತೀವ್ರತರನಾದ ಭಾವುಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮಗುವು ಬಿಕ್ಕಿ-ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ ಚಿಕ್ಕದಾದ ಗೋಣನಲುಗಿ
ಯಾರು ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವ ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡಿತು ॥
ಹಸುಳೆಯವನ ಗೋಳ ನೋಡಿ ದೈವವೆನಿತು ಕ್ರೂರವೆಂದು
ನನ್ನ ಕಣ್ಣ ಹನಿಯ ಹೊನಲು ಹರಿಯ ತೊಡಗಿತು॥

ಎಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ತನ್ನ ಗೋಳು ಹೇಳಿ ಉದುರಿಸಿದ ಕಣ್ಣೀರಿಗೆ ಕವಿ ಹೃದಯ ಮಿಡಿದು ತಾನೂ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದೆ.

---

*೧ ಪ್ರೊ. ಜಿ.ಜಿ. ನೇಗಿನಹಾಳರ ನುಡಿಚಿತ್ರ-೨೨/೦೪/೨೦೧೩

ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ತಮ್ಮ ಅಪರೂಪದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಿಂದ ಗಿಲಗಿಂಚಿ ಅರಟಾಳ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನ ಶಿಕ್ಷಕ ವೃಂದವನ್ನು ಆತ್ಮೀಯತೆಯ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಕುಟುಂಬವನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ್ದರು. ಕೇವಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶಿಕ್ಷಕರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಸಿಪಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವರು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಸೋದರ ಭಾವನೆಯು ಅವರ ಹಿರಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ.

ಇವರ ತಂದೆ ದೇಮಪ್ಪನವರು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಹಿರೇಬಾಗೇವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೆ ಅಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಬದುಕುವ ಭರವಸೆ ಇಲ್ಲವಾಗಿತ್ತು. ವೈದ್ಯರು ಶಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರು ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಶಿಕ್ಷಣ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಂದೆಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ರಜೆಗಾಗಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಆಗ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯದೊತ್ತಡದಿಂದಾಗಿ ರಜೆ ನಿರಾಕರಿಸಲಾಯಿತು. ಆಗ ರಜೆಯ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮೇಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ವಿಫಲವಾಯಿತು. ಆಗ ನೊಂದುಕೊಂಡ ಇವರು ತಮ್ಮ ಕಛೇರಿ ಸಮಯ ಮುಗಿಸಿ ಜೊತೆಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟು ಹೊರನಡೆದರು. ಮರಣದಂಚಿನಲ್ಲಿದ್ದ ತಂದೆಯ ಸೇವೆಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಪಡಿಸಿದ ನೌಕರಿ ಅವರಿಗೆ ಬೇಡವಾಯಿತು. ತದನಂತರ ಇಂಚಲರು ಮತ್ತೆಂದೂ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರಿಗೆ ಸೇರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಇಂಚಲರ ಪಿತೃಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ತತ್ವನಿಷ್ಠತೆಯನ್ನೂ ತೋರುವ ಅಪರೂಪದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಇವರದು ಸ್ನೇಹಮಯಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ, ಕರ್ತವ್ಯಪಾಲಕರಿಗೆ, ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ, ನಾಡು-ನುಡಿ ಚಿಂತಕರಿಗೆ ಭಾಷಣಕಾರರಿಗೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೃದಯ ವೈಶಾಲ್ಯತೆಗೆ ಮಾದರಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವಾಗಿದೆ.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

೨.೨-ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಪತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ದಿನಚರಿ

ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಅವುಗಳೆಂದರೆ-ಖಾಸಗಿ ಪತ್ರಗಳು, ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಪತ್ರಗಳು, ಕಛೇರಿ ವ್ಯವಹಾರದ (ಸರಕಾರಿ) ಪತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪತ್ರಗಳು .

ಪ್ರಸ್ತುತ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರ ಪತ್ರಗಳು **ಖಾಸಗಿ ಪತ್ರಗಳ** ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರಿವೆ. ಈ ಖಾಸಗಿ ಪತ್ರಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಂಗತಿಗಳು, ವಿಚಾರಣೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಖಾಸಗಿ ಪತ್ರಗಳು ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿದ್ದು, ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಗದ್ಯ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಅತಿ ಗಂಭೀರವಾದ ವಿಷಯದಿಂದ ಹಿಡಿದು ತೀರ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಇವು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತವೆ.

ಶ್ರೀಯುತ ಬಾಳೇಶ ಲಕ್ಷ್ಯಟ್ಟಿಯವರು ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಅನೇಕ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕುಶವಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಿದಾಗ ಇವರ ಪತ್ರದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದ ಸೊಗಡು ನಮಗೆ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರು ತಮ್ಮ ಆತ್ಮೀಯ ಮಿತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಪುರಾಣಿಕರ ಐವತ್ತನೇ ಕಾದಂಬರಿ "ಮೌನಗೌರಿ"ಯ ಜನಮನ್ನಣೆ ಗಳಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪತ್ರ ಬರೆದು ತಮ್ಮ ಹರ್ಷವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಆತ್ಮೀಯ ಮಿತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಅವರಿಗೆ, ೦೩/೧೨/೧೯೬೪

ಸಪ್ರೇಮ ವಂದನೆಗಳು,

"ತಮ್ಮ ಐವತ್ತನೇಯ ಕಾದಂಬರಿ "ಮೌನಗೌರಿ" ಯ ಪ್ರಕಟನಾ ಸಮಾರಂಭವು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕ.ಸಾ.ಪ.ದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ. ಜಿ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರ ಘನ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಂಗವಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದವಾಗಿದೆ. ಈ ಬಗೆಗೆ ಅತೀವ ಹೆಮ್ಮೆಯೂ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ೫೦ನೆಯ ಕೃತಿಕುವರಿ "ಮೌನಗೌರಿ" ರಸಿಕ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮನೋಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಕುಂದದ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಬೆಳಗಿ ತಮಗೆ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಗೌರವವನ್ನು ತರುವಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ನುಡಿತಾಯಿಯ ವರಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದ ತಮ್ಮ ಹೃದಯ ನವರಸದೊರತೆಯಾಗಿದೆ....... ಈ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅನಂತ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಕೋರುವೆ".

೧೯೭೭ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಪುರಾಣಿಕರಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿತು. ತಮ್ಮ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಲಭಿಸಿದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯಿಂದ ಇಂಚಲರು ೧೪/೧೧/೧೯೭೭ ರಂದು ಪತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆ ಪತ್ರದ ಸಾರಾಂಶ ಹೀಗಿದೆ.

ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯ, ಕತೆ, ನಾಟಕ, ಪ್ರಬಂಧ ಹಾಗೂ ಕಾದಂಬರಿ ಮೊದಲಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಾಪೂರ್ಣವಾದ ಸತ್‌ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಕನ್ನಡ ಸಾರಸ್ವತ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಾಡೋಜರಾಗಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವ ತಮಗೆ ಈ ಸಲ ಈ ಗೌರವವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಈ ಶುಭ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬು ಹೃದಯದಿಂದ ಅನಂತವಾದ ನನ್ನ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯವರಿಗೆ ಬರೆದ ಈ ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಇಂಚಲರ ಹೃದಯ ವೈಶಾಲ್ಯತೆ ಎದ್ದು ತೋರಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಪತ್ರದಲ್ಲಿನ ಅವರು ಬಳಸಿದ ಪದ ಪುಂಜಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದ್ದು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಪತ್ರ ಬರೆದವರಿಗೆ ಕೂಡಲೇ ಉತ್ತರ ಬರೆದು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಔದಾರ್ಯದ ನೀರುಂಡು ಬೆಳೆದ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸುವಾಸನೆಯನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿರುವುದು ಸರ್ವವಿಧಿತ.*೧.

ದಿನಾಂಕ: ೧೫/೦೩/೧೯೭೭ರಂದು ಕವಿ ಇಂಚಲರು ಬರೆದ ಪತ್ರ ಹೀಗಿದೆ. ಮುರುಗೋಡ ಮಠದ ಶಿವಸ್ವರೂಪಿ ಶಿವಯೋಗಿ ಮಹಾಂತಜ್ಜನವರು ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಳ ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಯ ಸ್ಥಳದ ಕುರಿತು ಅರಬಾಂವಿ ಮಠದವರಿಂದಾಗಿ ಗೊಂದಲ ಏರ್ಪಟ್ಟು ಸಾಕಷ್ಟು ಗಲಾಟೆಯು ಆಯಿತು. ಕೆಲಕಾಲ ವಿಷಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏರ್ಪಟ್ಟು ಕೊನೆಗೆ ಪೋಲಿಸರ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯಿಂದ ಶ್ರೀಗಳ ಅಂತ್ಯಸಂಸ್ಕಾರ ಮುರುಗೋಡದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಿ, ಶ್ರೀಮಠದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಳ ಗದ್ದುಗೆ ನಿರ್ಮಿಸುವುದೆಂಬ ಸುಖಾಂತ್ಯ ವಿಚಾರದಿಂದ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಇಂಚಲರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಹೀಗಿದೆ–

---

*೧–ಬಾಳೇಶ ಲಕ್ಷೆಟ್ಟಿ– 'ಕವಿ ಕಾವ್ಯ ಜೀವನ'– ಪುಟ–೨೩.

"ಅಲ್ಲಿಯ ಗದ್ದಲವನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿತು. ನಮ್ಮ ಜನವೇ ಹೀಗೆ ಎಂದೆನಿಸಿತು ನಾವಿನ್ನೂ ಬಹಳಷ್ಟು ಶಿಸ್ತು, ಸಂಘಟನೆ ಹಾಗೂ ಸಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ತಲೆಮಾರಿನ ಹಿರಿಯ ಓರ್ವ ಶಿವಯೋಗಿಯು ಇನ್ನಿಲ್ಲವಾದರು. ಅವರ ಸಮಕಾಲಿನರಾಗಿರುವ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಧನ್ಯರು. ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ತುಂಬಾ ಮಾನ್ಯರು". ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿ, ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಸೌ. ಕಮಲಮ್ಮನವರನ್ನು ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ಮಗಳು ಉಷಾತಾಯಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ತುಂಬುಹೃದಯದಿಂದ ಮನದುಂಬಿ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದ್ದಾರೆ.೨೮/೦೩/೧೯೭೩

"೩೩ ವರ್ಷ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ನಿವೃತ್ತನಾಗುತ್ತಿರುವ ನನಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಕೈಕೊಂಡ ಶಿಕ್ಷಕ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ರಾಜ್ಯವಾಗಲಿ, ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಲಿ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಪೂರ್ವ ಗೌರವವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ನನ್ನ ಸೇವೆಗೆ ಸುವರ್ಣದ ಕಟ್ಟನ್ನು ತೊಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಪುಣ್ಯ ವಿಶೇಷ. ಈ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಪಾಲುಗಾರನಾಗುತ್ತಿರುವುದು ನಿಷ್ಕಾಮಕರ್ಮಯೋಗಿಯಾದ ಸೌ. ಕಮಲಾ ನಿನ್ನ ತಾಯಿ, ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಅವಳೇ ನನ್ನ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಯೆಂದರೂ ಸಲ್ಲುವುದು. ಅಂಥ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಗೃಹಿಣಿಯ ಕೈಹಿಡಿದ ನಾನು ಧನ್ಯನೇ ಸರಿ. ಅವಳಂಥ ಗೃಹಿಣಿಯ ನೆಚ್ಚಿನ ಕುವರಿಯಾದ ನೀನು ಅವಳ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಬಾಳಿನ ದಾರಿದೀಪವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಗಿದರೆ, ನಿನಗೆ ಎಂಥ ಕಷ್ಟಗಳು ಬಂದರೂ ಅವೆಲ್ಲ ಮುಂಜಾನೆಯ ಮಂಜಿನಂತೆ ಕರಗಿ ಹೋಗುವವೆಂಬ ಧೈರ್ಯ ನನಗಿದೆ........"

ತಮ್ಮ ಪ್ರಿಯ ಕುರಿತು ಬರೆದ ಈ ಸಾಲುಗಳು,ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಇಟ್ಟ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ.

ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಪತ್ರದ ಗುಣ ವಿಶೇಷತೆಗಳು

ಪತ್ರಗಳು ಸಂವಹನದ ಪ್ರಮುಖ ಮಾಧ್ಯಮವಾದ್ದವು. ಆ ಸಂಧಭ್ದಲ್ಲಿ ಈ ಪತ್ರಗಳು ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದದವು.

* ಈ ಪತ್ರಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿವೆ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಶ್ರೀ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯವರ ೫೦ನೇ ಕಾದಂಬರಿ ಕುರಿತು ಅಬಿನಂದನಾ ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಇಂಚಲರು ಬಳಸಿದ 'ಕೃತಿಕುವರಿ', 'ನುಡಿದಾಯಿ', 'ನವರಸದೊರತೆ', 'ತಾರಾಮಣಿ' ಮುಂತಾದ ಪದ ಪ್ರಯೋಗಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ.
* ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮೀಯರಿಗಾಗಲಿ, ಹಿರಿಕಿರಿಯರಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಗೌರವ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಅವರನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ ಅಭಿನಂದಿಸಿ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೃದಯದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹಿತನುಡಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.
* ತರುಣ ಬರಹಗಾರರ ಬಗೆಗಿನ ಅಪಾರವಾದ ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ, ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಇವರ ಪತ್ರಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.
* ಶ್ರೀ ಸಣ್ಣಕ್ಕಿಯವರಿಗೆ ಬರೆದ (೧೩/೦೮/೧೯೬೭) ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶೆಯ ಕುರಿತ ಇಂಚಲರ ವೈಚಾರಿಕ ನೋಟ, ಅದರ ಸ್ಪಷ್ಟತೆಗೆ ಇಂಚಲರು ಕೊಟ್ಟ ರಸದೊರತೆಯ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತಿದೆ. ಕವಿ ಮತ್ತು ಜನತೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಕ ಮತ್ತು ಗಮಕಿಯ ಪಾತ್ರದ ಮಹತ್ವ ಇವರ ಪತ್ರದಲ್ಲಿದೆ.
* ಗುಣದೋಷಗಳ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿ ಬೆಳೆಯುವ ಯುವ ಬರಹಗಾರರಿಗೆ, ನಿಸ್ಸಂಕೋಚವಾಗಿ ಬಯಲಿಗೆಳೆದು ತಿಳಿಹೇಳಿದ್ದು ಇವರ ಪತ್ರ ಮುಖೇನ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.
* ಪತ್ರ ಬರೆದವರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯುವಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಮುತುವರ್ಜಿವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಶಿಸ್ತಿನ ಜೀವನ ಧ್ಯೋತಕವಿದು.
* ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ಇವರ ಪತ್ರಗಳು ಆಶಾದಾಯಕವಾಗಿದ್ದು, ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿವೆ.

* ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಪತ್ರಗಳು ಮಾನವೀಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ತಮ್ಮ ಆತ್ಮೀಯರಿಗೆ ಕಷ್ಟ-ನಷ್ಟ ಬಂದಾಗ ಸಾಂತ್ವನ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. 'ದುಃಖಾಂಬುದಿಯನ್ನು ಈಸಿ ಪಾರಾಗಬೇಕು ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವನದ ಅಂತಿಮ ರಹಸ್ಯ ಅಡಗಿದೆ' ಎಂದು ತಿಳಿಹೇಳುತ್ತಾ, ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಬಾಳಿನ ನೌಕೆ ಸಾಗಿಸುವ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಇಂಚಲರ ಪತ್ರಗಳು ತಿಳಿಹೇಳಿವೆ.
* ಕನ್ನಡ ಸಂಘ ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸುವ ಯುವ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಸಂಘಟನಾ ಶೈಲಿಯ ಪಾಠವನ್ನು ತಿಳಿಹೇಳಿವೆ.
* ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಪತ್ರಗಳಿಂದ ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಎದ್ದು ತೋರಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗ: ೧೯೬೦ ಹಾಗೂ ೧೯೬೧ ಈ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಚಲರು ಸಂಸಾರದ ಕಷ್ಟ ನಿಷ್ಠುರಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೬೦ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೭ರಂದು ಅವರ ಹಿರಿಯಮಗಳು ಶಾಂತಾ ದೀರ್ಘ ಖಾಯಿಲೆಯಿಂದ ತೀರಿಕೊಂಡಳು. ೧೯೬೧ರಲ್ಲಿ ಏಪ್ರೀಲ್‌ದಲ್ಲಿ ತಂದೆ ದೇಮಪ್ಪನವರು ನಿಧನರಾದರು. ತಂದೆ ಮತ್ತು ಮಗಳ ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸಾವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ಅಪಾರ ಸೇವೆ ಗೈದವರು. ತಂದೆಯವರ ಸೇವೆಗೆ ರಜೆ ನಿರಾಕರಿಸಿದಾಗ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಪಿತೃವಾತ್ಸಲ್ಯ ಮೂರ್ತಿ ಇಂಚಲರು. ಇಂತಹ ಕಷ್ಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮೀಯರ ಪತ್ರಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೊರಗಿದ್ದಾರೆ ದಿನಾಂಕ: ೦೫/೦೯/೧೯೬೦ ಮತ್ತು ೦೩/೦೪/೧೯೬೧ ರಂದು ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳಿಂದ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಕರ್ತವ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಪತ್ರ ಬರವಣಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಗದ್ಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಹೃದಯದ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು ಆತ್ಮೀಯವಾಗಿವೆ. 'ಧೈರ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ದಾರಿಯಿದೆ. ಸಾಹಸವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ದಿಯಿದೆ' ಎಂಬಂತ ಸೂಕ್ತಿಗಳ ಅನುಭವವಾಣಿಯು ಇಲ್ಲಿದೆ. ಒಬ್ಬ ಸಾಹಿತಿಯ ಒಳನೋಟ, ಅಂತಃದೃಷ್ಟಿಯ ವಿಚಾರಲಹರಿ, ಮನೋಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಜೀವನ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಪತ್ರಗಳಷ್ಟು ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ರೂಪ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ದಿನಚರಿ

ದಿನಚರಿಗಳು ಬರೆಯುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವರ ಬರವಣಿಗೆಯ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಅವರ ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಪಂದನಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಕವಿ ಇಂಚಲರು ಬರೆದ ದಿನಚರಿಯಿಂದ ದೊರಕಿದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

೦೧/೦೧/೧೯೭೦ ರಂದು ಹೊಸ ವರುಷವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ದಿನಚರಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

(೫ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಗತಿ)

ಋಷಿವಾಣಿ: ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಗಿಸಿ ಹೊರಟು ನಿಂತ ರಾಜಕುಮಾರರಿಗೆ ಋಷಿವರ್ಯರು ಮಾಡಿದ ಉಪದೇಶವಾಣಿ:--"ಯಾರಿಗೂ ಮಾತು ಕೊಡಬೇಡ. ಮಾತು ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನೆಂದೂ ತಪ್ಪಿಸಬೇಡ. ಉತ್ತಮರಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ತೊಂದರೆ ಕೊಡಬೇಡ, ಅವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಪೋಷಿಸು.ದುಷ್ಟರಿಗೆ ಯಾವ ಸಹಾಯ ಸಹಕಾರವನ್ನು ನೀಡಬೇಡ. ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರಕ್ಕೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಇಳಿಯಬೇಡ".

ಈ ನುಡಿಮುತ್ತುಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಜನತೆ ಹಾಗೂ ಜನನಾಯಕರೂ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದುದಾದರೆ, ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿಯೂ 'ರಾಮರಾಜ್ಯ'ವನ್ನು ಕಟ್ಟಬಹುದು ಇದು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಚಿರಂತನವಾದ ಆಹ್ವಾನವಿದು.

ಇಂಚಲರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯದ ಕಾಳಜಿ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಅಭ್ಯುದಯದ ಹೊಂಗನಸು, ದೂರಾಲೋಚನೆ, ಉತ್ತಮವಾದ ರಾಜಕಾರಣದ ಬಯಕೆ, ಆ ಆರೋಗ್ಯಕರ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅವರ ಕಳಕಳಿ ಈ ದಿನಚರಿಯಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಅಂದಿಗಿಂತಲೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಭ್ರಷ್ಟ ಆಡಳಿತ, ಹೊಣೆಗೇಡಿ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಈ ಸಲಹೆಗಳು ಅತೀ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿವೆ.

'ಯಥಾ ಗುರು ತಥಾ ಶಿಷ್ಯ' ಎಂಬ ಸೂಕ್ತಿಯಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಇಂಚಲರು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಕರ್ತವ್ಯ ಪಾಲನೆಗೆ ಜಾಗೃತರಾಗುವಂತೆ ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿ ಹಂಬಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. (೦೨/೦೧/೧೯೭೦).

"ಇದೀಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಿಂತ ಕೆಲ ಶಿಕ್ಷಕರೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಿಡುವನ್ನು (ರಜೆ) ಮೆಚ್ಚುವವರಾಗಿದ್ದುದು ಅವರ ಔದಾಸೀನ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. 'To teach is to love

the students' ಎಂಬ ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಅಮೃತ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೂ. ಇಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಕರ ಈ ಬಗೆಯಾದ ಶೈಥಿಲ್ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ವಿಮುಖತೆಗೆ ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕರಾದ ನಾವು ಈ ಸೋಮಾರಿತನದ ಜಾಡ್ಯವನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕಿ ಕರ್ತವ್ಯ ಪಾಲನೆಯ ಬಗೆಗೆ ತುಂಬಾ ಜಾಗೃತರಾಗಿರಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಕನು ನಿತ್ಯವೂ ಜಾಗೃತನಾಗಿ, ಭಾವೀ ಪೀಳಿಗೆಯ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕಾಮ ಕರ್ಮದಿಂದ ದುಡಿಯಬೇಕು".

*ದಿನಾಂಕ: ೧೩/೧೧/೧೯೭೨ ರಂದು ಬರೆದ ದಿನಚರಿ ಹೀಗಿದೆ:

"ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಮದಾನ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ನಡೆಯಿತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಆದರೆ ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಅದು ಇದ್ದಂತಿಲ್ಲ, ಅವರು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಶೋಚನೀಯ ಈ ಬಗೆಯಾದ ಔದಾಸೀನ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಇಂದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತುಂಬಾ ಬೇಜಾರಾಯಿತು...... ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿ ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಹಜವಾಗಿ ತಪ್ಪಿಸುವರೆಂಬುದೇ ನನ್ನ ಸಾದ್ಯಂತ ಅನುಭವ. ಇದನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಾಧಿಸುವುದು?".

ಈ ಎರಡೂ ಮೇಲಿನ ದಿನಚರಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಚಲರು ನಿವೃತ್ತಿಯ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಯುವ ಶಿಕ್ಷಕರು ನಾಚುವಂತೆ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರೀಯರಾಗಿದ್ದು, ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಆಲಸಿ ಮತ್ತು ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ವರ್ತನೆಯಿಂದ ಮನನೊಂದು ಸುಧಾರಣೆ ಹೇಗೆ ತರುವುದು ಎಂಬ ಯಕ್ಷಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ . ಇಲ್ಲಿಯೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಕಾಳಜಿ ಎದ್ದು ತೋರಿದೆ.

ವರ್ಗದಲ್ಲಿನ ಪಾಠಗಳ ಕುರಿತು ೧೬/೦೧/೧೯೭೦. ಪು.ತಿ.ನ ರವರ ಕವಿತೆ **'ಒಂದು ಸಂಜೆ'** ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

"ಸಂಜೆಯ ಮುಸುಕುಗತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವಿಯೆಂಬ ಕೂಸು ಧೂಳಿನಲ್ಲಿ ಮಲಿನವಾದಂತೆ ತೋರಿತು ಕವಿಗೆ, ಕವಿಯ ಅಸಮಾಧಾನದ ಅನಂತ ತೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಚಿಕ್ಕೆಗಳಂತೆ ರಸಭಾವದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಮಿನುಗುತ್ತವೆಯೆಂಬ ವಿಚಾರ ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ಕವಿಯ ಅಸಮಾಧಾನದ ಅನಂತತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಕವಿಯ ಹೃದ್ಗತವಾದ ಅನುಭವದ ರಸವಾಣಿಯೇ ಕಾವ್ಯವೆಂಬ ಸತ್ಯ ಈ ಕವನದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ಮೂಡಿದೆ".

ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ದಿನಚರಿಯಿಂದ ಅವರ ಜ್ಞಾನದ ವಿಸ್ತಾರ, ಹರಹು, ಉತ್ಸಾಹಿತರಾಗಿ ಪಾಠ ಮಾಡುವ ಬಗೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ರಸಭರಿತವಾಗಿ ಪಾಠ ಮಾಡುವ ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶನ ರೀತಿ ನಮಗೆ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಶಿಸ್ತಿನ ಜೀವನ, ಬರವಣಿಗೆ, ಅಂತರಂಗದ ನಿವೇದನೆ, ಕಳಕಳಿಗಳೆಲ್ಲ ಈ ದಿನಚರಿಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವ ಸಂಗತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಕವಿ ಮನಸ್ಸು, ಒಬ್ಬ ಕನ್ನಡ ಚಳುವಳಿಗಾರನ ಮನಸ್ಸು, ಒಬ್ಬ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಶಿಕ್ಷಕನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಇವರ ದಿನಚರಿಗಳು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಇವರ ದಿನಚರಿಯಿಂದ ಅವರ ಹವ್ಯಾಸಗಳನ್ನು, ಆದರ್ಶದ ನುಡಿಮುತ್ತುಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ದಿನಚರಿಗಳು ನಿವೃತ್ತಿಯ ಒಂದು ವಾರದಲ್ಲೆ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡಿದ್ದು ದುರದೃಷ್ಟಕರ.

---

*ಕೃಪೆ- ಶ್ರೀ ಬಾಳೇಶ ಲಕ್ಷಟ್ಟಿಯವರು ಇಂಚಲರ 'ಕವಿ-ಕಾವ್ಯ-ಜೀವನ' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ೧೯೭೦ ಮತ್ತು ೭೧ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ದಿನಚರಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ..

೨.೪–ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗ

'ಸ್ನೇಹವೇ ಸಂಜೀವಿನಿ ಬಾಳಿಗೆ ರಸವಾಹಿನಿ' ಎಂದು ಹಾಡಿದ ಕವಿ ಇಂಚಲರು **ಸ್ನೇಹಜೀವಿ** ಎಂದೇ ಚಿರಪರಿಚಿತರು'.

೧೯೩೯ರಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ಬಾರಿಗೆ ಬೆಳಗಾವಿಯು ಅಖಿಲ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ನಡೆಸುವ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿತು. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿಯ ಗಿಲಗಿಂಚಿ ಅರಟಾಳ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಡಿ.ಎಸ್. ಕರ್ಕಿ, ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರವರು ಸದ್ದುಗದ್ದಲವಿಲ್ಲದೇ ಕನ್ನಡದ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕನ್ನಡ ನಾಡು–ನುಡಿಯ ಬಗೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಒಲವು, ಪ್ರೀತಿಗಳನ್ನು, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೊಗಡನ್ನು ಇವರ ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪು ಗಡಿನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇವರು ಕನ್ನಡ ಉಳಿಸಿ, ಬೆಳೆಸಬೇಕೆಂಬ ಅಪಾರ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಸಂಘಟಿತರಾಗಿ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾಗುವ ಸಾರ್ಥಕ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ತಳೆದರು. ಆ ಹೊಂಗನಸನ್ನು ಕಂಡ ಡಿ.ಎಸ್. ಕರ್ಕಿ ಬ.ಗಂ. ತುರಮರಿ, ಈಶ್ವರ ಸಣಕಲ್ಲ, ವಿ.ಕೆ. ಕರಡಿ ಇವರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ 'ಕಿರಿಯರ ಬಳಗ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಗಡಿನಾಡು ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘವೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅದರ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಸೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಂತರು.*೧

ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ತಮ್ಮ ಮಿತ್ರರೊಡನೆ ನಿಸರ್ಗ ಸೌಂದರ್ಯದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸುವಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು. ಗೆಳೆಯರೊಡನೆ ಅವರ ಮಾತುಕತೆಗಳು ರೋಚಕತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಕವಿ ಹೃದಯಿ ಇಂಚಲರಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ವಿದ್ವತ್ತು ಇತ್ತು. ಅವರು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಥಳಗಳ ಕುರಿತು. ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಕುರಿತು, ಇತಿಹಾಸದ ಘಟನೆಗಳ ಕುರಿತು, ಮಾಹಿತಿಯ ಕಣಜವಾಗಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಅವರ ಸ್ನೇಹವಲಯದ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನದ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಅವರ ನಯವಾದ ತಿಳಿಹಾಸ್ಯದ ಮಾಹಿತಿ ಪೂರ್ಣವಾದ ನುಡಿಗಳು, ಜೊತೆಗೆ ಆಶುಕವಿತ್ವ ಅಲ್ಲದೇ ಸ್ವತಃ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯ ಮೆಲುಕು ಸುಂದರ ಪರಿಸರ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ, ಇವರೆಡೆಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ತಳೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ಈ ಕಿರಿಯರ ಬಳಗದ ಕೆಲವು ಗೆಳೆಯರ ಬಗೆಗಿನ ಮಾಹಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

---

*೧–'ನನ್ನ ಬೆಳಗಾವಿ'– ಪ್ರಹ್ಲಾದಕುಮಾರ ಬಾಗೋಜಿ.– ಪುಟ–೫೧.

ಶ್ರೀ ಡಿ.ಎಸ್. ಕರ್ಕಿ ಯವರು ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಆತ್ಮೀಯ ಸ್ನೇಹಿತರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು.

"ಹಚ್ಚೇವು ಕನ್ನಡದ ದೀಪ
ಕರುನಾಡ ದೀಪ ಸಿರಿನುಡಿಯ ದೀಪ
ಒಲವೆತ್ತಿ ತೋರುವಾ ದೀಪ" ॥

ಎಂದು ಹಾಡುತ್ತಾ ಶ್ರೀ ಕರ್ಕಿಯವರು ಮನೆ-ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನ ಮನಗಳಲ್ಲಿ ನಾಡಿನ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನದ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಕನ್ನಡದ ಸೇವೆಗೆ ಯುವಕ-ಯುವತಿಯರನ್ನು ಅಣಿಗೊಳಿಸಿದ ವೀರಗೀತೆಯಿದು.

ದಿನಾಂಕ: ೨೪/೦೧/೧೯೭೦ ರಂದು ಡಾ. ಡಿ.ಎಸ್. ಕರ್ಕಿಯವರು ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಬಂದು ಇಂಚಲರನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಅನಿಸಿಕೆ ಬರೆದು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾ. ಡಿ.ಎಸ್. ಕರ್ಕಿಯವರು ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಭೇಟಿಗಾಗಿ ಕಾದಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಅವರು ಬರುವ ತಿಂಗಳು ವಿಶೇಷ ಆಮಂತ್ರಣದ ಮೇರೆಗೆ ರಶಿಯಾ, ಫ್ರಾನ್ಸ್ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಂದರ್ಶನವನ್ನೀಯುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಸಂತೋಷ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಅಪೂರ್ವಯೋಗ ಅವರಿಗೆ ಲಭಿಸಿದೆ.

ತಮಗೆ ವಿದೇಶಿ ಪ್ರಯಾಣದ ಯೋಗ ಇರದಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರಿಗಾದರೂ ಆ ಸುಯೋಗ ಲಭಿಸಿತಲ್ಲ. ಅವರ ಮೂಲಕವೇ ಆ ಅನುಭವ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದು ಎಂಬ ಹೆಮ್ಮೆ, ಸಂತೋಷ ಇಂಚಲರಿಗಿತ್ತು.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭಾಗೋಜಿಕೊಪ್ಪದಿಂದ ಉದಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಅಪರೂಪದ ಅಪೂರ್ವ ಕವಿ ಡಾ. ಕರ್ಕಿಯವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗುವಲ್ಲಿ ಅವಿರತ ಹೋರಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವಂತ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಾಲಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನವಿದೆ.

ಅಂದಿನ ಮುಂಬೈ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ 'ಬಣ್ಣದ ಚೆಂಡು', ಮಕ್ಕಳ ಕವಿತಾ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಡಿ.ಎಸ್. ಕರ್ಕಿಯವರು ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಮಕ್ಕಳ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಬ.ಗಂ. ತುರಮುರಿಯವರು ಕವಿ ಇಂಚಲರ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಆತ್ಮೀಯ ಗೆಳೆಯರು. ಇವರು ಬೈಲಹೊಂಗಲದವರು. ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರೊಂದಿಗೆ ಸದಾ ಒಡನಾಟವಿದ್ದು ಕನ್ನಡ ಪರಿಸರ ನಿರ್ಮಿಸಲೋಸುಗ ನಿತ್ಯ ನಿರಂತರ ಹೋರಾಡಿದವರು. ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರಾಗಿ ತದನಂತರ ಅಥಣಿಯ ನ್ಯೂ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಹಾಯರ್ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಸ್ಕೂಲಿನ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರಾಗಿಯೂ ತಮ್ಮ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ತಿರುಗಣಿ' 'ತೋರಣ' ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಸುಧೆಗೆ ಸೇರಿಸಿದರು.

೧೯೪೦ರಲ್ಲಿಯೇ ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸೊಸಾಯಿಟಿಯು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿತು. ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಸದಸ್ಯರಾದ ಬಿ.ಎಸ್. ಹಂಚಿನಾಳರು ಅದರ ಮೊದಲ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರು. ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಡಿ.ಎಸ್. ಕರ್ಕಿ, ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಬ.ಗಂ. ತುರಮುರಿಯವರು ಶಿಕ್ಷಕರು. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಒಲವು, ಆಸಕ್ತಿಗಳಿದ್ದ ಈ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ನಾಲ್ವತ್ತರ ದಶಕದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ **"ತುಂಬಿ"** ಎನ್ನುವ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು **'ಕಿರಿಯರ ಬಳಗ'** ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪ್ರಕಾಶನದಿಂದ ಹೊರತಂದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ಮೂವರ ಭಾವಗೀತೆಗಳಿದ್ದವು. ಶ್ರಿ. ಕುವೆಂಪುರವರು ಈ 'ತುಂಬಿ' ಕವನ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದರು. ಗಡಿನಾಡ ತರುಣ ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ತುಂಬಿತು.

ಶ್ರೀ ತುರಮುರಿಯವರು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕವಾಗಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಕನ್ನಡ ತಾಯಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯ ಸೇವೆಗೆ ಕಂಕಣ ಬದ್ಧರಾದರು. ಮರಾಠಿ ಪ್ರಾಬಲ್ಯದ ಗಡಿನಾಡು ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಶುಚಿ-ರುಚಿಯನ್ನು ಶ್ರೀ ಇಂಚಲ, ಶ್ರೀ ಕರ್ಕಿಯವರು ಹಾಗು ಇತರೆ ಗೆಳೆಯರೊಡಗೂಡಿ ಹಂಚಿದರು, ಉಣಬಡಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ತುರಮುರಿಯವರಿಗೆ ಚಳುವಳಿಯೇ ಪ್ರಧಾನವಾಯಿತು.

ಶ್ರೀ ಈಶ್ವರ ಸಣಕಲ್ಲರು ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಆತ್ಮೀಯ ಬಳಗಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಮತ್ತೋರ್ವ ಗೆಳೆಯರು. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ 'ಜಗವೆಲ್ಲ ನಗುತಿರಲಿ ಜಗದಳಲು ಎನಗಿರಲಿ' ಎಂದ ಶ್ರೀ ಸಣಕಲ್ಲರು ' ಬಟ್ಟೆ ' ಮುಂತಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ವ್ಹಿ. ಸಿ. ಮಾಲಗತ್ತಿ ಯವರು ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ ಗೆಳೆಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು.

"೧೯೫೪ನೇ ಇಸ್ವಿಯ ಮೇ ತಿಂಗಳಿನ ಒಂದು ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲದ ಹೊಂಗಿರಣದ ಹೊಂಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತ ಹೋರಾಟಾಗ ಹಸನ್ಮುಖದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು 'ಏನು ನಿಮಗೂ ಟ್ರೇನಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ವರ್ಗವಾಯಿತಂತೆ ನಿಜವೇ?' ಎಂದರು. ಎಂದರೆ ನಿಮಗೂ ಅಲ್ಲಿಗೇ ವರ್ಗವಾಗಿದೆಯೇ? ಎಂದೆ ನಾನು. 'ಹೌದು ಅಂತೆಯೇ ಕೇಳಿದೆ' ಎಂದರು. 'ಹೀಗೊ ಇದೊಂದು ಅಪೂರ್ವ ಸುಯೋಗ, ಕೈಕೊಡಿ ಇಲ್ಲಿ' ಎಂದು ಕೈ ಮುಂದೆ ಮಾಡಿದ ಇಬ್ಬರೂ ಕೈ-ಕೈ ಕುಲುಕಿದೆವು. ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಕುಲುಕಿದ ಕೈಗಳು ಇನ್ನೂ ಅಬಾಧಿತವಾಗಿ ಹೃದಯ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಒಂದಾಗಿ, ಒಟ್ಟಾಗಿ ಒಂದೆ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದ ಅಭಿಮಾನ ನನ್ನದು. ಈ ಅಬಿನಂದನೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇನ್ನಾರೂ ಅಲ್ಲ – ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು".

ಮೇಲ್ಕಾಣಿಸಿದಂತೆ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಸ್ನೇಹಮಯಿತ್ವವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರಾದ ಶ್ರೀ ವ್ಹಿ.ಸಿ. ಮಾಲಗತ್ತಿಯವರು ಏಪ್ರೀಲ್ ೧೯೭೩ ರಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದು ಬಾಳೇಶ ಲಕ್ಷ್ಯಟ್ಟಿಯವರ 'ಕವಿ ಕಾವ್ಯ ಜೀವನ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ದಾಖಲಾಗಿದ್ದು ಗಮನೀಯ ಅಂಶವಾಗಿದೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪಿನಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುವ ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ಪ್ರಮುಖ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚಳುವಳಿಗೆ ಹಿರಿಯ-ಕಿರಿಯ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಿಷ್ಯರ ಬಳಗ ಕಟ್ಟಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿಯುವ ಹೋರಾಟ ಪಡೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತದ್ದರು. ತಾವಷ್ಟೇ ಬೆಳೆಯದೆ ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮನಸನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ಸದಾ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬ ಅಂಶ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ : ೩ –ಇಂಚಲರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿ

ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ–೧೭–೭೩

ಅಧ್ಯಾಯ–೩

ಇಂಚಲರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿ

೧೯ನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಝರಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸಮಾರ್ಗವೊಂದು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಅದೇ ಕನ್ನಡ ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯ, ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯ ಕೃಷಿಗೆ ಬೆಳಗಾವಿಯ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಬಂದವರು ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು.

'ಬಸವತನಯ' ಎಂಬ ಕಾವ್ಯನಾಮದ ಗಡಿನಾಡು ಬೆಳಗಾವಿಯ ನವೋದಯ ಕಾಲದ ಕವಿ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಎನಿಸಿದರೂ ಸತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ ಕಾವ್ಯಕೃಷಿಗೈದಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಕಾವ್ಯ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ನಿಸರ್ಗ ಸೌಂದರ್ಯ, ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರಣಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳು, ನಾಡ ಕವಿತೆಗಳು, ಮಕ್ಕಳ ಕವಿತೆಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷೆ, ಶೈಲಿ, ಛಂದೋವಿಚಾರ ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ತರಂಗಿಣಿ–(ಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನ – ಬೆಳಗಾವಿ) ೧೯೪೮, ಸ್ನೇಹಸೌರಭ –(ಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನ– ಬೆಳಗಾವಿ)೧೯೫೬, ಕಿತ್ತೂರ ಕ್ರಾಂತಿ –(ಲಾವಣಿ) ಪ್ರಕಾಶಕರು ಚನ್ನಮ್ಮರಾಣಿ ಸ್ಮಾರಕೋತ್ಸವ ಸಮಿತಿ–ಕಿತ್ತೂರ ೧೯೫೭, ಡಿಂಡಿಮ (ಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಳಗಾವಿ)೧೯೬೫, ಬಣ್ಣದ ಚಂಡು– ಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಳಗಾವಿ, (ಶಿಶುಗೀತೆಗಳು – ಡಿ.ಎಸ್.ಕರ್ಕಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ)೧೯೬೮, ಮಹಾಂತ ಮಹಿಮೆ —(ಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನ – ಬೆಳಗಾವಿ)೧೯೭೦, ಭಾವಶ್ರೀ–೧೯೯೩, ಬಿಡಿ ಕವಿತೆಗಳು–ಸಂ–ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎಸ್. ಗವಿಮಠ.

೩.೧– ನಿಸರ್ಗ ಸೌಂದರ್ಯ

ನವೋದಯ ಪಂಥದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಿಸರ್ಗ ಪ್ರೇಮ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಕಾಳಜಿಗಳಿರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿ. ನಿಸರ್ಗ ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯ ಎರಡು ವಿಭಿನ್ನ ಪದಗಳು ಒಂದೆಡೆ ಇವೆರಡರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೀಗೆ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. "ಕವಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಆಕರ್ಷಿಸುವುದು ಪ್ರಕೃತಿ, ತನ್ನ ವೈಭವಯುಕ್ತವೂ, ವೈವಿಧ್ಯ ಪೂರ್ಣವೂ ಆಗಿರುವ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ" *೧. ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಚರಿತ್ರೆ ಹೊಸಯುಗಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟ ಹಾಗೆಯೇ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಹೊಸ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹಬ್ಬಿತು. ಕಾವ್ಯವು ನೋಟ, ಬಂಧ, ರಚನಾ ಶೈಲಿ, ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಕಂಡವು. ನಿಸರ್ಗವು ಕಾವ್ಯ ರಚನೆಗೆ ಅದ್ಭುತವಾದ ಮಾಧ್ಯಮವಾಯಿತು. .

ಆ ನವೋದಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಸಹಜ ಒಲವು, ಸ್ನೇಹ, ಪ್ರೀತಿ, ಆತುರ ಕುತೂಹಲಗಳೇ ಕಾವ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ವಸ್ತುಗಳಾದವು. ನವೋದಯದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ, ಶ್ರೀ ಪು.ತಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ ಮುಂತಾದವರ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಅನುಭೂತಿಯು, ತೀವ್ರವಾದ ಭಾವನೆಗಳು ಹಾಗೂ ವೈಚಾರಿಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

"ಶಾಂತಿ ರಸವೇ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮೈದೂರಿತಣ್ಣಾ
ಇದು ಬರಿ ಬೆಳಗಲ್ಲೊ ಅಣ್ಣಾ" ಎಂಬ

ಕವಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ 'ಗರಿ' ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿನ 'ಬೆಳಗು' ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಅದ್ಭುತ ಸೂರ್ಯೋದಯವು ಹಕ್ಕಿಗಳ ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಗಾನದೊಂದಿಗೆ ಮೂಡಿ ಆನಂದದಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆಸಿ ಇದು ಬರಿ ಬೆಳಗಲ್ಲೋ ಅಣ್ಣಾ ಎನಿಸಿದೆ.

'ದೇವರು ರುಜು ಮಾಡಿದನು
ರಸವಶನಾಗುತ ಕವಿ ಆದ ನೋಡಿದನು" ಎನ್ನುವ

ಕವಿ ಕುವೆಂಪುರವರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಾನಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಚಂದದಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುವ ಹಕ್ಕಿಗಳು ದೇವನ ರುಜುವಾಗಿ ಕಂಡಿವೆ.

---

೧) ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ – ಸೌಂದರ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ–(ಪು–೩೧೬)

೧೯೪೮ ರಲ್ಲಿ ಇಂಚಲರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಥಮ ಕವನ ಸಂಕಲನ 'ತರಂಗಿಣಿ'ಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. 'ತರಂಗಿಣಿ'ಯಲ್ಲಿ ಇತರೆ ನವೋದಯದ ಕವಿತೆಗಳಂತೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರೇಮ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಸೃಷ್ಟಿ ಸೌಂದರ್ಯದ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು 'ತರಂಗಿಣಿ', 'ಬೆಳಗು', 'ವೈಜನಾಥ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ' ಹಾಗೂ 'ಮಗುವಿನ ಹಂಬಲ' ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸವಿಯಬಹುದು. 'ತರಂಗಿಣಿ' ಅಂದರೆ 'ಹೊಳೆ' ಕವನ ಸಂಕಲನದ ಹೆಸರು, ನಿಸರ್ಗ ಸೂಚಕವೇ ಆಗಿದ್ದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಇವರು ನಿಸರ್ಗ ಸೌಂದರ್ಯದ ಮೂಲಕ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಭೂತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಹಂಬಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಅನೇಕ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗದ ರಮಣೀಯತೆ ಸಿರಿ ಸೊಬಗನ್ನು ವೈಚಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿದ ಬಗೆ ರೋಚಕವಾಗಿದೆ.

"ನಿಶ್ಚಲದ ನಿಷ್ಠೆಯ ನಿರ್ಮಲದ ಭಾವದಿಂ
ಸ್ವಚ್ಚಂದದಿಂ ಹರಿವ ಭಾವ ನಿರ್ಝರಿಣಿಯಂ
ಅಪ್ಪಿ ಸವಿಲಲ್ಲೆಯಿಂ ಹರಕೆಯನು ನೀಡಮ್ಮ" ಎನ್ನುವ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ

ಭಾವನೆಗಳು ತರಂಗಿಣಿ (ಹೊಳೆ)ಯಾಗಿ ಹರಿದು ನವರಸದ ಸಾಗರವ ಸೇರುವ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಈ ಮೊದಲ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ಹೊಳೆ ಬಳುಕುತ ಹರಿಯುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಕಂಡ ಕವಿ, ಕಾವ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತೇಲಿಬಿಡುವ ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಉಪಮೆಯಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. 'ತನ್ನ ಛಂದಕೆ ಹೊಂದಿ, ತನ್ನ ಬಂಧದಿ ಬಾಗಿ' ಎನ್ನುತ ರಮಣಿಯವಾಗಿ ಹರಿಯುವ ಹೊಳೆಯ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತನಾದ ಕವಿ ತನ್ನ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

'ತೇಲ್ವುದೆಲ್ಲವು ತಾನೆ ರಸ ತರಂಗಳೆಂಬ ಹೆಮ್ಮೆಯೆನಗಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಮೊದಲ ಕವನಸಂಕಲನದ ಮೊದಲ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಸೌಜನ್ಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

'ಉದಯ ಗಿರಿಯ ಮರೆಗೆ ರವಿಯು ಇಣುಕುತಿರುವನು
ಮೂಡಗೆಂಪಿನಿಂದ ಧರೆಯು ಮೆರೆಯುತಿರುವುದು –(ಬೆಳಗು)ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ

ಸೂರ್ಯೋದಯದ ವಿಸ್ಮಯವನ್ನು ಕವಿ ಸೊಗಸುಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಸೆರೆಹಿಡಿದ್ದಾರೆ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಇಣುಕು (ಹುಟ್ಟು)ವದರೊಂದಿಗೆ ಭೂಮಿಯ ಉತ್ಸವ (ಮೆರವಣಿಗೆ) ಚಾಲನೆಯಾಗುವುದು. ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಸಹಜ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸುಲಲಿತ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಸೆರೆಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಸೂರ್ಯಾಸ್ತದಿಂದ ಸೂರ್ಯೋದಯದವರೆವಿಗೂ ಯೋಗಿಯಂತೆ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿದ್ದ ಮೊಗ್ಗು ರವಿಯನ್ನು ಕಂಡು ದೇವನೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದಂತೆ ಹಿಗ್ಗಿ ಹರ್ಷಿಸುವುದು ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ವಿನೂತನವಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರಿಗೆ ನಿಸರ್ಗದ ಬಗೆಗೆ ಇರುವ ಕುತೂಹಲ 'ಮಗುವಿನ ಹಂಬಲ' ಎಂಬ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಸುಪ್ತವಾಗಿರುವ ಕಲ್ಪಿತ ಸಪ್ತಸ್ವರ್ಗಗಳು, ದೇವತೆಗಳು ಆಟವಾಡುವ ಹೊನ್ನತೋಟ, ನೀಲಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅನಾಥರಂತೆ ಕಂಡ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಕಾಣುವ ಕುರಿತು ಕವಿ ಮನದುಂಬಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆಕಾಶದಲಿ ಗಾಳಿ ಪಟವಾಗಿ ತೇಲಿ ಬರುವ ಮುಗ್ಧ ಬಯಕೆ ಕವಿಯದು. ಇಡೀ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂಚಲರ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರತಿಭಾ ಕುಸುರಿ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಕಾವ್ಯವಾಚಕರಿಗೆ ನಿಸರ್ಗದ ಕೌತುಕಗಳನ್ನು ಸೊಗಸುಗಣ್ಣಿನಿಂದ ತೋರಿದೆ.

ಇವರ ಪ್ರಕೃತಿ ಆರಾಧನೆಯ ರೀತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಅವರ 'ವೈಜನಾಥ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ' ಎಂಬ ಒಂದೇ ಪದ್ಯ ಸಾಕು. ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ವೈಜನಾಥ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಆ ನಿಸರ್ಗದ ಅಂದಕೆ, ಚಂದಕೆ, ಕವಿ ಜೀವ ಕೌತುಕಗೊಂಡಿದೆ. ಆ ವಿಸ್ಮಯ ಕವಿಯ ಪ್ರತಿಭಾ ಕುಸುರಿಯಲ್ಲಿ ೨೭ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತಾರಗೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಮೂರು ಸಾಲುಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸಕ್ಷರವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದ್ದು ಹಾಡಿನ ತಾಳಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ವಿಶೇಷತೆ ಒದಗಿಸುವಂತಿದೆ.

"ಖಗದ ಸಂಗೀತಕೆಂದು ಬಿದಿರ ಕೊರಳ ನುಡಿಸಿತು
ಮಲೆಯ ಹಸಿರ ಮೇಲೆ ಹಾಯ್ದು ತಂಪುಗಾಳಿ ಬೀಸಿತು
ಇಳೆಯ ಹೆಣ್ಣ ಹೆರಳಿಗೆಂದು ಹೂವುಗಳನ್ನು ಮುಡಿಸಿತು" ||

('ವೈಜುನಾಥ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ')

ಆಕಾಶದಂಗಳಕೆ ಗಾನಸುಧೆ (ಅಮೃತ) ಉಣಿಸಲೋಸುಗವೋ ಎಂಬಂತೆ ಬಿದಿರಿನ ಆ ಸುಮಧುರ ಸಂಗೀತ ಕಂಡಿದೆ. ಈ ಸುಮಧುರ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಮೆರಗು ತರಲು ತಂಗಾಳಿ ಸೂಸುತ್ತಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಆ ಪರಿಸರ ಜೀವಕಳೆಯಿಂದ ತುಂಬುವಂತೆ ಇನ್ನೊಂದು ರಸಮಯ ಸನ್ನಿವೇಶ ಕವಿ ಜೀವಕ್ಕೆ ಕಂಡಿದೆ. ಅದೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅರಳಿರುವ ತರತರದ ಸುಂದರ ಹೂವುಗಳು ಭೂ ತಾಯಿಯ ಹೆರಳಿಗೆ ಮುಡಿದಂತೆ ಭಾಸವಾಗಿವೆ.

ಗಿಡ, ಮರ, ಬಳ್ಳಿ, ಬೆಟ್ಟ, ಖಗ, ಮೃಗ, ಹರಿವ ನೀರು ಈ ಎಲ್ಲ ಸುಂದರ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಕ್ಷಣಗಳು ಕವಿಯನ್ನು ಮೂಕವಿಸ್ಮಿತನನ್ನಾಗಿಸಿವೆ.

"ಬಾಳ ಸಂತೆಯಿಂದ ಆಚೆ ಶಾಂತಿ ಸದನ ದ್ವಾರಾ

ಪ್ರೇಮ ಸೌಂದರ್ಯಗಳೇ ಪರಮನವತಾರಾ" ॥ (ವೈಜನಾಥ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ)

ಎನ್ನುತ ಜಗದಲ್ಲಿನ ಕೋಪ ತಾಪಗಳಿಂದ ದೂರವಿದ್ದು, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಭೂತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಕವಿ ಜೀವ ಹಂಬಲಿಸಿದೆ. ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದಿಂದ ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪುರವರ 'ಆನಂದ ಮಯ ಈ ಜಗಹೃದಯ' ಕವನದ ಸಾಲುಗಳು ನೆನಪಾಗುತ್ತವೆ.

ಬೆಳಗಾವಿಯಿಂದ ಸುಮಾರು ೨೦ ಕಿ.ಮೀ. ಅಂತರದ ಗಡಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವೈಜನಾಥ ಗುಡ್ಡವೆಂದು ಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದ ಹಸಿರು ಹೊದ್ದ ಈ ಸುಂದರ ನಿಸರ್ಗ ಸಿರಿ ಸೊಬಗಿನ ಎತ್ತರದ ಈ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ ವಿಹಂಗಮ ನೋಟ ಸೌಂದರ್ಯ ವರ್ಣಿಸಲಾಗದು. ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗ ಮೂರ್ತಿ ಇದ್ದು ಈ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಗಿಡ ಮೂಲಿಕೆ, ವನಸ್ಪತಿ, ಔಷಧಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ದೊರೆಯುವುದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ 'ವೈದ್ಯನಾಥ' ನೆಂತಲೂ ಕರೆಯುವ ವಾಡಿಕೆಯಿದೆ.

ಒಂದು ಮಂಜುಹನಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವರೂಪದ ಬಿಂಬವಾಗಿ ಪ್ರತಿಫಲಿಸಿದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಾಣುವ ದೃಷ್ಟಿ ಕವಿಗಿದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಲು ಮತ್ತು ಮಳೆ ಒಮ್ಮೆಗೆ ಘಟಿಸುವುದು ಅಪರೂಪ. ಅಂತಹ ಅಪರೂಪದ 'ಬಿಸಿಲು ಮಳೆ' ಕವನ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

ತುಂಬಿದಾಗಸದಿಂದ

ಮುಗಿಲ ಹಿಂಡಿದ ತೆರದಿ

ಭೋರೆಂದು ಬಿಸಿಲು ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು ॥ (ಬಿಸಿಲು ಮಳೆ)

'ಮುಗಿಲ ಹಿಂಡಿದ ತೆರದಿ' ಎಂಬ ರೂಪಕ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಭೂಷಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಪದಪುಂಜ ಜೋರಾದ ಮಳೆಯ ಸರ್ವ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿದೆ.

ಹಿರಿದುಂಬಿ ಮರಿದುಂಬಿ, ರಸದುಂಬಿ ಸರದುಂಬಿ

ಭೃಂಗ ವೃಂದವೇ, ಬನ್ನಿ ಬನ ಬನಕೆ ಹಾರಿ

ತನ್ನಿ ತನಿರಸವನ್ನು ಕನ್ನಡದ ತಂಗೊಳಕೆ

ತುಂಬಿ ಹರಿಯಲಿ ನವ್ಯ ಕಾವ್ಯ ಕಾವೇರಿ ॥ (ರಸ ದುಂಬಿಗೆ)

ಪ್ರಸ್ತುತ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರ ಸೌಂದರ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ, ಅರ್ಥ ಸೌಂದರ್ಯ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದ್ದು ಕವಿಯು ಸೃಷ್ಟಿ ಸೊಬಗಿನ ಬಣ್ಣನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡದ ಸದಾಶಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕವಿ ಇಂಚಲರಿಗೆ ಪದ ಸಂಪತ್ತು ಅಗಾಧವಾಗಿದ್ದುದು ಅವರ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಉಪಮೆ, ರೂಪಕಗಳಲ್ಲಿ ದೃಶ್ಯ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಶಕ್ತಿ ಅಲ್ಲಿದೆ. ಅವು ತಿಣುಕಿ ಬರೆದ ಪದಗಳಲ್ಲ. ಸಾಕಷ್ಟು ಬಣ್ಣಿಸಿಯೂ ದಣಿವರಿಯದ, ದಣಿವಾಗದ ಜೀವ ಕವಿಯದು ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲೂ ಅದನ್ನು ಮನಗಾಣುತ್ತೇವೆ.

ತುಂಬಿ ಬಾ ಹೊಂಬೆಳಕೆ, ತುಳುಕಿ ಬಾ ಹೂ ಬೆಳಕೆ
ಅಂಬರದ ಆಚೆಯಿಂದ
ಚಂದಿರನ ಹೃದಯದಿಂದ ತುಳುಕಿ ಬಾ ನಲಿವಿನಿಂದ
ತೂರಿ ಬಾ ಚಲುವಿಂದ
ತಾರೆಗಳ ಬಳಗದಿಂದ ಮಂಗಳದ ಲೋಕದಿಂದ ॥ (ತುಂಬಿ ಬಾ ಹೊಂಬೆಳಕೆ)

ಪಂಚಮಹಾಭೂತಗಳಿಂದಾವೃತವಾದ ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯ ರಚನೆಯೇ ಕಲ್ಪನಾತೀತ ಮತ್ತು ವಿಸ್ಮಯಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ 'ರವಿ ಕಾಣದ್ದನ್ನು ಕವಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರಣವಿಷ್ಟೆ. ಸಮರ್ಥ ಕವಿಯ ಪ್ರತಿಭಾ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಆ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೊರಬಂದು ದಿವವಾದುದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ.

ಕವಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಬರಿಯ ಬೆಳಕಲ್ಲ, ಅದು ಹೊನ್ನ ಬೆಳಕು, ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಹೂ ಬೆಳಕು. ಅದು ಬರುವ ಮಾರ್ಗ ಅಂಬರ (ಆಕಾಶ)ದ ಆಚೆಯಿಂದ ಚಂದಿರನ ಹೃದಯದಿಂದ ಮತ್ತೆ ತಾರೆಗಳ ಬಳಗದಿಂದ ಮಂಗಳದ ಲೋಕದಿಂದ ತುಳುಕಿದೆ. ಯಥೇಚ್ಚವಾಗಿ ಬಾಯಾರಿ ಬಳಲಿದವ ಎಳನೀರು ಕುಡಿದು ಸಂಭ್ರಮಿಸಿದಂತೆ ಕಾವ್ಯ ವಾಚಕರಿಗೆ ಮುದನೀಡುತ್ತದೆ.

'ಯುಗಾದಿ' ಭಾರತೀಯ ವರ್ಷದ ಪ್ರಾರಂಭ. ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಾಲ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವ ದಿನ. ನವೋದಯ ಕವಿಗಳನೇಕರು ಯುಗಾದಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ತಮ್ಮದೇ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ನಿದ್ದೆಗೊಮ್ಮೆ ನಿತ್ಯ ಮರಣ, ಎದ್ದ ಸಲ ನವೀನ ಜನನ' ಎಂದು "ಯುಗಾದಿ" ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಪ್ರಭಾವ ಇಂಚಲರ ಮೇಲಿದೆ. ಯುಗಾದಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆದ ಪ್ರಕೃತಿ ಬದಲಾವಣೆಯ ಆ ಸುಂದರ ಅನುಭವವನ್ನು ಇಂಚಲರು ಕಾವ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಎದೆಯಂಗಣದಲಿ ಮನದ ಮಯೂರಂ
ಹೊಂಬಯಕೆಯ ಗರಿ ಬಿಚ್ಚುತಿದೆ
ವಿಧಿ ಬರೆದಿಹ ಬಗೆಬಗೆಯ ರಂಗದಲಿ
ಕುಣಿಯುತ ಮೈಮನ ಮರೆಯುತಿದೆ ॥ (ಇಂಚಲರ 'ಯುಗಾದಿ' ಪದ್ಯ)

'ಬಾಳಿನ ಬೇವೂ ಬೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲುತ, ಜೀವನ ನೌಕೆಯ ನೂಕೋಣ,
ತ್ಯಾಗವೇ ಜೀವನ ಸೇವೆಯೇ ಸಾಧನವೆನ್ನುತ ಹುಟ್ಟನು ಹಾಕೋಣ'

–(ಇಂಚಲರ 'ಯುಗಾದಿ' ಪದ್ಯ)

ಪ್ರಸ್ತುತ ಯುಗಾದಿ ಮೇಲ್ತರಗತಿಯ ಕವನವಾಗಿದೆ. ಕವಿಯ ಮಾಗಿದ ದಿವ್ಯಾನುಭವ ಇಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತರಗೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರೌಢಿಮೆ ಎದ್ದು ಕಂಡಿದೆ.

ನಿಸರ್ಗವನ್ನು ಕವಿ ಬೆರಗುಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿದ್ದಾನೆ. ಅದರ ಒಲವು ಚೆಲುವಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದುಃಖ ದುಮ್ಮಾನ ಮರೆತಿದ್ದಾನೆ. ಬಡವ ಬಲ್ಲಿದ ಬೇಧ ತೋರದ ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ಕವಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಭೂತಿಯನ್ನು ಸರಳ ಜೀವನದ ತತ್ವವನ್ನು ಸ್ವತಃ ಅರಿತು ಅದನ್ನು ಕಾವ್ಯ ವಾಚಕರಿಗೂ ಉಣಬಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಸುಲಲಿತ ಪದಗಳಿಂದ 'ಕಾಂತಾ ಸಮ್ಮಿತತಯೋಪದೇಶಯುಜೆ' ಎಂಬಂತೆ ಮನದನ್ನೆಯ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾತುಗಳಂತೆ ಸಹಜಾಕರ್ಷಣೆ ಪಡೆದು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ.

"ವೀರಗೀತೆಯ ಜಾತಿ' ಹಾಗೂ 'ರಮ್ಯ ವರ್ಣನೆಯ ರೀತಿ' ಎರಡೂ ಇಂಚಲರ ಕಾವ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನಬಹುದು. ಸೃಷ್ಠಿ ಸೌಂದರ್ಯದ ಹೆಗ್ಗು ಹಾಗೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜೀವನದ ನೋವು, ನಲಿವುಗಳಿಗೂ ಅವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಎಡೆಯಿದೆಯಾದರೂ ನಾಡಿನ ವೀರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಾಗೃತಿಗೆ ಅದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಒಲಿದಿರುವುದನ್ನು ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಕಾಣಬಹುದು"*೧

---

*೧–'ಭಾವಶ್ರೀ' ಮುನ್ನುಡಿಯಿಂದ– ಚನ್ನವೀರ ಕಣವಿ–(ಪು–೧ಮತ್ತು೨)

೩.೨- ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರಣಗಳು

ಭಟ್ಟತೌತ ತನ್ನ 'ಕಾವ್ಯಕೌತುಕ' ದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ 'ಪ್ರತಿಭೆ'ಯ ಸೂತ್ರ ತುಂಬಾ ಪ್ರಸಿದ್ದವಾಗಿದೆ.

'ಪ್ರಜ್ಞಾನವನವೋಲ್ಲೇಖಶಾಲಿನಿ ಪ್ರತಿಭಾ ಮತಾ
ತದನು ಪ್ರಾಣನಾ ಜೀವದ್ವರ್ಣನಾನಿಪುಣಃ ಕವಿಃ
ತಸ್ಯ ಕರ್ಮ ಸ್ಮೃತಂ ಕಾವ್ಯಂ'.

ಅಂದರೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಪ್ರತಿಭೆ. ಇದರ ಉಸಿರಿನಿಂದ ಜೀವ ತುಂಬಿ ವರ್ಣಿಸುವವನೇ ಕವಿ. ಅವನ ಕರ್ಮವೇ ಕಾವ್ಯ .

ಕವಿ ಇಂಚಲರ ಪ್ರತಿಭೆ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡುವಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇವರ ಕವನಗಳು ನಾಡು-ನುಡಿಗಾಗಿ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಕ್ಕಾಗಿ ದಾನ,ಧರ್ಮ ಮಾಡಿದ ಮಹನೀಯರ ಸೇವಾ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಆ ಪ್ರಾತಃಸ್ಮರಣೀಯ ಜೀವಗಳ ನಡೆ-ನುಡಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ರೂಪಕ ಶಕ್ತಿಯ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಡುವಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಥಕತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ತಾವು ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯುವದೆಂದರೆ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಕಾಲದ ಹೆಜ್ಜೆ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿ ಕೊಡುವ ಉಪಕಾರ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯ ಕೃತಿಗಳಾದ ತರಂಗಿಣಿ, ಸ್ನೇಹಸೌರಭ, ಕಿತ್ತೂರ ಕ್ರಾಂತಿ, ಡಿಂಡಿಮ, ಬಣ್ಣದ ಚೆಂಡು, ಮಹಾಂತ ಮಹಿಮೆ, ಭಾವಶ್ರೀ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಬಿಡಿಗನವಗಳಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪದ ಮತ್ತು ಅಪೂರ್ವವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರಣಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಡಿಲಿಗೆ ತುಂಬಿಕೊಟ್ಟು ಕನ್ನಡಿಗರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಚಿರಸ್ಮರಣಿಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು. ಇವರು ಬರೆದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರಣಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ 'ಸುನೀತ' ಗಳಲ್ಲಿ ಇವೆ.

ಇವರ ಪದಗಳ ಬಂದ ಬಂಧುರವಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಶೈಲಿ ಸಲೀಲವೂ ಆಗಿ ಪ್ರವಹಿಸಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಾದರಗಳ ಸಂಬಂಧ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಮೂಡಿದೆ. ಸ್ನೇಹ ಸೌರಭದ ಕವನ ಸಂಕಲನದ 'ಕಾಯಕವೀರ ಶ್ರೀ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು' ಎಂಬ ಸುನೀತವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ತೀರಿದರೂ ತೀರ್ಥವದು ಲೋಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ
ಜೀವನದ ಮರ್ಮವಿದೋ ಕರ್ಮಯೋಗಿ !('ಕಾಯಕವೀರ ಶ್ರೀ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರಿಗೆ')

ಕನ್ನಡ ರಕ್ಷಣೆಯ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಹೋರಾಡಿದ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರ ಆ ಜೀವನ ವಿಧಾನದ ಸೊಗಸು ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ ಮೆಲ್ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನಗಾನುವಂತಿದೆ.

೧೯೪೬ ರಲ್ಲಿ 'ಕನ್ನಡದ ಕಣ್ವ' ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ ಅವರು ನಿಧನರಾದಾಗ ಕವಿ ಇಂಚಲರು ನುಡಿ ನಮನವನ್ನು ಪದ್ಯದ ಮೂಲಕ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಶ್ರೀಯವರಿಗೆ' ಎಂಬ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಯವರ ಕನ್ನಡ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸೊಗಸಾದ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನಾಡತಾಯಿಯ ನೀಂತ ತೇರ ನ್ನೆಳೆಯಲೆಂದು, ಎಳೆಯರನ್ನು
ಸೆಳೆದು ತಂದು, ತನ್ನ ಕರುಳ ಹಗ್ಗವನ್ನೇ ಹಚ್ಚಿ ಹರಸಿ
ಜಗ್ಗಿರೆಂದನು
'ಕನ್ನಡದ ಬಾವುಟ' ವೆತ್ತಿಮುಂದೆ ನುಗ್ಗಿರೆಂದನು !
ಕನ್ನಡಕೆ ಸೀಮಾ ಪುರುಷನಾಗಿ ಅಮರನಾದನು !

ಇಂಗ್ಲೀಷ ಗೀತೆಗಳ (೧೯೨೧) ಕವನ ಸಂಕಲನದ ಮೂಲಕ ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದು ಕನ್ನಡ ಬಾವುಟ ಬಾನೆತ್ತರಕೆ ಹಾರಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ದಿಗ್ಗಜರಾದ 'ಶ್ರೀ' ಯವರ ಸ್ಮರಣೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಳೆಎಳೆಯಾಗಿ ಬಂದಿದೆ.

ಫರ್ಡಿನಾಂಡ್ ಕಿಟೆಲ್‌ರವರ ಸ್ಮರಣೆ 'ರೆ ಕಿಟೆಲ್‌ರವರಿಗೆ' ಎಂಬ ಕವನದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಥಕ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ.

ಕನ್ನಡದ ನುಡಿಗಳನು ಅರಸಿ ಸೋಸಿ
ಶಬ್ದಕೋಶದ ಸಿದ್ದ ಹೊತ್ತಗೆಯ ರಚಿಸಿದೈ
ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ಮುಡಿಗೆ ಹೂವ ತೊಡಿಸಿ. ('ರೆ ಕಿಟೆಲ್‌ರವರಿಗೆ')

ಕಿಟಲ್‌ರ ಆ ಮಹಾನ್ ಕನ್ನಡ ಸೇವೆಯನ್ನು ಎದೆತುಂಬಿ ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಚಿರಸ್ಮರಣೀಯ ಕಿಟಲ್‌ರು ರಚಿಸಿದ ಶಬ್ದಕೋಶದ ಅನುಪಮ ಕಾರ್ಯವು ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ಮುಡಿಗೆ ತೊಡಿಸಿದ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ ಎಂಬ ಸಾರ್ಥಕ ಸಹಜ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಗೌರವವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ರೂಪಕ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಹೋಲಿಕೆಗಳಿಂದ ಇಂಚಲರು ಕಿಟೆಲ್‌ರನ್ನು ಮನದುಂಬಿ ಹೊಗಳಿ ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸಿಡಿಲೆರಗಿದಂತೆ ಮೆರೆದಿರುವ ರಾಣಿ

ನವಿಸುವೆನು ನೂರು ಬಾರಿ ! (ಕ್ರಾಂತಿರಾಣಿ)

ಬೈಲಹೊಂಗಲ ಕಿತ್ತೂರ ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮನ ಸಮಾಧಿ ನೋಡಿ ಅವಳ ವೀರೋತ್ಸಾಹದ ದಿನಗಳನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದಾರೆ. 'ಕಾರ್ಮೋಡದುಗ್ರ ಕೋಲ್ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಝಳಪಿಸಿದ ನಿನ್ನ ಖಡ್ಗ' ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಇಂಚಲರು ಆ ಕ್ರಾಂತಿರಾಣಿಯ ಆ ದೇಶಾಭಿಮಾನವನ್ನು, ವೀರನಡೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿಯೇ ದೃಶ್ಯವನ್ನಾಗಿಸಿ ತೋರಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೇಶಪ್ರೇಮವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುವಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ತಿವಿದು ಕೆಣಕಿದ್ದಾರೆ ನೋಡಿ – " ಹುಳದಂತೆ ಬಾಳಿ ಹಾಳಾದ ನಮ್ಮಗಳ ಹೇಡಿತನವು ಎತ್ತ' ಎಂಬ ನುಡಿ ನಿರಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೆ ಕಟುನುಡಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಪದ್ಯದ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ಚೆನ್ನಮ್ಮನ ಕೆಚ್ಚದೆಯ ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುತಲಿ ಮುಂದುವರಿದಂತೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಟೀಕಿಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲೆ ನಿರುತ್ಸಾಹ ತೋರದೆ ಮುಂದುವರಿದು, 'ನವಜೀವನ ಬಿಂದು, ಸಾಹಸದ ಸಿಂಧು ಆಗೆಂದು ಹರಸು ಇಂದು ಕನ್ನಡದ ಸಿರಿಯ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮೆರೆಯಲಿ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಮೂಡು ಮಾತೆ' ಎಂದು ಆಶಾವಾದವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೧೯೫೩ ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ ಕಂಡ "ಸ್ನೇಹ ಸೌರಭ" ಆ ವರ್ಷವೇ ನಾಲ್ಕು ಸಲ ಮುರುಮುದ್ರಣಗೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಕಾವ್ಯ ಸಂಕಲನದ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೧೬ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ವರ್ಷ. ಅದು ಕರ್ನಾಟಕ ಲಿಂಗಾಯತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡ ವರ್ಷವೂ ಆಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ರಾ.ಬ. ಅರಟಾಳ ರುದ್ರಗೌಡರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿಯ ಏಳು ಜನ ಪದವಿಧರ ಯುವಕರು ಉದಾತ್ತ ಧ್ಯೇಯವನಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು 'ಕರ್ನಾಟಕ ಲಿಂಗಾಯತ ಎಜ್ಯುಕೇಶನ್ ಸೊಸಾಯಿಟಿ'ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು--೧) ಶ್ರೀ ಎಂ.ಆರ್. ಸಾಖರೆ, ೨) ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಎಸ್. ಬಸವನಾಳ, ೩) ಶ್ರೀ ಬಿ.ಬಿ. ಮಮದಾಪೂರ, ೪) ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಫ್ ಕಟ್ಟಿಮನಿ, ೫) ಡಾ. ಪಿ.ಆರ್. ಚಿಕ್ಕೋಡಿ ೬)ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಸ್. ಹಂಚಿನಾಳ, ೭) ಶ್ರೀ ವೀರನಗೌಡ ಪಾಟೀಲರು ಇವರು ಸತ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿ ಸೊಸೈಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅದರ ಏಳ್ಗೆಗಾಗಿ ತನುಮನಧನವನ್ನೆ ಧಾರೆ ಎರೆದು ದುಡಿಯತ್ತ ಬಂದರು. ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನು "ಸಪ್ತರ್ಷಿ' ಗಳೆಂದು ಕರೆಯತ್ತಾರೆ.

ಈ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಕಂಡ ಇಂಚಲರು ಅವರ ಜೀವನದ ಆದರ್ಶಗಳು, ಕರ್ಮಯೋಗದ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು, ಅವರ ಶಿಸ್ತಿನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಗ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು, ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿ ತಮ್ಮ ಗೌರವ ಪ್ರಕಟಿಸುವದರ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಮುಂಬರುವ ಪೀಳಿಗೆಗೂ ಉಪಕಾರ ಗೈದಿದ್ದಾರೆ. .

* ಸಾಖರೆ ಮಹಾರುದ್ರಪ್ಪನವರ ಊರು ಕೊಲ್ಲಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರಾಜಗುಳಿ. ಕನ್ನಡದ 'ಸಕ್ಕರೆ' ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ 'ಸಾಖರೆ' ಆಗುತ್ತದೆ. ೧೯೧೩ ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿಯ ಕಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆ ಹಿಡಿದು ಈ 'ಸಪ್ತರ್ಷಿ'ಗಳು ಆಂಗ್ಲೋ ವರ್ನ್ಯಾಕುಲರ ಸ್ಕೂಲ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆ ಶಾಲೆಗೆ ಸಾಖರೆಯವರೇ ಹೆಡ್ಮಾಸ್ತರ. ಮುಂದೆ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಶ್ರೀ ಗಿಲಗಂಚಿಯವರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಅರಟಾಳರು ಮುಂದೆ ಬಂದರು. ಇದೇ ಶಾಲೆಯ ಹೆಸರು ಬದಲಾಗಿ ಗಿಲಗಂಚಿ ಅರಟಾಳ ಹೈಸ್ಕೂಲ ಎಂದು ನಾಮಕರಣವಾಯಿತು. ಸಾಖರೆಯವರ ಕುರಿತ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಚಿತ್ರಣ ಇಲ್ಲಿದೆ.

'ಸಾಖರೆಯ ಪೆಸರಿನೊಳು ಸಿದ್ದಿ ವಡೆದಾಯ್ತು
ಸಕ್ಕರೆಯ ಸವಿಯಂತೆ ನಿಮ್ಮೆದೆಯ ಸವಿಯು–(ಸಾಹಸಜೀವಿ ಸಾಖರೆಯುವರಿಗೆ)*೧

ಹಾಗೇಯೇ ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುರು ಬಸವನಾಳರನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

"ಧರೆಯೊಳಗೆ ಮರೆಯಾಗಿ ಮರದ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ
ಜೀವರಸವನ್ನೆರೆವ ಬೇರಿನಂತೆ
ಕರುನಾಡ ಸಿಂಗರಿಸಿ, ರಸಗಂಗೆಯಂ ಬರಿಸಿ
ತ್ಯಾಗದಿಂ ಬಾಳಿದಿರಿ ತಾಯಿಯಂತೆ" ! (ಗುರು ಬಸವನಾಳರಿಗೆ)*೨

---

*೧–[೧೯೨೮–೩೫ ಮತ್ತು ೧೯೩೯–೪೫ ರ ವರೆಗೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಅದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಹಗಲಿಳು ದುಡಿದ ಶ್ರೀ ಎಮ್ ಆರ್. ಸಾಖರೆಯವರದು ಹೋರಾಟದ ಜೀವನ.]

*೨–[ಗುರು ಬಸವನಾಳರ ಜನನ – ೭–೧–೧೮೯೩ ಹಾವೇರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ತೆಲುಗು. ೧೯೧೬ ರಲ್ಲಿ ಎಮ್.ಎ. ಪಾಸಾದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ವೀರಶೈವರಾಗಿದ್ದರು. ೧೯೬೧ ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸೊಸೈಟಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದು ಬೆಳೆದು ಹೆಮ್ಮರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲು ಬಸವನಾಳರು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆ ಅನುಪಮ ಲಿಂಗರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಬಸವನಾಳರು ತಮ್ಮ ತನು–ಮನ–ಧನುಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ ಜೀವನದ ಕೊನೆಯುಸಿರು ಇರುವವರೆಗೂ ದುಡಿದಿದ್ದನ್ನು ಯಾರೂ ಮರೆಯವಂತಿಲ್ಲ. ರಸಋಷಿ ಕುವೆಂಪುರವರ ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಮನಗಾಣಬಹುದು.]

ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಲು ಬೆಳಗಾವಿ ಭಾಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮುಂಬೈ, ಪುಣೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದರು. ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಉಗಮದಿಂದಾಗಿ ಸ್ಥಳಿಕವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಹೊರಭಾಗದ ಸಾವಿರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯವಂತಾಗಿದ್ದು ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳ ತ್ಯಾಗದ ಪುಣ್ಯದ ಫಲವಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಮೇರು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಗುಣಗಾನ ಇಂಚಲರ ಕಾವ್ಯದ ಇಂಚರವಾಗಿದ್ದು ಗಮನೀಯ.

ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಗುರುಗಳಾದ ಪ್ರೊ. ಬಾಗಿಯವರ ಜೀವನದ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಕವಿ ಇಂಚಲರು ಅತ್ಯಂತ ಧನ್ಯತೆಯಿಂದ ದಿವಗಂತ 'ಪ್ರೊ. ಬಾಗಿಯವರಿಗೆ' ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನಿಮ್ಮ ಬಾಳಿನಲಿ ಬಾಗುವೆನಿದೋ ಗುರು 'ಬಾಗಿ'
ಸರಳ ಸಂದರ ಶಾಂತಿ ಸಾಧು ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ–('ಪ್ರೊ. ಬಾಗಿಯವರಿಗೆ')

ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಯಶೋಗಾಥೆಯ ಹಿಂದೆ ಅದೆಷ್ಟೋ ಮಹನೀಯರ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವಾ ಮನೋಭಾವವಿದೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾದಾನಿ ಹಂಚಿನಾಳರು, ಶ್ರೀ ಮಮತೆಯ ಮಮದಾಪೂರರು, ಶ್ರೀ ಕಾಯಕವೀರ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ಪ್ರಮುಖರು.

"ಶಿಶು ಸಹಜ ಮಧುರ ಸುಂದರ ಮುಗ್ಧ ಜೀವನಂ
ಮರಳಿ ಪಡೆದಿಹ ನೀವೇ ಧನ್ಯಂ ಚಿರಂ ಪಾವನಂ
ಸಂತೃಪ್ತಿ ಸೇವೆ ಸಂಪ್ರೀತಿಗಳಿಗೋತು
ನೆಲದ ಮಕ್ಕಳೇ ಕುಲದ ಮಕ್ಕಳೆಂದೆತ್ತಿ"–(ವಿದ್ಯಾದಾನಿ ಶ್ರೀ ಹಂಚಿನಾಳರಿಗೆ)

ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಪದಗಳ ಲಾಲಿತ್ಯ ಇಲ್ಲಿ ತಂಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲಿ ಸಂಭ್ರಮಿಸಿದಂತಿದೆ. 'ನಹಿ ಜ್ಞಾನೇನ ಸದೃಶಂ ಪವಿತ್ರಮಿಹ ವಿದ್ಯತೆ' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸೂಕ್ತಿಯಂತೆ ಆ ಅಮೋಘ ಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿದ ವಿದ್ಯಾದಾನಿಗಳ ಸಹಜ ಜೀವನವನ್ನು ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ಅಲ್ಲದ ಸಹಜ ನುಡಿಗಳಲ್ಲೇ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕವಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಬಡವರೆಂಬರ ಬೆನ್ಗೆ ಬಲವಾಗಿ ಒಲವಾಗಿ
ನೆಲದಾಯ್ಗೆ ನೆರಳಾಗಿ ನುಡಿದಾಯ್ಗೆ ಕರುಳಾಗಿ–'ಮಮತೆಯ ಶ್ರೀ ಮಮದಾಪೂರರು'

ಶಿಸ್ತು, ಶ್ರದ್ಧೆ, ವಿನಯ, ಮಮತೆ, ಕಾಯಕನಿಷ್ಠೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಸಂಗಮ ಸಮಾಗಮದಂತಿದ್ದವರು ಶ್ರೀ ಬಿ.ಬಿ. ಮಮದಾಪೂರರು. ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿದ ಜೀವ

ಅವರದು. ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯದ ಸುವರ್ಣ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿ ಭಟ್ಟಿ ಇಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ತೀರಿದರೂ ತೀರ್ಥವದು ಲೋಕ ಶಿಕ್ಷಣಕಾಗಿ
ಜೀವನದ ಮರ್ಮವದೋ ಕರ್ಮಯೋಗಿ('ಕಾಯಕವೀರ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರಿಗೆ')

ಗಡಿನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಗುರುತರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಇಂಚಲರಪದ್ಯವು ಸೊಗಸಾಗಿ ಸೆರೆಹಿಡಿದಿದೆ.

ಹಾಗೇಯೇ ತ್ಯಾಗವೀರ ಬಸರೀಗಿಡದ ವೀರಪ್ಪನವರನ್ನು ಕುರಿತು ೬೦ ಸಾಲುಗಳ ಕವನ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡು ನುಡಿಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸಲು ಶ್ರಮಿಸಿದ ಬಸರೀಗಿಡದ ವೀರಪ್ಪನವರನ್ನು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ಕ್ಷಾಮ ಎದುರಾದಾಗ ಜನತೆಗೆ 'ಅನ್ನಾವತರಣಕನವರತ ಸಾಹಸಗೈದ ಕನ್ನಡ ಭಗೀರಥನೆ ಧನ್ಯನೆಂದೆ' ಎಂದು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ವೀರತ್ಯಾಗಿಯು ಎಂಥ ಕರ್ಮಯೋಗಿ !
ಸ್ವಾರ್ಥವಂ ತುಳಿತುಳಿದು ಆರ್ತರನ್ನುದ್ದರಿಸಿ
ಕ್ಷಾಮ ಕಾಲದಿ ಸತ್ಯ ಕಿಂಕರನಾಗಿ
ಪಾರ್ಥಸಾಹಸದಿಂದ ಸತ್ಯ ಕಿಂಕರನಾಗಿ
ಪ್ರೇಮದಿಂ ನೀ ಪುಣ್ಯ ತೀರ್ಥವಾದೆ.

ಬಸರೀಗಿಡದ ವೀರಪ್ಪನವರ ಮಾನವೀಯ ಅನುಕಂಪ, ತಾಯ್ನಾಡ ಪ್ರೇಮ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾ ಅವರನ್ನು 'ಕನ್ನಡ ಭಗೀರಥ' ಎಂದು ಸಂಭೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸುರಪುರ ತಾಲೂಕಿನ ಮದನೂರ ಗ್ರಾಮದ ಹಿರಿಯ ಶಿವಶರಣ ಹಾಗೂ ವಚನಕಾರ ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯನು ರಾಮನಾಥನನ್ನು ತನ್ನ ಆರಾಧ್ಯ ದೈವ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಭಕ್ತಿಯ ಮೇಲ್ಮೈ, ದೈವ ನಿಷ್ಠೆ, ನಿಷ್ಠುರವಾದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಕ್ಯರಚನೆ, ಆಳವಾದ ಅರ್ಥ, ಭಾವ , ಧ್ವನಿ, ಮಾರ್ಮಿಕ ನುಡಿ, ಶೈಲಿ ಮುಂತಾದ ಗುಣ ವಿಶೇಷತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಚನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ದಾಸಿಮಯ್ಯ ಕವಿ ಹೃದಯದ ಇಂಚಲರಿಗೆ ಶರಣ ಶಿಖಾಮಣಿಯಾಗಿ ಕಂಡಿದ್ದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ.

ಬಂಗಾರದೊಳು ಬಣ್ಣ ಬೇರಿಲ್ಲದಿಪ್ಪಂತೆ
ಸಿಂಗಾರಿ ದುಗ್ಗಳೆಯು ಸತಿಯಾಗಲಂತೆ

ತವನಿಧಿಯು ತುಂಬಿತ್ತು ಭಕ್ತಿರಸ ಹೊಮ್ಮಿತ್ತು

ಸತಿಪತಿಗಳೊಂದಾಗೆ ಶಿವ ಮೆಚ್ಚುವಂತೆ!

ದಾಸಿಮಯ್ಯನ ಜೀವನ ವಿಧಾನ, ವಚನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಕವಿ ಇಂಚಲರು ಹಳಿ ತಪ್ಪದಂತೆ, ಕಳೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ತಮ್ಮ ಶಬ್ದ ಚಿತ್ತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ನೇಯ್ದಿದ್ದಾರೆ.

'ಸ್ನೇಹಸೌರಭ'ದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರಣಗಳ ಬಗೆಗೆ ಆಲೋಚಿಸುವಾಗ ಶರಣರು, ಸಾತ್ವಿಕ ಜೀವಿಗಳು ಕನ್ನಡ ನಾಡು-ನುಡಿಗೆ ಕಂಕಣ ಬದ್ದರಾದವರು, ಕರ್ಮಯೋಗವನ್ನು ನಂಬಿ ನಡೆದವರು ಇವರೆಲ್ಲರ ವಿಶೇಷವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಕವಿಯ ಮೇಲೆ ಗಾಢ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿರುವುದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

೧೯೬೫ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ ಕಂಡ ಇಂಚಲರ ಮತ್ತೊಂದು ಕವನ ಸಂಕಲನ 'ಡಿಂಡಿಮ'ದಲ್ಲಿ ನವೋದಯದ ಹತ್ತೆಂಟು ಮುಖಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಆದಿಪುರಾಣದ ರಸಸಂಧಿ ಎಂದರೆ ಭರತ-ಬಾಹುಬಲಿಯರ ಯುದ್ಧ. ಈ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರ, ವೈಭೋಗದ ರಾಜಶ್ರೀಗೆ ಆಸೆ ಪಡದೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆಗೊಂಡ ಬಾಹುಬಲಿ ನಶ್ವರವಾದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶಾಶ್ವತವದ ಮೋಕ್ಷ ಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ ವೈರಾಗ್ಯ ಪರವಶನಾಗಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ತೆರಳುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ಅಪೂರ್ವ ಅಮೊಘ ಬಾಹುಬಲಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕವಿ ಇಂಚಲರು 'ವೈರಾಗ್ಯ ನಿಧಿ ಬಾಹುಬಲಿ' ಎಂಬ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬಯಲು ಜಿನಾಲಯವು ಬೆಟ್ಟದಡಿಯೇ ಪೀಠ

ನಿಂತ ನೆಲವೇ ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಯ್ತು

ಒಟ್ಟು ೬೮ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಬಂದ ಇಂಚಲರ ಈ ಪದ್ಯ ಬಾಹುಬಲಿಯ ಉನ್ನತಿಕೆಯನ್ನು, ಮಹಿಮೆಯನ್ನು, ಸಂಯಮ, ಸಿದ್ಧಿಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಕಾವ್ಯ ವಾಣಿಯೇ ದಿವ್ಯ ಸಂದೇಶವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

"ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಾಗನೂರು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಮಠದ ಇತಿಹಾಸವು ಸುಮಾರು ೨೦೦ ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಳೆಯದಾದುದು. ಕಿತ್ತೂರಿನ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಅಳಿದ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಶತಾಯುಷಿ, ಕಾಯಕಯೋಗಿ, ಮಹಾಪ್ರಸಾದಿ ಶ್ರೀ ಶಿವಬಸವ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರೆಗೆ ಆರು ಜನ ಪೀಠಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದರು. ಏಳನೆಯ

ಪೀಠಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಶಿವಬಸವ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಪೀಠಾರೋಹಣಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀ ಮಠಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಶುಕ್ರದೆಸೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು."*೧

ನಾಡ ಬಡ ಹಸುಳೆಗಳನೆತ್ತಿ ಮುದ್ದಾಡಿ

ದೇಶದುದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ದೇಹತೆಯ್ದಿಹ ಯೋಗಿ ॥(ನಾಗನೂರು ಕರ್ಮಯೋಗಿ)

ಇಂಚಲರ ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಪದಗಳು ಶ್ರೀ ಶಿವಬಸವ ಯೋಗಿಗಳ ತ್ಯಾಗಸೇವಾ ಭಾವದ ಜೀವನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಲಿಂಗೈಕ್ಯ ಮೃತ್ಯಂಜಯ ಶಿವಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದ ಕವಿ ಶ್ರೀಗಳನ್ನು 'ಅಭಿನವ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು'ವಿಗೆ ಹೋಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ದುಃಖ ದಾರಿದ್ರ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಜನತೆಗೆ, ಅನಾಥರಿಗೆ, ತಾಯಿ ಹಾಲುಣಿಸಿ ಸಾಕಿ ಸಲುಹಿದಂತೆ ಶ್ರೀಗಳು ಬಡ ಜನರ ಜಡ ಜೀವನಕೆ ದಿವ್ಯ ಚೇತನರಾಗಿ ಬಾಳು ಬೆಳಗಿಸಿದ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕವಿ ಇಂಚಲರು ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

"ಸದ್ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳನೆಸಗಿ

ಅಭಿನವಾಲ್ಲಮನಂತೆ ಅನುಭಾವ ರವಿಯಂತೆ"–('ಲಿ. ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಶಿವಯೋಗಿ')

ಪ್ರೀತಿ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಪಂಚಶೀಲತತ್ವದ ಹರಿಕಾರ, ಭಾರತದ ಭವ್ಯ ಭವಿತವ್ಯಕೆ ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗ ನೇಮಿಸಿ, ಸ್ವತಃ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಮುತುವರ್ಜಿವಹಿಸಿದ ನೇತಾರ ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಧಾನಿ ನೆಹರು. ಶ್ರೀ ನೆಹರೂರವರ ಕುರಿತು ಇಂಚಲರು 'ಶಾಂತಿದೂತ ನೆಹರು' , 'ಭಾರತರತ್ನ ನೆಹರು' ಮತ್ತು 'ಚಾಚಾ ನೆಹರು' ಎಂಬ ಮೂರು ಸುನೀತಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಒಂದು 'ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ' ಎಂಬ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಇಂಚಲರು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೧.–ಪೊ. ವಿ.ಡಿ. ರಾಚನಾಯ್ಕರ –'ತಿರುಳನ್ನಡ ಸಿರಿ' ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಲೇಖನ.

ನಿಮ್ಮೆದೆಯಲಂಕಾರ ಚೆಂಗುಲಾಬಿಯ ಕೆಂಪು

ನಮ್ಮೆದೆಯ ಬಾಂದಳದಿ ತೀಡುತಿದೆ ಕಂಪು ॥

ನೆಹರೂ ತೇಜಕ್ಕೆ "ಹೋರಾಟವೇ ಹರುಷ ಪಂಚಶೀಲವೇ ಪರುಷ" ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರು 'ಇನ್ನಿಲ್ಲ ನಮಗೆ ನೆಹರು' ಎಂಬ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ 'ಆ ಹೆಸರಿಗೆ ನೀನುಸಿರಾಗಿ, ಅವನು ಕಟ್ಟಿರುವ ಕನಸೆಲ್ಲಕೂ ನನಸಾಗು' ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬಹುದಿಲ್ಲಿ.

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರ. ಶಿಸ್ತು, ನೀತಿ, ನಿಯಮಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದವರು. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಸರ್.ಎಂ.ವಿ ಒತ್ತಾಸೆಯಾದರು. ಭಾಷಿಕವಾಗಿ ಒಂದಾದ ಜನರು ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಒಂದಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಅವರಿಗಿತ್ತು. ಅಪರೂಪ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ನಾಡಶಿಲ್ಪಿ ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಇಂಚಲರಿಗೆ 'ಕಾವೇರಿಯ ನಲ್ಲುವರ' ನಾಗಿ ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ.

"ಇಂದ್ರ ಲೋಕದ ದಿವ್ಯ ನಂದನದ ಸೌಂದರ್ಯ

ಸಾರ ಬೃಂದಾವನದಿ ರೂಪಿಸಿದ ಚಾತುರ್ಯ ॥

ಕಾವೇರಿ ನದಿಗೆ ಕೃಷ್ಣರಾಜಸಾಗರ ಆಣೆಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಭೂಪ್ರದೇಶ ಹಸಿರಿನಿಂದ ನಳನಳಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಸರ್. ಎಂ. ವ್ಹಿ. ಅವರು ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಕಂಡ ಅದ್ಭುತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ನಾಡು ನುಡಿ ಸೇವಾ ಮನೋಭಾವದ ಗುಣಗಳು, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ. ಕವಿ ಇಂಚಲರ ಕಾವ್ಯಗಳಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿನೀಡಿವೆ.

ಕಿತ್ತೂರ ನಾಡಿನ ಕುರಿತು ಇಂಚಲರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಒಲವು ಅಪಾರವಾದ ಜ್ಞಾನ. ಕಿತ್ತೂರಿನ ಕೀರ್ತಿ ಪತಾಕೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ಸಂಗೋಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣನ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕಥೆಯನ್ನು

ಪದ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮರದಲ್ಲಿ ವೀರಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆದ ರಾಯಣ್ಣನ ಸ್ಮರಣೆ ನಮಗೆಲ್ಲ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಸೆಲೆ. ಇದನ್ನು ಕಥನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂಚಲರು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಿತ್ತೂರ ಕ್ರಾಂತಿ ಕೇತುವನ್ನ
ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನ ಪಡೆದು ಮಡಿದನಣ್ಣ
ನೆಲದ ಥಲಕೆ ಅವನೇ ಅಣ್ಣ,
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮರದಲ್ಲಿ ವೀರಸ್ವರ್ಗ ಲಭಿಸಿತಣ್ಣ ॥

"'ಡಿಂಡಿಮ' ದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕವನಗಳು ವಿಶ್ವಭಾವನೆಯ ನಿರ್ಮಲ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಬಂದ ವಿಶ್ವ ವಾಣಿಗಳೇ ಆಗಿವೆ ಎಂದು ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಪುರಾಣಿಕರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ರಾಷ್ಟ್ರಾಭಿಮಾನ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪ್ರಿಯತೆ ಮೊದಲಾದ 'ನಾಗರಿಕ' ಗುಣಗಳು ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡು ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ರೂಪಗೊಂಡಿವೆ."

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ನಾಡಿನ ಉದಾತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ದಿವ್ಯ ಚೇತನಗಳ, ಅಪರೂಪದ ಮೇರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಜೀವನಾದರ್ಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರಣಗಳು ಕವಿ ಇಂಚಲರ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ವಿಶಾಲ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಪ್ರತೀಕಗಳಾಗಿವೆ. ಬೆಳಗಾವಿಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಚಿಲುಮೆಯಂತಿದ್ದ ಕವಿ ಹೃದಯದ ಶಿಕ್ಷಕ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಹೋರಾಟಗಾರ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲ ನಮ್ಮಿಂದ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿ ಎರಡು ದಶಕಗಳಾಗುತ್ತಾ ಬಂದರೂ ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಧ್ಯೇಯ-ಧೋರಣೆಗಳ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಂತಿರುವ ಕಾವ್ಯಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಚಿರಸ್ಮರಣೀಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂಚಲ ಸ್ಮಾರಕ ಸಮಿತಿಯವರು ಇಂಚಲರ ಎಲ್ಲ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕವನಗಳನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿ 'ಭಾವಶ್ರೀ' ಎಂಬ ಸಂಗ್ರಹ ರೂಪದಲ್ಲಿ ೧೯೯೩ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಜಿ.ಎಸ್. ರಾಚನಾಯ್ಕರ ಇಂಚಲ ಸ್ಮಾರಕ ಸಮಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡದ ನಾಮಕಿಂತ ಕವಿಗಳು, ಸಹೃದಯರೂ ಆದ ಇಂಚಲರ ಒಡನಾಡಿಗಳೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಚನ್ನವೀರ ಕಣವಿಯವರು ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆದು ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಬಂದ ವ್ಯಕ್ಯಿ ಚಿತ್ರಣಗಳ ಬಗೆಗೆ, "ಸ್ನೇಹ ಸೌರಭದಲ್ಲಿರುವಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಗುಣಗೌರವವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಹತ್ತಾರು ಕವನಗಳಿವೆ. ರೆ. ಕಿಟಲ್ ಕುರಿತು ಒಂದು ಪದ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದವೆಲ್ಲ ಕಾವ್ಯಾನಂದ, ಬೀಚಿ,

ಕುವೆಂಪು, ಜಯದೇವಿ ತಾಯಿ ಲಿಗಾಡೆ, ಕರ್ಕಿ ಮುಂತಾದ ಕವಿಗೆ ಹತ್ತಿರವೂ ಪ್ರಿಯವೂ ಆದ ಸಮಕಾಲೀನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಆತ್ಮಿಯ ಅನುಸಂಧಾನದಿಂದ ಒಡಮೂಡಿ ಬಂದವುಗಳಾಗಿದ್ದು, ಕಾವ್ಯಗುಣಗಳಿಂದಲೂ ಮನಸೆಳೆಯತ್ತವೆ. " ಎಂದು ಕಣವಿಯವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.*೧

ವಿದೇಶದಿಂದ ಮತಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆಂದು ಬಂದು ಕನ್ನಡ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದವರಲ್ಲಿ ರೆವೆರಂಡ್ ಎಫ್. ಕಿಟೆಲ್ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು. ಅವರ ಕನ್ನಡ ಸೇವೆ ಪ್ರಶಂಸನೀಯ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅನುಕರಣೀಯವೂ ಅಹುದು. ಪಾದ್ರಿಯಾಗಿ ಕ್ರೈಸ್ತಧರ್ಮದ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆಂದು ಜರ್ಮನ್ ದೇಶದಿಂದ ಬಂದರು. ಕನ್ನಡ ನಾಡು–ನುಡಿ, ಹಿರಿಮೆ–ಗರಿಮೆಗಳಿಗೆ ಮನಸೋತರು.

ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದರು. ಸಂಶೋಧಕರಾಗಿ ಕವಿಗಳಾಗಿ ಬೆಳಗಿದರು. 'ಕನ್ನಡ–ಇಂಗ್ಲೀಷ ನಿಘಂಟು' ರಚಿಸಿ ಮಹದುಪಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಪ್ರಾತಃಸ್ಮರಣೀಯರು. ಪ್ರಸ್ತುತ 'ರೆ. ಕಿಟೆಲ್‌ರವರಿಗೆ' ಕಿಟೆಲ್‌ರವರ ಪುಣ್ಯಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮರೆವೆಯಾ ಕಡಲಿನಲಿ ಕರಗಿ ಮರೆಯಾಗಿರ್ದ
ಕನ್ನಡದ ನುಡಿಗಳನು ಅರಸಿ ಸೋಸಿ
ಶಬ್ದಕೋಶದ ಸಿದ್ಧ ಹೊತ್ತಿಗೆಯ ರಚಿಸಿದ್ಯೆ
ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ಮುಡಿಗೆ ಹೂವ ತೊಡಿಸಿ ॥

ರೆ. ಕಿಟೆಲ್‌ರ ಕನ್ನಡ ಸೇವಾ ಕೈಂಕರ್ಯ ಅಮೋಘವಾದುದು. ಇಂಚಲರ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಯೋಗಿಯ ಕನ್ನಡ ಸೇವೆಯ ಸ್ಮರಣೆ ಔಚಿತ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ.

೧–ಚನ್ನವೀರ ಕಣವಿ–'ಭಾವಶ್ರೀ' ಮುನ್ನುಡಿಯಿಂದ.

ಮನುಜ ಮತ ವಿಶ್ವಪಥ ಸಂದೇಶ ಸಾರಿದ, ವಿಶ್ವ ಮಾನವ ಸಂದೇಶವನ್ನು ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಿದ ಕನ್ನಡದ ರಸಋಷಿ ಮೇರುಕವಿ ಕುವೆಂಪುರವರ ಕನ್ನಡ ಸೇವೆ ಅಮೋಘವಾದುದು. ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಗೈದ ಜಗದ ಕವಿ ಯುಗದ ಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಂತರದ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯದ ವಸ್ತುವಾದುದು ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಮಾತೇನಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪುರವರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣಗಳ ಬಗೆಗೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುವ ಇಂಚಲರ ಕವಿತೆ "ರಸಋಷಿ ಕುವೆಂಪು". 'ಕನ್ನಡದ ಸರಸತಿಯ ಸವಿಗಣ್ಣು ಕುವೆಂಪು' ಎಂದು ಪದ್ಯವನ್ನು ಇಂಚಲರು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ.

ರಸಋಷಿಯೆ ಓ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ತಿಲಕ ಕುವೆಂಪು
ನಿಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಪುಣ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ರಸವೃಷ್ಟಿ ॥
ಅಭಿನವ ಮಹಾಕವಿ ಕನ್ನಡದ ವಾಲ್ಮೀಕಿ
ರಾಮಾಯಣದ ಬ್ರಹದ್ ಗಾನಮಂ ಪಾಡಿ॥

ತಮ್ಮ ವಿಶಿಷ್ಟ, ವಿನೂತನ ಪದಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಉನ್ನತಿಕೆಯನ್ನು ತಂದು, ಕನ್ನಡದ ಪರಿಮಳವನ್ನು ಹರಡಿದ ಕುವೆಂಪುರವರನ್ನು 'ಅಭಿನವ ಮಹಾಕವಿ' ಎಂದು ಇಂಚಲರು ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲ.

ಕನ್ನಡದ ಅಪರೂಪದ ಹಾಸ್ಯ ಕವಿ ಬೀಚಿಯವರಿಗೆ ಅರವತ್ತು ವರ್ಷ ತುಂಬಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ "ನಗೆಗಾರ ಬೀಚಿಯವರಿಗೆ" ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂಚಲರು 'ನಗುವೇ ಜೀವನ ಜೀವನವೇ ನಗು' ಎಂದು ಬಾಳ ಬಯಸಿದರು ಬೀಚಿ. ನಗ್ನ ಸತ್ಯದ ಹಾಸ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮೂಢ ನಂಬುಗೆಯ ರೂಢಿಗಳನ್ನು ನೇರಾನೇರ ಖಂಡಿಸಿದರು. ಇವೆಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ದೀರ್ಘಕಾವ್ಯದ ಮೂಲಕ ಇಂಚಲರು ಕಟ್ಟಿಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ತಿಂಮಾಯಣದ ನವ್ಯಕವಿ ಪಾತ್ರಧಾರಿ
ಕುಲರಸಿಕ ಲೋಕಾಭಿರಾಮನೇನು?
'ತಿಮ್ಮನ ತಲೆ' ಯೊಂದು ಬೊಮ್ಮನ ಕಮ್ಮಟವು
ವಿಚಿತ್ರ ನವಸೃಷ್ಟಿ ರಸದ ವೃಷ್ಟಿ
ಹೊಮ್ಮುತಿದೆ ನಸುನಗೆಯ ಹೊಂಬಿಸಿಲು ಬಾಳಿನಲಿ
ದುಃಖ ದುಮ್ಮಾನಗಳ ಮರೆವ ದೃಷ್ಟಿ ॥(ನಗೆಹಾರ ಬೀಚಿಯವರಿಗೆ)

ಬೀಚಿಯವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೊಗಡು ಅರಿತವರಿಗೇ ಅದರ ಅಮೃತ ಸವಿ ಗೊತ್ತು ಅವರ ಆ ಚಾಟೂಕ್ತಿಗಳು, ವಿಡಂಬನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಅಪಾರ ಜ್ಞಾನ, ವ್ಯಂಗೋಕ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಬಂದ ವಿಮರ್ಶೆ ಒಂದು ಅದ್ಭುತವೇ ಸರಿ. ಇಂತಹ ಅಪರೂಪದ ಕನ್ನಡ ಚೇತನದ ಕುರಿತು ಕವಿ ಇಂಚಲರು ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ ಮನ ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಪದ್ಯ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಮಂತ ಕುಟಂಬದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ಸರಳ ಸಾತ್ವಿಕ ಬದುಕನ್ನು ಬದುಕಿ, ಸಜ್ಜನಿಕೆಯ ಆದರ್ಶ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿ ನಿರಾಶ್ರಿತರಿಗೆ ಆದರ್ಶ ಜೀವನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮವಾದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಾಳಜಿ, ಸೇವೆಯ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ 'ತಾಯಿ' ಎಂದೇ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕವಯಿತ್ರಿ ಜಯದೇವಿ ತಾಯಿ ಲಿಗಾಡೆಯವರ ಜೀವನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕುರಿತು– ಬಡವರಿಗೆ ತಾಯಾಗಿ ಒಡೆಯರಿಗೆ ಹಿತವಾಗಿ

ಆರ್ತರಿಗೆ ಅನವರತ ಆಸರಾಗಿ

ಅಖಿಲ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಪ್ರಾಣ ಪುತ್ಥಳಿಯಾಗಿ

ಮಹಿಳೆಯ ಮಂಗಳದ ಕಳಸವಾಗಿ ॥ (ಜಯದೇವಿ ತಾಯಿಯವರಿಗೆ)– ಎಂದು ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಮೂರು ಸಾವಿರ ಮಠ ಪ್ರಮುಖ ಪೀಠಗಳಲ್ಲೊಂದು ಗುರು ಕುಮಾರೇಶ್ವರರ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿ ಮಾನವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಗುರುಗಳ ಆಶಯವನ್ನು ಹಗಲಿರುಳು ಶ್ರಮಿಸಿ ಶಿರಸಾವಹಿಸಿ ಪಾಲಿಸಿದ ರಾಜಯೋಗಿಂದ್ರ ಶ್ರೀ ಗುರು ಗಂಗಾಧರರು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ವಿಶ್ವಧರ್ಮದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು.. ನಾಡಿನ ಸದ್ಧರ್ಮ ಜ್ಯೋತಿ ನಾಡಿನೆಲ್ಲೆಡೆ ಹೊಂಗಿರಣಗಳ ಅರುಣೋದಯದ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಹರುಹಿ ಕರ್ಮ, ಧರ್ಮಗಳ ಬಗೆಗೆ ಕಲ್ಯಾಣ ಬಯಸಿದ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಕವಿ ಇಂಚಲರು,

ಗುರು ಕುಮಾರೇಶ್ವರನ ಅಂದಿನಾ ಕನಸನ್ನು

ಇಂದು ನನಸಾಗಿಸಿದ ಪುಣ್ಯಭಾನು

ಗುರು ಪರಂಪರೆಯ ಆ ಮಹಾಮಾರ್ಗದಲಿ

ಕ್ರಾಂತಿಯೆಸಗಿದ ಶಕ್ತಿ ಚೋದ್ಯವೇನು ॥ ('ಜದ್ಗುರುಗಳ ದಿವ್ಯ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ')

ಎಂದು ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ.

'ಭಾವಶ್ರೀ' ಕವನ ಸಂಕಲನ ಹಲವು ವಿಶೇಷಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಸ್ನೇಹ ಜೀವಿಯಾದ ಇಂಚಲರ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಚನ್ನವೀರ ಕಣವಿಯವರು ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಈ ಕವನ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರಣಗಳು ಕಾವ್ಯವಾಚಕರಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿದ್ದು, ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆದ ಸತ್ಪುರುಷರ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು, ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಸೂಚ್ಯವಾಗಿ ಉಣಬಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿ ಪದ್ಯವೂ ಅನುಕರಣೀಯವಾಗಿದ್ದು, ಇಂಚಲರು ಆಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಗುಣ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯ ವಿಶೇಷತೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಳೈಸಿ ಸಂಭ್ರಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಇವು ಶುಷ್ಕ ಕಾವ್ಯವಾಗದೆ, ಜೀವ ಭಾವ ಕಾವ್ಯಗಳಾಗಿದ್ದು ಸನ್ಮಾರ್ಗ ಸೂಚಿಯಾಗಿವೆ'.

'ಭಾವಶ್ರೀ' ಪ್ರಕಟಣೆಯ ನಂತರ ಈ ಮೊದಲು ಇಂಚಲರ ಯಾವುದೇ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರದ ಕೆಲವು ಕವನಗಳು ಎಸ್ ಡಿ ಇಂಚಲರ 'ಸಮಗ್ರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿವೆ. ಜನನಾಯಕ ಹಳ್ಳಿಕೇರಿ, ಪ್ರಾಚಾರ್ಯ ಮುಗುಳಿಯವರಿಗೆ, ಅಮರ ಬಾಪೂಜಿ ಮುಂತಾದವುಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರಣಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವುಗಳು. ಹಲಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರಣಗಳು ತಮ್ಮದೇಯಾದ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ವೈರಾಗ್ಯರತ್ನ ಜಚನಿಯವರು ಕಿತ್ತೂರ ನಾಡಿನ ಅಂಬಡಗಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗೂಳೂರಿನ ನಿಡುಮಾಯಿಡಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಜ. ಪ. ಚನ್ನಬಸವರಾಜ ದೇಶೀಕೇಂದ್ರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕಾವ್ಯನಾಮ ಜಚನಿ. ಇವರ ಬಗ್ಗೆ,

ಲೋಕಹಿತದ ಕಲ್ಯಾಣ ಹೋಗದಲಿ
ಬಾಳು ಧನ್ಯವಾಯ್ತು ।
ಸತ್ಯ ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಲಿ
ಕೀರ್ತಿ ಅಮರವಾಯ್ತು ॥ (ಪೂಜ್ಯ ಡಾ. ಜ.ಚ.ನಿ. ಯವರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ)–

ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಪದ್ಯದ ಸಾಲುಗಳು ಅಕಷರಶಃ ಅನುರೂಪವಗುವುದು ಡಾ॥ ಜ.ಚ.ನಿ ಯವರಿಗೆ. ಕಾವ್ಯ, ತತ್ವ ಚರಿತ್ರೆ, ನಾಟಕ, ಪ್ರಬಂಧ, ವಚನ, ವಿಮರ್ಶೆ, ಸಂಶೋಧನೆ, ಲಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರ ಅನುವಾದ, ಪ್ರವಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅನುವಾದ, ಪ್ರವಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಪತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹೇಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದಾರೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಬದುಕಿಗೂ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವಿರಿಸಿಕೊಂಡ ಡಾ॥ ಜ.ಚ.ನಿಯವರಿಗೆ ಇಂಚಲರು ನುಡಿಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಶ್ರೀಗಳ ಸನ್ನಿಧಿಗೇ ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬೆಳಗಾವಿ ಹೊರವಲಯದ ಸಂತಿ ಬಸ್ತವಾಡ, ಬೆಳಗುಂದಿ, ಮೊದಗ (ನಿರ್ಮಲ ನಗರ) ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಗಳು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಹಾಗೂ ಅನೇಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಇವು ಹೆಸರು ಪಡೆದಿವೆ. ಇಂಚಲರ ಸಮಕಾಲೀನರೂ ಮೂಲತಃ ಕೇರಳದವರೂ ಆದ ರೆ. ಥಾಮಸ್ ಕೈಕೊಂಡ ಜನಹಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಹಲವು. ಜಾತಿ–ಕುಲಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವೆ, ನಿಷ್ಕಾಮ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿಜ ಧರ್ಮ ಸಾಧಿಸಿದ ಶುದ್ಧ ಪ್ರೇಮದ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಮೆರೆದ ರೆ. ಥಾಮಸ್ ಬಗೆಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಹಾಗೂ ಧನ್ಯತೆಯನ್ನು ಇಂಚಲರು ಕಾವ್ಯದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕರುನಾಡಿನ ನಿರ್ಭಯಲ ಬಯಲಿನಲಿ

ನಿರ್ಮಲೋತ್ತಮ ನಗರವನ್ನು ತಾನು

ನಿರ್ಮಿಸಿದ ನಾಡೋಜ ಕೇರಳದ ಕುಲ ತೇಜ

ನಿಮ್ಮ ತ್ಯಾಗದ ಸಿರಿಯ ಹೇಳಲೇನು॥(ನಿರ್ಮಲನಗರದ ರೆ.ಥಾಮಸ್‌ರವರಿಗೆ.)– ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

"ಗಾಂಧೀಜಿ" ಭಾರತೀಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಚಂದ್ರಾರ್ಕವಾಗಿ ಕೇಳಲ್ಪಡುವ ಹೆಸರು. ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆ ಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಮಾದರಿಯಾಗಿ ನಡೆದು ತೋರಿದ, ಅದೇ ರೀತಿ ಸರಳತೆ, ನೇರ ನಡೆನುಡಿಗಳ, ಶಾಂತಿಪ್ರಿಯತೆ ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರದು. ಇಂತಹ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅನೇಕ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ. ನವೋದಯ ಕವಿ ಇಂಚಲರು ತಮ್ಮ ಅಮರ ಬಾಪೂಜಿ ಎಂಬ ದೀರ್ಘ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಎಳೆಎಳೆಯಾಗಿ ಬಾಪೂಜಿಯವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಅಹಿಂಸೆ ಸತ್ಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮತೆ

ಸಾಕಾರಮೂರ್ತಿ ನೀನು

ಕೊಲ್ಲ ಬಂದವಗೆ ಕೈಯ ಮುಗಿದೆ

ರಾಮ–ರಹಿಮ ರೆಂದಂಬ ಭಾವ

ಭೋಧಿಸುತೆ ಬುದ್ದನಾದೆ

ಉಪವಾಸದಗ್ನಿಯಲಿ ದುಷ್ಟಶಕ್ತಿ
ಗಳ ದಹಿಸಿ ಸಿದ್ಧನಾದೆ ॥

ಯುಗ ಪುರುಷ ಬಾಪೂಜಿ ರಾಮರಾಜ್ಯದ ಕನಸು ಕಂಡವರು. ರಕ್ತರಹಿತ ಕ್ರಾತಿಯ ಮೂಲಕ ಮುಕ್ತಿಯ ಪಥವನು ತೋರಿದವರು ಕವಿ ಇಂಚಲರ ಪದ್ಯವು ಗಾಂಧಿವಾದ ಮತ್ತು ಜೀವನಾದರ್ಶಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ದ್ಯೇಯೋದ್ಧೇಶಗಳನ್ನು ೯೨ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ, ಧನ್ಯತೆಯ ಭಾವದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ನಿಷ್ಠುರ ನೇರ ನುಡಿಯ ಗುದ್ಲೆಪ್ಪ ಹಳ್ಳಿಕೇರಿಯವರು ಮುಂಬೈ ಕನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣವಾದ ನಂತರ ಮೈಸೂರು ವಿಧಾನಸಭೆ ಸದಸ್ಯರು, ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಸಭಾಪತಿಯೂ ಆಗಿ ೧೯೬೧ ರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಜನನಾಯುಕರಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಹಳ್ಳಿಕೇರಿಯರಲ್ಲಿದ್ದವು. ಅಂತೆಯೇ ಕವಿ ಇಂಚಲರು.

ವಜ್ರಮುಷ್ಟಿ ಹಿಡಿತ, ಖಂಡಮಾತಿನ ಸಿಡಿತ
ತೊಟ್ಟ ಪಣವನು ಮಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲುವ ಸ್ಫೂರ್ತಿ
ಎಂಥ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತರೂ ದಣಿಯದಿಹ ಹೆಗಲೊಂದು
ಏನೆಂಥ ಅಚ್ಚರಿಯ ಚೈತನ್ಯಮಯ ಮೂರ್ತಿ॥ (ಜನ ನಾಯಕ ಹಳ್ಳಿಕೇರಿ)

ಎಂದು ಗುದ್ಲೆಪ್ಪ ಹಳ್ಳಿಕೇರಿಯವರ ಜನನಾಯಕರನ ದಿಟ್ಟತನದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

'ರಸಿಕರಂಗ' ರಂ ಶ್ರೀ ಮುಗಳಿಯವರು ಬದುಕಿದ ಬಾಳಿನ ಗುರಿಗಳನ್ನು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ, ವಿಚಾರ, ವಿಮರ್ಶೆ, ಸಂಶೋಧನೆ, ಕಾವ್ಯ ಹೇಗೆ ಹಲವು ಪ್ರಕರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ವರ್ಣನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಇಂಚಲರು 'ಪ್ರಾಚಾರ್ಯ ಶ್ರೀ ಮುಗಳಿಯವರಿಗೆ' ಎಂಬ ಪದ್ಯ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಲೋಕ ಮನ್ನಣೆ, ರಾಜಮನ್ನಣೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಇವರದು. ಜೀವನದ ಅನೇಕ ಕಷ್ಟ ಕೋಟಲೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾದ ಮುಗಳಿಯವರ ಬದುಕು ಬಂಗಾರವಾದ ಪರಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸತ್ತಾರೆ. ಭಾವಬುದ್ಧಿಯ ದಿವ್ಯ ಆಲಿಂಗನದಿಂದಾಗಿ ಸುಂದರ ಸ್ವಪ್ನವು ಕಾವ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಬಗೆಗೆ ಉಪಮೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ನಿಜ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸೂಜಿಗಲ್ಲಿನಂತೆ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಸೆಳೆಯುವ ಜಾಣ್ಮೆ ಇಂಚಲರದ್ದು ಎನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತುತ 'ಪ್ರಾಚಾರ್ಯ' ರಂ.ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿಯವರಿಗೆ' ಎಂಬ ಪದ್ಯ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡದ ಹೆದ್ದಾರಿಯಲಿ ನಡೆದು ನೀರಡಿಸಿ
ಬಳಲಿರ್ದ ಪಥಿಕರಿಗೆ ಅರವಟ್ಟಿಗೆ ॥
'ರಸಿಕರಂಗ' ನ ಬದುಕು ಬಂಗಾರವಾಯ್ತು॥

(ಪ್ರಾಚಾರ್ಯ ಶ್ರೀ ಮುಗಳಿಯವರಿಗೆ.)

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಇಂಚಲರು ಬರೆದ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರಣ ಪದ್ಯಗಳು ಎಲೆಮರೆಕಾಯಿಯಂತೆ ತಮ್ಮ ತನು-ಮನ-ಧನಗಳನ್ನು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ ಮಹನೀಯರನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿವೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಪದ್ಯಗಳು ಸುನೀತಗಳಾಗಿವೆ.

೩.೩ –ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳು

ತಮ್ಮ ಭಾಷಣಗಳಲ್ಲಿ, ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಚುಟುಕಗಳಲ್ಲಿ, ಗದ್ಯ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ, ಪತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿ, ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜಿನ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ, ಸ್ನೇಹಿತರು ಮತ್ತು ಸಾಹಿತಿಗಳೊಂದಿಗಿನ ಚರ್ಚೆ ಮಾತುಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಚಲರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳು, ಅಭಿಲಾಷೆಗಳು, ಕಳಕಳಿಗಳು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿವೆ.

ಮನುಷ್ಯ–ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವೆ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡಿದ ಕವಿ ಇಂಚಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಜನರೊಂದಿಗೆ, ಸ್ನೇಹಿತರೊಂದಿಗೆ ನಿಕಟ ಒಡನಾಡಿಗಳಾಗಿ ಬದುಕಿದ ಇಂಚಲರ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ಚಿಂತನೆಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬಂದಿವೆ.

'ಭಾವಶ್ರೀ' ಕವನ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿನ 'ನವ ಸಮಾಜದ ನಾಂದಿ' ಪದ್ಯದ

“ಕಟ್ಟುವೆವು ನಾವೊಂದು ನವ ಸಮಾಜ
ರಾಷ್ಟ್ರ ಭಾಗ್ಯೋದಯದ ರವಿಯ ತೇಜ
ಜಾತಿಮತ ಭಾಷೆಗಳ ವಿಷಮತೆಯನುಳಿದು
ನೀತಿ–ನೀರ್ಮಲ ಪ್ರೀತಿ ನಂಬುಗೆಯ ತಳೆದು”॥ (ನವ ಸಮಾಜದ ನಾಂದಿ)

ಎಂಬ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿ ಇಂಚಲರ ವಿಚಾರಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ಅವರು ಬಯಸಿದ ಆದರ್ಶ ಸಮಾಜದ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ. ಸರ್ವ ಸಮಾನತೆಯ ಹಂಬಲ ಜಾತಿ–ಮತ ಭಾಷೆಗಳ ವಿಷಬೀಜ ತೊರೆದು, ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ತೆಗೆದು ನವ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಲಿವ ಎಂದು ಆಶಿಸಿದ್ದಾರೆ.

'ದುರ್ಭಾಗ್ಯ ಬಂಗಾಲ' ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕವಿಮನ ಬರಗಾಲದಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿದ ಬಂಗಾಲ ರಾಜ್ಯದ ರುದ್ರ ಭಯಂಕರತೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದೆ.

“ಎಂಥ ಭಾಗ್ಯವಂತ ನಾಡಿಗೆಂತು ವಿಧಿಯ ಶೂಲಾ
ಯಾವ ಕೂಗು ಎನಿತು ಕೊರಗು ಎತಣಿಂದ ಜ್ವಾಲಾ
ಜವನ ಕಾಟ ರುದ್ರನೋಟ ಕಣ್ಗೆ ಕ್ರೂರ ಜಾಲಾ” ॥ (ದುರ್ಭಾಗ್ಯ ಬಂಗಾಲ)

–ಬಂಗಾಲದ ತತ್ತರಿಸಿದ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಣ ಇಲ್ಲಿದೆ.

ನೇಗಿಲಯೋಗಿಯ ತೋಳಿನ ಬಲದಲಿ ನಾಡಿನ ಭಾಗ್ಯವು ತೆರೆದೀತು

ನೇಗಿಲ ಸಾಲಿನ ಕಾಲುವೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲಿನ ಹೊಳೆ ತಾ

ಹರಿದೀತು ಜನ ಬದುಕೀತು ॥ (ಯೋಜನಾ ಗೀತೆ)–ಎಂದು ರೈತ ಗೀತೆಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ ದೇಶದ, ಸಮಾಜದ ಏಳ್ಗೆ ನೇಗಿಲಯೋಗಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಕೃಷಿ ಉದ್ಧಾರವಾದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಭ್ಯುದಯ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿ ಇಂಚಲರಲ್ಲಿತ್ತು. ಹಳ್ಳಿಗಳು ಸುಧಾರಿಸಿದರೆ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎಂಬ ಸ್ಪಷ್ಟ ಆಲೋಚನೆ ಅವರದಾಗಿತ್ತು. ಮಾನವನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಾಧನೆಯ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳ ಮುನ್ನೋಟ ಇಂಚಲರನ್ನು ವ್ಯಾಕುಲಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಸಿಡಿಮದ್ದುಗಳ ವಿವಿಧ ಭೂತ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು
ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹುಚ್ಚೆದ್ದು ತಟ್ಟುತಿದೆ ತೋಳನ್ನು
ವಿಜ್ಞಾನ ಜ್ಯೋತಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೆದರದೆಯ
ಹೊಂಚುಹಾಕಿದೆ ರುದ್ರಮಯ ಮೃತ್ಯುಛಾಯೆ–ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಪದ್ಯದ ಮುಂದಿನ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ದಾಹವನ್ನು ಕಂಡು ರೋಸಿಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. 'ಮಂಗನಂತಹ ಮನದ ದಾಸನಾಗಿಹ ಮನುಜ' ಎಂದು ಕಟುಕಿಯಾಡಿದ್ದಾರೆ. ದರ್ಪ ತೊಲಗಿ 'ಮಾನವತೆಯನ್ನುಳಿಸಿ ಕರುಣೆಯನ್ನೆರೆದು' ಎಂದು ಕವಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದಾರೆ.

'ಎಂಥ ಬಾಳಿದು ಇಂದು'. ಕವನದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದ ನಂತರ ಒಂದೆರಡು ದಶಕಗಳು ಕಳೆದಾಗಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಗಳಿಗೆಯಾ ಬಾಳಿಂಗೆ ಎಂಥ ಕಾಳಗವಂತೆ
ನಾಳಿಗೆನ್ನುವ ಚಿಂತೆ ಬರಿ ಕಳ್ಳಸಂತೆ ॥
ರಾಜಕೀಯ ಸೂತ್ರ ಸ್ವಾರ್ಥದಾಹ ಕುತಂತ್ರ
ಸ್ವಜನ ವಿದ್ರೋಹವೇ ಸ್ವರ್ಗವೆನಿಸಿಹುದು ॥*೧

---

*೧–'ಭಾವಶ್ರೀ' ಕವನ ಸಂಕಲನದ ಒಂದು ಪದ್ಯ

ಸುಂದರ ಸಮಾಜ , ಮುಕ್ತ ಸಮಾಜ, ಕಲ್ಯಾಣ ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯ ಪುರುಷರು ತಮ್ಮ ತನು-ಮನ-ಧನಗಳ ಬಲಿದಾನಗೈದರು. ಆ ಅಪೂರ್ವ ಹೆಮ್ಮೆ, ಅಭಿಮಾನ ಕವಿಗಿದೆ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು, ಕೇಳಿದ ಕವಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರದ ಎರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಸ್ವಾರ್ಥಹಿತ , ಮೋಸತನ, ದ್ರೋಹ, ಅಪಾರ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಅಪಾರ ನೋವನ್ನು ತಂದಿದೆ. ಅದೆ 'ಎಂಥ ಬಾಳಿದು ಇಂದು' ಎಂದು ಉದ್ಗಾರ ತೆಗೆಯುವಂತಾಗಿದೆ.

ಕವಿ, ಹೋರಾಟಗಾರ ಇಂಚಲರು ಸಾಕಷ್ಟು ಚುಟುಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಉದಾ:- ದಂದು ದರ್ಬಾರ ಚುಟುಕು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ

ಬರಗಾಲದುರಿಹೊತ್ತಿ ನಾಡಾಯ್ತು ಸುಡುಗಾಡು
ಪರಿಹಾರ ಕಾಮಗಿರಿ ನೂರಾರು ಬಾ ನೋಡು
ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೋಜು ದುಂದು ದರ್ಬಾರ
ಬಡವರ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಹುದೆಲ್ಲಿ ಆಧಾರ ? ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಬಡಜನತೆ ಬರಗಾಲದ ವಿಷಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಣಗಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೋಜು, ಸ್ವಾರ್ಥ ಇಂಚಲರನ್ನು ಕೆಣಕಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ದುಷ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಮತ್ತೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು ಕವಿಯ ನೋವಿಗೆ ಕಾರಣ ಈ ಜನರ ಭ್ರಷ್ಟತೆಯಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಪ್ರಖರವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಸಮಾಜದ ನೋವಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ಗುಣ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಸಮಾನತೆಯ ಸಮಾಜಕ್ಕಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುವ ಕವಿ ಇಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಿರುವ ಸ್ವಾರ್ಥ-ವಿಶ್ವಾರ್ಥದ್ರೋಹಗಳನ್ನು ಕಂಡು ನೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಸಮಾಜದ ಸಾವು-ನೋವುಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಮೂಡಿದೆ.

೩.೪ – ನಾಡ ಕವಿತೆಗಳು

ಕನ್ನಡದ ಕೈಂಕರ್ಯಕ್ಕೆ ಕಟಿಬದ್ಧರಾಗಿ ಕಾರ್ಯಸೇವೆಗೈದ ಕನ್ನಡದ ಇಂಚರ ಇಂಚಲರು ತಮ್ಮ ಒಟ್ಟು ಕಾವ್ಯ ಕೃಷಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾಡಕವಿತೆಗೂ ಸೂಕ್ತ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ರಚಿಸಿದ ನಾಡಕವಿತೆಗಳು ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಚಿಲುಮೆಯಾಗಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಗತವೈಭವವನ್ನು ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿವೆ. ಅನ್ಯಭಾಷೆಗಳ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಸಿಡಿದೆದ್ದು ಕನ್ನಡದ ಕಂಪನ್ನು ಸೂಸಲು ಜಾಗೃತಿಯ ಕರೆ ಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಇವು ಹೋರಾಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸ್ವತ: ಕಂಡಾಗ, ಕನ್ನಡದ ತೇರನ್ನು ಸ್ವತ: ಹಂಬಲಿಸಿ ಎಳೆಯ ಹೊಂಟಾಗ ಪುಟಿದೆದ್ದು ಬಂದ ಪದವಾಣಿಗಳಿವು. ಬೆಚ್ಚನೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಹೊನ್ನು ಮತ್ತು ಇಚ್ಛೆಯನರಿಯುವ ಸತಿಯಿದ್ದರೆ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕಿಚ್ಚು ಹಚ್ಚು ಎಂಬ ಸರ್ವಜ್ಞನ ಮಾತಿನಂತೆ ಸುಖವಾಗಿ ಬಾಳಲು ಸಕಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿದ್ದರೂ ಇಂಚಲರು ಕನ್ನಡದ ಸೇವೆಗೆ ಧಾವಿಸಿದರು. ಸಿರಿಗನ್ನಡಂ ಗೆಲ್ಗೆ, ಸಿರಿಗನ್ನಡಂ ಬಾಳ್ಗೆ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕನ್ನಡವನ್ನೇ ಉಂಡು–ಉಸಿರಾಡಿದರು. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವರ ನಾಡ ಕವಿತೆಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಮಹತ್ವವಿದೆ.

ಕವಿ ಇಂಚಲರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಥಮ ಕವನ ಸಂಕಲನವಾದ 'ತರಂಗಿಣಿ'ಯಲ್ಲಿ 'ಕನ್ನಡ ದೇವಿಯ ತೇರು' ಎಂಬ ಸೊಗಸಾದ ಪದ್ಯ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟು ೧೩೨ ಸಾಲಿನ ಈ ದೀರ್ಘ ಕವನವು ಕನ್ನಡ ದೇವಿಯ ತೇರು ಎಂಬ ತಲೆಬರಹಕ್ಕೆ ಕಳಸವಿಟ್ಟಂತಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಗತಕಾಲದ ಇತಿಹಾಸ, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸೊಗಡು, ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮೊಳಗಿಸುತ್ತಾ ಸಿರಿಗನ್ನಡದ ಸಂಭ್ರಮದ ಜಾತ್ರೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ಧನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಹೊನ್ನಿನ ಹಬ್ಬವು
ಇನ್ನಿದು ಸಾಗಿದೆ ನೋಡಣ್ಣ
ಬಂಗಾರದ ರಥ ಸಿಂಗಾರಾಗುತ
ರಭಸದಿ ಬರುತಿದೆ ಬಾರಣ್ಣಾ ॥ (ಕನ್ನಡ ದೇವಿಯ ತೇರು)

ಬೆಳಗಾವಿಯ ಭಾಷೆಯ ಸೊಗಡು ಇಲ್ಲಿ 'ಅಣ್ಣಾ' ಎಂಬ ಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಆತ್ಮಿಯ ಕರೆಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಕವಿಗೆ ಇದು ಬರೀ ಹಬ್ಬವಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ಹೊನ್ನಿನ ಹಬ್ಬ. ಆ ನಾಡದೇವಿಯ ಭಾವಚಿತ್ರ ಇರಿಸಿದ ರಥ ಬಂಗಾರಮಯವಾಗಿ ಕವಿಗೆ ಕಂಡಿದೆ. ಅದು ರಭಸವಾಗಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಈ ಪದ್ಯದ ಪದಗಳು ರಸಚೇತನದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಸೆಲೆಯಾಗಿವೆ.

ಪಂಪನು ರನ್ನನು ಪೊನ್ನನು ಜನ್ನನು
ಹೆಗಲಿಗೆ ರಥವನು ಹಿಡಿದಿಹರು
ತಮ್ಮಯ ಕಾವ್ಯದ ಕೃತಿ ಹಾರಗಳನು
ಅಮ್ಮನ ಕೊರಳಿಗೆ ತೊಡಿಸಿಹರು ॥ (ಕನ್ನಡ ದೇವಿಯ ತೇರು)-ಎನ್ನುವ ಕವಿಯ ಕಲ್ಪನಾಲಹರಿ, ಸಾದೃಶ್ಯ ಹೋಲಿಕೆಗಳು ಅದ್ಭುತವಾಗಿವೆ. ಕನ್ನಡದ ಮೇರು ಕವಿಗಳೆ ತಮ್ಮ ಹೆಗಲಿಗೆ ಆ ರಥ ಎಳೆಯುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆ ದಿವ್ಯಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಅಪೂರ್ವ ಚಂಪೂ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನೆ ಹಾರವಾಗಿಸಿ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ತೊಡಿಸಿ ಸಂಭ್ರಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕವಿ ಇಂಚಲರ ಹೋಲಿಕೆ, ಕಲ್ಪನೆ ಅದ್ಭುತ ರಸದೌತಣವಾಗಿ ಕಾವ್ಯವಾಚಕರ ಮನಸೂರೆಗೊಳ್ಳವುದು.

ತನು-ಮನ-ಧನಗಳು ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಎನ್ನುತ ಗುರಿಯನು ಸಾಧಿಸಿರಿ ಎಂದು ಕರೆ ನೀಡಿದ ಇಂಚಲರು ತಮ್ಮ 'ಸ್ನೇಹಸೌರಭ' ಕವನ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ 'ಕಟ್ಟೋಣ ಕನ್ನಡದ ಗುಡಿಯ', 'ಕನ್ನಡಂ ಬಾಳ್ಗೆ' ಮತ್ತು 'ಕರುನಾಡ ಕಂದನಿಗೆ' ಎಂಬ ಮೂರು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ನೆಯ್ದಿದ್ದಾರೆ.

ಬೆವರನ್ನೆ ಭೂಮಿಗೆ ಸುರಿಸಿ, ಕರುಳನ್ನೇ ಕೂಡಿಸಿ ಬೆರೆಸಿ
ಮೈಮನಗಳನ್ನು ಸುಖವನ್ನು ಧನಕನಕವನ್ನು ಸಿರಿಯನ್ನು
ತಾಯ ನುಡಿಯ ಸೇವೆಗೆ ಸಲಿಸಿ ಜನ್ಮವನೆ ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಿ
ಕಟ್ಟೋಣ ಕನ್ನಡದ ಗುಡಿಯ ॥ (ಕಟ್ಟೋಣ ಕನ್ನಡದ ಗುಡಿಯ)

ಮನೆ-ಮಹಲು ಕಟ್ಟಲು ಹೆಣಗಾಡುತ್ತಿರುವವರೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಿಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇಂಚಲರು ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ಗುಡಿ ಕಟ್ಟಲು ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಸಂಕಲನದ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಠ ಪದ್ಯ 'ನವ್ಯ ಜ್ಯೋತಿ' ಈ ಪದ್ಯದ ಕೆಳಗಿನ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ನಾವಿಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಹಂಪೆಯಾಳ್ದನ ಹರಕೆಯದು ಮೇಣ್ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡಕ್ಕೊದಗಲಿ
ಪೆಂಪಿನಾಗರ ವಿಜಯನಗರದ ಕ್ಷಾತ್ರ ತೇಜವು ಬೆಳಗಲಿ ॥

ಕವಿ ಇಂಚಲರಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿದ್ವತ್ತು ಅಪಾರವಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರತಿ ಘಟನೆಗಳು ಅವರ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನುಡಿಯಾಗಿ ಬಂದು ಕೇಳುಗರ ಕರ್ಣ ಮಧುರತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ.

ತನ್ನತನದಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಬಾವುಟ ಬಾನಿಗೆ ಹಾರಲಿ, ಅನ್ಯರ ಹಂಗು ಬೇಡ ಎಂಬ ಕವಿಯ ಇಚ್ಛೆ ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಬದುಕಿನ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿವೆ.

'ಕರುನಾಡ ಕಂದನಿಗೆ'ಎಂಬ ಪದ್ಯವೂ ಕನ್ನಡದ ಪದಗಳ ಹೊನ್ನಾಟದಿಂದ ಕುಣಿದಿದೆ.

ಕನ್ನಡದ ನಲ್ನುಗೆ ಹೊಸನಾಡ ಹೊಂಗನಸೆ

ಪಾಡುವೆನು ನಾಡ ಚಿನ್ನ

ಇರುಳ ಹೆಣ್ಣಿನ ಹೆರಳ ಹೂವಾಗಿ ಹೊಳೆವಂಥ

ಬಿದಿಗೆ ಚಂದ್ರಮನು ನೀನು

ಕಿಡಿಯಾಗು ಸಿಡಿಲಾಗು ಶಾಂತಿ ಸಾಗರವಾಗು

ಸಾಹಸದ ನಿಧಿಯೇ ನೀನು ॥ (ಕರುನಾಡ ಕಂದನಿಗೆ)

ಇಂಚಲರ ಲೇಖನಿಯಲ್ಲಿ ಪದಗಳು ನರ್ತನಗೈದಿವೆ. ಲಯಬದ್ಧವಾದ ಈ ಕಾವ್ಯ ಹೆಣಿಕೆ ಸುಲಲಿತತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಭರವಸೆ, ಧೈರ್ಯ ತುಂಬುವ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೀತೆ ಇದಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಕಲೆ ಕಾವ್ಯ ಶಿಲ್ಪ ಸಂಗೀತಗಳ ಸಾರವನೆ ಹೀರಿ ನಿಲ್ಲು ಎಂಬ ವೈಚಾರಿಕ ನೋಟ ಇಲ್ಲಿದೆ.

ಇಂಚಲರ 'ಭಾವಶ್ರೀ' ಕವನ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ 'ಎಚ್ಚೆತ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ' , 'ಕರ್ತವ್ಯದ ಕರೆ' ಮತ್ತು 'ನಮ್ಮ ಬಾವುಟ' ಎಂಬ ನಾಡಿನ ಕುರಿತಾದ ಕವಿತೆಗಳಿವೆ. 'ನಮ್ಮ ಬಾವುಟ' ಪದ್ಯದ ತುಂಬ ಕವಿ ಕಾಯಕದಿ ನೆಮ್ಮದಿಯ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಲು, ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಗಿ ಪ್ರಗತಿಯ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಹಾಕಲು ಮಾನವೀಯತೆಯನು ಮೆರೆಯಲು ಹಂಬಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಇಂಚಲರ ನಾಡ ಕವಿತೆಗಳು ಹೃದಯದ ಅಂತರಾಳದಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿ ಪುಟಿದೆದ್ದು ಚಿಮ್ಮಿದ ರಸಕಾವ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಕನ್ನಡಭಿಮಾನವನ್ನು ತುಂಬುತ್ತ, ನಾಡಿನ ಏಳ್ಗೆಗೆ ಹಂಬಲಿಸಿದ ಕವಿಯ ನಾಡಪ್ರೇಮ ಇಲ್ಲಿ ತುಂಬು ಹೊಳೆಯಾಗಿ ಹರಿದಿದೆ.

೩.೫ – ಮಕ್ಕಳ ಕವಿತೆಗಳು

ಸ್ನೇಹಕವಿ ಇಂಚಲರು ಮತ್ತು ಡಾ. ಡಿ.ಎಸ್. ಕರ್ಕಿ ಯವರು ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ 'ಬಣ್ಣದ ಚಂಡು' ಎಂಬ ಕವನ ಸಂಕಲನವನ್ನು ೧೯೬೭ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಮನೋವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ಕೊಟ್ಟು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕವನ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಅಂದಿನ ಮುಂಬೈ ಸರಕಾರದಿಂದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬಂದಿದೆ. ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಭಾವಕ್ಕೆ ಈ 'ಬಣ್ಣದ ಚಂಡು' ತನ್ನ ಬಣ್ಣದ ಚಿತ್ತಾರದ ಪುಟಿಯುವ ಪುಟಾಣಿ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಅಮೂಲ್ಯ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಇಂಚಲರು ೯ ಪದ್ಯ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ಕಿಯವರು ೧೧ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಮನವನ್ನು ಅರಿತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬೋಧಿಸುವಂತಹ ಮಕ್ಕಳ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ ಇಂಚಲರಿಗೆ ಕರಗತವಾಗಿತ್ತು. ಮಗುವಿನ ಮನಸ್ಸು ಮುಗ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕಪಟಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಆ ಎಳೆಯ ಮುದ್ದು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕವಾದ ವಸ್ತು, ವಿಚಾರವನ್ನೇ ಬಳಸಿ ಪದ್ಯ ರಚಿಸಿದ ಇಂಚಲರ ಪದ್ಯಗಳು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದವುಗಳೇ ಆಗಿವೆ. 'ತಾಯಿ ಮುದ್ದು', 'ಎದೆ ಹಾಲು' ,'ಪುಟ್ಟ ತಂಗಿ', 'ಜೋಕಾಲಿ', 'ಹಸುಳೆಯ ಹಂಬಲ', 'ಆಟದ ಬಯಲು' ಮಕ್ಕಳ ಮನಸೆಳೆಯುವಂತಿವೆ.

ನಿನ್ನ ನಿಡುದೋಳಿನ ಪ್ರೇಮ ಪಂಜರದಲ್ಲಿ
ಅರಗಿಳಿಯು ನಾನಾಗಿ ಇರುವ ಆಶೆ
ನಿನ್ನ ತೊಡೆಯೇ ಎನ್ನ ತೊಟ್ಟಿಲಾಗಿರೆ ತಾಯಿ
ಹಾಲುಂಡು ಹಾಡುವೆನು ನಿನ್ನ ಭಾಷೆ ॥ (ತಾಯಿ ಮುದ್ದು)

ಅಮ್ಮನ ಎದೆ ಹಾಲು ಅಮೃತಕ್ಕೆ ಸಮನ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಟಿ ಈ ಜಗದಲ್ಲಿ ಬೇರಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ಇಂಚಲರು ಆ ಅಮ್ಮನ ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಪದ್ಯ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಅಮ್ಮಾ ! ನಿನ್ನೆದೆ ಹಾಲಿನ ಸವಿಗೆ ಇನ್ನೇನಿದೆ ಸರಿ ಹೇಳಮ್ಮ
ಅಮೃತವೆಂಬುದು ಇರುತಿರೆ ಜಗದಲಿ ಇದುವೇ ತಾನೇ ಹೌದಮ್ಮ ॥
"ಗಿಣಿ ಬಯಸುವ ಸವಿ ಬಾಳೆಯನೊಲ್ಲೆ ರಸವೊಸರುವ ಇನಿಮಾವನು ಒಲ್ಲೆ"– (ಎದೆ ಹಾಲು)

ಕವಿ ಇಂಚಲರು ತಾಯಿ ಹಾಲಿನ ಮಹತ್ವ, ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಗುವಿನ ಬಿಡಿಸದ ಬಂದನವಾಗಿ, ಮಮತೆಯ ಸವಿಯಾಗಿ, ಜೀವಾಮೃತವಾಗಿ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸವಿಯಾದ, ರುಚಿಯಾದ ಬಾಳೆ, ಮಾವುಗಳೆಂದರೆ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಹಿರಿಯರವರೆಗೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇಷ್ಟ. ಆದರೂ ಅಮ್ಮನ ಎದೆ ಹಾಲಿನ ಮುಂದೆ ಇವುಗಳೂ ಸಪ್ಪೆ ಎಂದು ಪದ್ಯ ಉಸುರಿದೆ. 'ಪುಟ್ಟ ತಂಗಿ' ಎಂಬ ಹೆಸರೇ ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿದೆ.

ಬಾಳಿನ ಒಲವಿನ ಬಳ್ಳಿಗೆ ಅರಳಿದ
ತಂಗಿಯೇ ಹೊಸ ಹೂವೇನಮ್ಮ
ಮಾತಿನ ಗಿಣಿಯೂ ಮುದ್ದಿನ ಕಣಿಯು
ತಂಗಿಯೆ ದೇವಿಯು ಹೌದಮ್ಮ ॥ (–ಪುಟ್ಟ ತಂಗಿ)– ಎಂದು ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಚಿಕ್ಕ ಮಗುವಿನ ಒಲವಿನ ಚೆಲವಿನ ಆಟ, ಗಾಗೂ, ಆ, ಊ ಎಂಬ ಸೊಗಸಾದ ಉಚ್ಚರಣೆ, ಮುದ್ದು ಮುಖ, ಜೊತೆಗೆ ಅಮ್ಮನ ಜೋಗುಳ ಗಾನ ಇವೆಲ್ಲ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಸ್ವರ್ಗ ಸದೃಶವಾದ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಿಸಿವೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ

ಹೆಜ್ಜೆಯ ಚೆಲ್ಲುವ ಹಿಗ್ಗಿಲೆ ಚಿಮ್ಮುತ ಗಿರಿಗಿರಿ ತಿರುಗೋಣ
ಗೆಜ್ಜೆಯ ಗಿಲ್‌ಗಿಲ್ ನುಡಿಸುತ ನಾವು ಮನದಣಿ ಕುಣಿಯೋಣ ॥
ಬಣ್ಣದ ಚಿಟ್ಟೆಗಳಂದಕೆ ಹಿಗ್ಗಿ ಹಿಡಿಯಲು ತೆರಳೋಣ
ಕಣ್ಣನು ಹೊರಳಿಸಿ ಜಿಗಿಯುವ ಚಿಗರಿಯ ಮರಿಯನು ಹಿಡಿಯೋಣ।(ಎಳೆಯರ ಹಾಡು)

ಎಂದು ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜಿಗಿದಾಟ, ಕುಣಿದಾಟ, ತಿರುಗಾಟ ಎಂದರೆ ಪ್ರಾಣ ಆ ಮಕ್ಕಳ ಆಟಗಳನ್ನು, ಆಸೆಗಳನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಆಟದ ಬಯಲು ಕಾಲಿಡೆ ಮೊದಲು
ಹರುಷವು ಉಕ್ಕುವುದು ತನುಮನ ಕುಣಿದವು
ಕಣ್ ಕಣ್ ಹೆಣೆವವು ಹುಮ್ಮಸ ಮಿಕ್ಕವದು ॥

ಆಟ ಎಂದರೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಪ್ರೀತಿ. ಇದು ಮಕ್ಕಳ ದೈಹಿಕ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೂ, ಮಾನಸಿಕ ನೆಮ್ಮದಿಗೂ ತಳಹದಿ. ಅಂತೆಯೇ ಮಕ್ಕಳ ಆ ಕ್ರೀಡೆಯ ಮೂಲ ತಾಣವೇ ಆಟದ

ಬಯಲು. ಮಕ್ಕಳು ಕೂಡಿ ಆಡುವಾಗ ಭೇದಬಾವ ಮಾಡಲಾರವು. ಇದರಿಂದ ಸಾಮರಸ್ಯ ಬರುವುದು. 'ಚೆಕ ಚೆಕ' , 'ಹಿರಿ ಹಿರಿ' ಎಂಬ ಪದಗಳು ಕವಿತೆಯ ಸೊಗಸನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆ.

೧೯೫೫ ಎಪ್ರೀಲ್ ೮ ನೇ ತಾರೀಖಿನಂದು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮಕ್ಕಳ ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು, ನೆರೆದಿರುವ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ನೆಹರೂ ಬಗೆಗೆ "ಚಾಚಾ ನೆಹರು" ಎಂಬ ಕವಿತೆಯನ್ನೇ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

"ಮಕ್ಕಳೆಂದರೆ ನಿನ್ನ ಎದೆಯ ಬಯಲಿನಲಿ
ಉಕ್ಕುವದು ಎತ್ತರಕೆ ಅಕ್ಕರೆಯ ಕಾರಂಜಿ॥

ಮಕ್ಕಳೆಂದರೆ ಇಂಚಲರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿಯಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಮಮತೆಯನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಡಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿಯೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ ಧನ್ಯ ಜೀವ ಅವರದು. ಇಂಚಲರದು ಮಗುವಿನ ಮನಸ್ಸು. ಅಲ್ಲಿ ಕಪಟತನಕ್ಕೆ ಜಾಗವಿಲ್ಲ, ಸ್ವಪ್ರಶಂಸೆಯ ತೋರಿಕೆಯ ಆತುರತೆಯಿಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಾಗುವ ಸಹಜ ಗುಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ಅವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಪದ್ಯ ಬರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

೩.೬ – ಭಾಷೆ, ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ಛಂದೋವಿಚಾರ

ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಗಮ ಹೊಸತನದ ಪ್ರಯೋಗಗಳೊಂದಿಗೆ ಲೋಕಾರ್ಪಣೆಗೊಂಡಂತಹುದು. ಪರಕೀಯರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಅನ್ಯ ಭಾಷೆಗಳ ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವಗಳು ಹಾಗೂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ತನ್ನನ್ನು ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಅಣಿಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

ಛಂದಸ್ಸಿನ ಗುರು–ಲಘು, ಪ್ರಾಸಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅದರಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡ ಹೊರಬರಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕಾಲವಿದು. ಸಾಮಾನ್ಯರ ನೋವು–ನಲಿವಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿದ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಸಂಗ್ರಾಮ, ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ತುಂಬುವಲ್ಲಿ, ಸಂಘಟಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿತು.

ಇಂಚಲರು ಬಳಸಿದ ನವೋದಯ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಂತಃಕರಣದ ಭಾಷೆಯಿದೆ, ಅವರದು ಜೊಟ್ಟು ನುಡಿಯಲ್ಲ, ಗಟ್ಟಿ ನುಡಿ, ಶುಷ್ಕ ಪದಗಳಲ್ಲ, ಹೊರತಾಗಿ ಜೀವ ದ್ರವ್ಯ ಪದಗಳು. ಅಂತೆಯೇ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ಬರೆದರು, ಹಾಡಿದರು.

ಉದಾ : 'ತರಂಗಿಣಿ' ಪದ್ಯ ಸಂಕಲನದ 'ತಬ್ಬಲಿ', 'ದುರ್ಭಾಗ್ಯ ಬಂಗಾಲ' ಎಂಬ ಈ ಎರಡು ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಭಾವ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಇಂಚಲ ಎಂಬ ಶಬ್ದ ನಾದದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇಂಚರ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸಮೀಪವಾದ ಸಂಗತಿಯು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ವರಕವಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಬಳಕೆಯ ಆಡುನುಡಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿದರು. ಆಡುಮಾತನ್ನು ಸಾರ್ಥಕತೆಯಿಂದ, ಅರ್ಥಪೂರ್ಣತೆಯಿಂದ ಬಳಸಿದ ಬೇಂದ್ರೆಯವರಿಂದಲೂ ಶ್ರೀ. ಇಂಚಲರು ಪ್ರಭಾವಿತರಾದವರು. ಇದಕ್ಕೆ 'ಬಾಳಬಳ್ಳಿ' ಪದ್ಯ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ, 'ಬಾಳಜೋಕಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಅಡುಮಾತಿನ ವಾಸನೆಯಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ 'ಹುತಾತ್ಮರ ಸ್ಮರಣೆ' ಪದ್ಯವೂ ಉದಾಹರಣೆ, 'ಕಿತ್ತೂರ ಕ್ರಾಂತಿ' ಕರ್ನಾಟಕದ ಆಡುಮಾತಿನ ಸೋಗಸು ಮೈದಾಳಿನಿಂತಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ 'ವಿಶ್ವಾವಸುವಿಗೆ' ಎಂಬ ಪದ್ಯವು ಜನಪದ ನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೇ ರಚಿಸಿಗೊಂಡಿದೆ.

ಪ್ರಾಸದಲ್ಲಿ ಆದಿ ಪ್ರಾಸವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಂತ್ಯ ಪ್ರಾಸವನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಾವು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಉದಾ : 'ಡಿಂಡಿಮ' ಪದ್ಯದ ಆದಿ ಪ್ರಾಸ ಪದಗಳು ಹೀಗಿವೆ.

ಕೊಳ್ಳಿ, ಕಳ್ಳ, ತಳ್ಳಿ, ಹುಚ್ಚು, ಕಚ್ಚು, ನುಚ್ಚು, ಇತ್ಯಾದಿ,

ಅತಿಯಾದ ಬಂಧಗಳಿಂದ ಹೊರತಾದ ಸ್ವಚ್ಛಂದ, ಸುಲಲಿತ ಶೈಲಿ ಇಂಚಲರದು. ಇಂಚಲರಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಶಬ್ದ ಸಂಪತ್ತು ಇದ್ದದ್ದು ಗೋಚರವಾಗುವ ಸಂಗತಿ, ಶಬ್ದದಾರಿದ್ರ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂಚಲರು ಅರ್ಥಕ್ಕಿಂತ ಭಾವ, ತರ್ಕಕ್ಕಿಂತ ನಾದ ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ಪದ್ಯ ರಚನೆಗೈದವರು.

ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇತರೆ ಮೇರು ಕವಿಗಳು ಬಳಸಿದ ಹಲವು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ರೂಪಗಳಾದ ಸರಳ ರಗಳೆ, ಸೀಸ, ತ್ರಿಪದಿ, ಶರಚೌಪದಿ, ಕುಸುಮ ಷಟ್ಪದಿ, ಸುನೀತ ಮುಂದಾದವುಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ಕೃಷಿಗೈದಿದ್ದಾರೆ.

ರಗಳೆ :

ಹಳಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪಂಪನ ಆದಿಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಬಳಕೆಗೊಂಡು ನಂತರ ಹರಿಹರನ ಮುಖ್ಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾದ ರಗಳೆ ಪ್ರಕಾರವು ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಸತನಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಸರಳ ರಗಳೆಗೆ ಮೂಲವಾದದ್ದು ಲಲಿತ ರಗಳೆ. ಲಲಿತ ರಗಳೆಯ ಆದಿ ಅಂತ್ಯ ಪ್ರಾಸಗಳನ್ನು ತೆಗೆದರೆ ಅದು ಸರಳ ರಗಳೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಚರಣವೊಂದರಲ್ಲಿ ಐದು ಮಾತ್ರೆಗಳ ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳು ಅಂದರೆ ೨೦ ಮಾತ್ರೆಗಳು ಸರಳ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಸರಳ ರಗಳೆ ಎಂಬುದೇ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದಿ ಶ್ರೀ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಹಾಛಂದಸ್ಸಿನ 'ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ' ಕೃತಿ ರಚನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದು ಇತಿಹಾಸ. ಅಂತೆಯೇ ನವೋದಯ ಕನ್ನಡದ ಕವಿ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರೂ ಈ ಸರಳ ರಗಳೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ.

'ತರಗಿಂಣಿ' ಪದ್ಯ– ಲಲಿತ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿದೆ.

೫	೫	೫	೫
- - U	U U - U	- U -	U U - U
ನಲ್ದಾಯ	ನುಡಿದಾಯೆ	ಬೇಡಿಕೊ	ಳ್ಳುವೆ ತಾಯೆ

ೱ ೱ ೱ ೱ

- - U / - - U / UUUUU / UU U UU /
ಹೃತ್ಪದ್ಮ / ಕಾಸಾರ / ವದು ಕರಗಿ / ತುಳುತುಳುಕಿ /

ೱ ೱ ೱ ೱ

ಓ ತರಂ ಗಿಣಿಯಾಗಿ ಹರಿಯುತಿದೆ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿ
ತನ್ನ ಛಂದಕೆಹೊಂದಿ ತನ್ನ ಬಂಧದಿ ಬಾಗಿ

ತ್ರಿಪದಿ :

'ತ್ರಿಪದಿಯೇ ಕನ್ನಡ ವೃತ್ತಗಳ ಗಾಯತ್ರಿ' ಎಂದು ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮೂರು ಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾದ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪದಿ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ.

ಇಂಚಲರು 'ಜೊತೆಗಾರ್ತಿ', 'ಮಹಾಂತೇಶ ಮಹಿಮೆ', 'ಶಿವಯೋಗಿಯ ಸಂಚಾರದ ಸಡಗರ', 'ಬಾಳಜೋಕಾಲಿ' ಮುಂತಾದ ಪದ್ಯಗಳು ತ್ರಿಪದಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತಗೊಂಡಿವೆ.

ಉದಾ : **ಜೊತೆಗಾರ್ತಿ** ಪದ್ಯವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

೧) ಬಿಸಿಲು ಬೆಳ್ದಿಂಗಲಿರಲಿ, ಹಸಿವು ಹಂಬಲವಿರಲಿ
ಬಸವಳಿಯದೆ ನಸು ನಗುವಾಕೆ ।
ನನ್ನ ಬಾಳೀಗೆ ಹಣ್ಣಾಗಿ ಇರುವಾಕೆ ।

೨) ಸಿರಿ-ಬರಲಿ ಉರಿಬರಲಿ ಗುರು ನಿನ್ನ ದಯವಿರಲಿ
ಮುರಗೊಡ - ಹಾದಿ ತೆರೆದಿರಲಿ ।
ಮಾಂತೇಶ ಬರುವೇವ ನಿನ್ನ ದರುಶನಕ। **(ಮಹಾಂತೇಶ ಮಹಿಮೆ-೧೬೭೦)**

ಒಟ್ಟು ೪೭ ತ್ರಿಪದಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು, ಹತ್ತು ತ್ರಿಪದಿಗಳನ್ನೂ (ಗರತಿಯ ಹಾಡುಗಳನ್ನು) ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಷಟ್ಪದಿ :

'ಸ್ನೇಹ ಸೌರಭ' ಕವನ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿನ 'ಬಿಸಿಲು ಮಳೆ' ಪದ್ಯವು ಕುಸುಮ ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿದೆ.

೫ ೫
- U - / U U - U /
ತುಂಬಿದಾ / ಗ ಸ ದಿಂದ /

೫ ೫
U U U - / U U U U U /
ಮು ಗಿ ಲ ಹಿಂ / ಡಿ ದ ತೆ ರ ದಿ /

೫ ೫ ೫
- - U / U U U U U / U U U - /
ಭೋರೆಂದು / ಬಿ ಸಿ ಲು ಮ ಳೆ / ಸು ರಿ ಯು ತಿ / ತ್ತು

U U - U / U U - U /
ಬಿ ಸಿ ಲಿ ದ್ದು / ಮ ಳೆ ಬಂದು /

ಹೊ ಸ ತೊ ಂದು ಸೊ ಗ ತಂದು
ಎಸೆವ ಬುವಿ ಬಾನುಗಳ ಬೆಳಗುತ್ತಿ ತ್ತು

'ತರಂಗಿಣಿ' ಕವನ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿನ ಪದ್ಯ 'ಗಮಕಿಗೆ' ಉತ್ಸಾಹ ರಗಳೆಯ ಚರಣ ಹೀಗಿದೆ–

೩ / ೩ / ೩ / ೩ / ೩ / ೩ / ೩ / ಗುರು
UUU / - U / UUU / - U / - U / U- / U - / -
ಗಮಕಿ / ನೀನು / ಧುಮುಕಿ / ಬಾರೊ / ಕಾವ್ಯ / ಕುಲ / ಪ್ರದೀ / ಪಾ –೨೩ ಮಾತ್ರೆಗಳು

೩ / ೩ / ೩ / ೩ / ೩ / ೩ / ೩ / ಗುರು
U - / - U / UUU / - U / - U / - U / - U / -
ನಲ್ಮೆ / ಯಿಂದ / ಸೊಗವ / ತಾರೊ / ದಿವ್ಯ / ಲೋಕ / ತೋರು / ತಾ –೨೩

ನಿನ್ನ ಕಾವ್ಯ ವಾಣಿ ಯಿಂದ ಕವಿಯ ಕೀರ್ತಿ ಅಮರ ತಾ ! –೨೩

ಕವಿಯ ರವಿಯ ಲೋಕ ದಿಂದ ಹೊನ್ನ ಬೆಳಕ ತರುತಿ ದೆ –೨೨

ಕಲೆಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆಯ ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಡುತಿಹೆ –೨೨

ಪಂಪ ಮಹಾಕವಿಯು ಪಂಪಭಾರತದ ಉತ್ಸಾಹದ ಹಿರಿಚರಣ ಹೀಗಿದೆ–

ಅದವಿ/ ಪೊರವ/ಳಲವಿ/ಶಾಲ/ಕನಕ/ಕೃತಕ/ಗಿರಿಗ

ಅಂತೆಯೇ ಇಂಚಲರ ಉತ್ಸಾಹ ರಗಳೆಯ ಲಯವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಉತ್ಸಾಹ ಪೂರ್ಣವಾದುದು. ಉತ್ಸಾಹ ಭಾವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂಥದಾಗಿದೆ.

'ನವಯುಗ' (ಡಿಂಡಿಮ –ಕ.ಸಂ.)– ಮುಕ್ತ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಶಿಸ್ತು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿದೆ.

೪	೪	೪	೪	೪		
- UU	UUUU	U U UU	U U -	U U-	U	
ಧಾವಿಸು	ತಿದೆ ನವ	ಯುಗ ಹೊಸ	ಚರಣಂ	ಗಳಚೆ	ಲ್ಲಿ	–೨೧ ಮಾತ್ರೆಗಳು

ತೀವ್ರ ತೆ ತಂಗಿರ ಣಂಗಳ ಮನದಂ ಗಣದ ಲ್ಲಿ –೨೧

ಬರುತಿದೆ ನವ ಮನ್ವಂತರದಾಂತರ್ಯವ ತೋರಿ –೨೧
ತರುತಿದೆ ಹೊಸ ಹೊಂಬಯಕೆಯ ಹೂದಿಂಗಳ ತೂರಿ –೨೧

ಬಾಳಿನ ಕಹೆ ಮಾಗಿಯ ಚಳಿ ಹೆಂಗಿಸಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿ –೨೧
ನಾಳಿನ ಹೊಸ ಬಾಳಿಗೆ ಸನ್ಮಂಗಳವನೆ ಬಯಸಿ –೨೧

<u>ಸೀಸ</u> :–

ಸೀಸವು ನಾಲ್ಕು ಚರಣಗಳುಳ್ಳ ಅರ್ಥ ಸಮಬಂಧ ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಭಾವಗೀತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಮೊದಲು ಅಂಶಗಣಾವಲಂಬಿಯಾದ ಸೀಸ ಪದ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರಾಗಣ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಕವಿ ಬೇಂದ್ರೆ ಅವರು 'ಉಯ್ಯಾಲೆ' ಯೆಂಬ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹದ 'ತರಂಗ' ವೆಂಬ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ೨೩ ಸೀಸ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾ : –

೫	೫	೫	೫
– U –	UU U UU	– U –	U U U U U
ಏಳು ಮೆ	ಟ್ಟಿನ ಹುಲಿಯ	ಬೀರ ಬೇಂ	ಟೆಯ ಬಿಡಿಸಿ

" ೧೯೨೫ ರಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಭಾವಗೀತೆಗಳ ರಚನೆಯು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಸೀಸದ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಕುವೆಂಪು (ಸೋಮನಾಥ ದೇವಾಲಯ ಕವಿತೆ) ಆದಿಯಾಗಿ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿಗಳು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ."*೧

ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯ ನಡೆಗೆ ಸೀಸ ಪ್ರಕಾರವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರಣ ಕವಿ ಇಂಚಲರು ಅದರ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ತಮ್ಮ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಅವರ ಕವಿತಾ ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದೆ. 'ಬಣ್ಣದ ಚಂಡು' ಕವನ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿನ 'ತಾಯಿಯ ಮುದ್ದು' ಪದ್ಯವನ್ನು ಸೀಸ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು.

ಇಂಚಲರ 'ತಾಯಿ ಮುದ್ದು'– 'ಸೀಸ' ಛಂದೋಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿದೆ.

೫ / ೫ / ೫ / ೫ / –೨೦ ಮಾತ್ರೆಗಳು.
- U - /UU UUU / - U - /U U -U /
ನಿನ್ನ ಮು /ದ್ದಿನ ಸವಿಯ /ನೆಂತು ಬ /ಣ್ಣಿಸಲಮ್ಮ /

೫ / ೫ / ೫ /
U U - U / - -U / - U - /U
ಅದು ನನ್ನ /ಜೀವಕ್ಕೆ /ಜೇನುತಾ /ನೆ –೧೬

ನನ್ನ ದೇ/ವನ ದಯವೆ/ ಧರೆಗಿಳಿದು/ ಮುತ್ತಾಗಿ/ –೨೦
ಚಂದುಟಿಯ/ ಚಲುವನ್ನೆ/ ತುಂಬಿತೇ/ನೆ –೧೬

---

*೧(ಕನ್ನಡ ಛಂದೋವಿಕಾಸ – ಡಾ. ಡಿ.ಎಸ್. ಕರ್ಕಿ – ಪುಟ. ಸಂ. ೨೦೦)

ಶರಚೌಪದಿ–: ಮುರುಗೋಡದ ಶ್ರೀ ಮಹಾಂತ ಶಿವಯೋಗಿಗಳ ಶತಮಾನೋತ್ಸವದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂಚಲರು 'ಪುಣ್ಯಸ್ಮರಣೆ' (**'ಮಹಾಂತ ಮಹಿಮೆ' (೧೯೭೦) ಕವನ ಸಂಕಲನ**) ಎಂಬ ಪದ್ಯವನ್ನು 'ಶರಚೌಪದಿ' ಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೪	೪	೪	೪
U U -	U U UU	U U -	-U U
ಅರಭಾಂ	ವಿಯ ಗುರು	ದುರುದುಂ	ಡೇಶನ

೪	೪	೪	
U U -	-UU	- -	U
ಶತಮಾ	ನೋತ್ಸವ	ನೋಡ	ಲ್ಲಿ

ಅರಗಿನ/ ಬೊಂಬೆಯ/ ತೆರದಲಿ/ ಮೆರೆಯುವ/

ಮನುಜನು/ ಬಾಳಿನ/ ಬೆಂಕಿಯ/ಲಿ

ಶರಷಟ್ಪದಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು ನಾಲ್ಕು ಚರಣಗಳಿಗೆ ತಿರುಗಿ 'ಶರಚೌಪದಿ'ಯಾಗಿ ರೂಪ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕುವೆಂಪು, ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಬಳಸಿದ ಪ್ರಮುಖರ ಸಾಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ಸೇರಿದ್ದಾರೆ.

ಸುನೀತ–:

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಸುನೀತ' ಅಥವಾ 'ಅಷ್ಟಷಟ್ಪದಿ' ಎಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ 'ಸಾನೆಟ್' ಎಂಬುದು ಭಾವಗೀತೆಯ ಒಂದು ಉಪಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ನಂತರ ಸುನೀತ ಬಳಸಿದವರಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು, ಮಾಸ್ತಿ, ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯಾ, ಪು.ತಿ.ನ., ಅಡಿಗರು, ಕಣವಿಯವರ ಸಾಲಿಗೆ ಇಂಚಲರು ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಅನೇಕ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರಣಗಳನ್ನು ಇಂಚಲರು ಸುನೀತ (ಚತುರ್ದಶಪದಿ) ದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ– 'ಕಾಯಕವೀರ ಶ್ರೀ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರಿಗೆ', 'ವರ್ಣಯೋಗಿ', 'ಸಾಹಸಜೀವಿ ಸಾಖರೆಯವರಿಗೆ', ಭಾರತರತ್ನ ಎಂ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರಿಗೆ', 'ವಿದ್ಯಾದಾನಿ ಶ್ರೀ ಹಂಚಿನಾಳರಿಗೆ' ಮುಂತಾದವುಗಳು ಸುನೀತ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿವೆ.

ಲಾವಣಿ ಪ್ರಕಾರ– ೧೯೫೭ ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ಬರೆದ 'ಕಿತ್ತೂರ ಕ್ರಾಂತಿ' ಲಾವಣಿ ಪದ್ಯವಾಗಿದೆ.

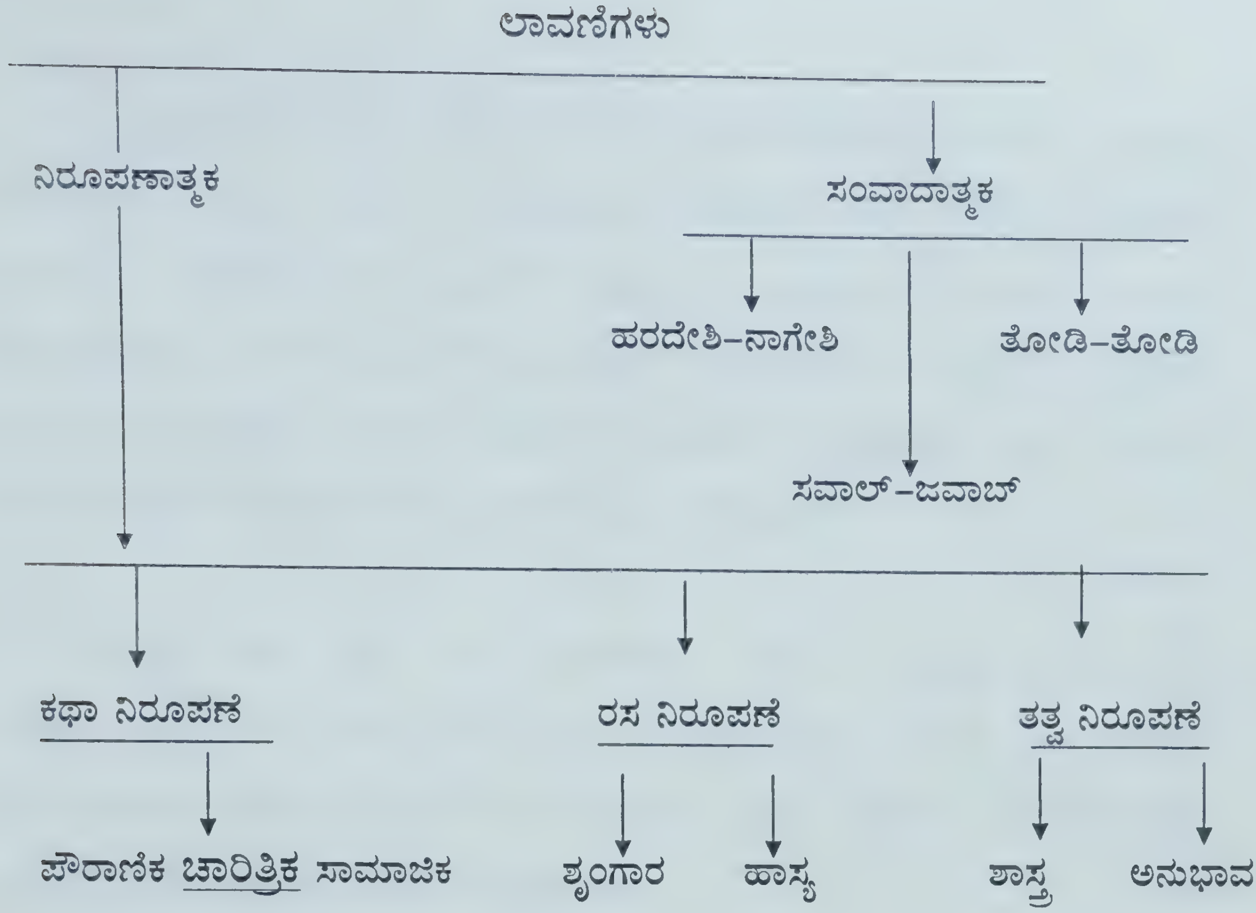
ನಿನ್ನ ಮುಂದ ಕಥೆಯೊಂದ
ಚಂದ ಮಾಡಿ ಹೇಳತೇನ
            ಗಂಡನಾಡ– ಕಿತ್ತೂರಿನ ಕ್ರಾಂತಿಯನ

ಮನಸುಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿದವರ
ಮೈನವಿರೇಳುವಂಥ
            ವೀರರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮ ಚರಿತೆಯನ ।

ಎಂಟು (೮) 'ಚೌಕ'ಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಗಿರುವ ಇಂಚಲರು ಉತ್ತಮ ಲಾವಣಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ.೧೯೫೭ ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಿಂಹಸ್ವಪ್ನವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದ ಪರ್ವಕಾಲ. ಭಾರತೀಯರ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಸವಿನೆನಪಿಗಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತ 'ಕಿತ್ತೂರ ಕ್ರಾಂತಿ' ಲಾವಣಿ ಇಂಚಲರಿಂದ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಶತಮಾನೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀ. ಇಂಚಲರು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವೀರಾಗ್ರಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯನ್ನು. ೧೯೫೭ ನೇ ವರ್ಷವೆಂದರೆ ಆಗ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸವಿರುಚಿ ಆದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೇಶಾಭಿಮಾನದಿಂದ ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ತನು–ಮನ–ಧನ ವನ್ನೇ ಬಲಿದಾನೆಗೈದ ಮಹನೀಯರ ಬಲಿದಾನ, ತ್ಯಾಗ ಇನ್ನೂ ಹಚ್ಚಹಸಿರಾಗಿದ್ದ ಸಮಯವದು. ಆ ಸದಾಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಶತಮಾನೋತ್ಸವದ ಸವಿನೆನಪಿಗಾಗಿ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ನಿತ್ಯ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದು ಸಹಜವೇ. ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಗಮನಿಸುವ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಅವರು ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಜನಮಾನಸಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಲು ಬಳಸಿದ್ದು ಲಾವಣಿ ಪ್ರಕಾರ. ಇದೊಂದು ಹಾಡುಗಬ್ಬ. ನಿಳ್ಗವನವಾಗಿ ಕಥೆಯ ನಿರೂಪಣೆ ಸರಿಹೊಂದುತ್ತದೆಂಬ ವಿಚಾರ. ಜೊತೆಗೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ರುಚಿಸುವದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ.

ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾದ ಉಗರಗೋಳದ ಶ್ರೀ ಡಿ.ಜೆ. ಬಡಿಗೇರವರು ಧಾರವಾಡ ಆಕಾಶವಾಣಿಗಾಗಿ ಈ 'ಕಿತ್ತೂರ ಕ್ರಾಂತಿ' ಲಾವಣಿಯನ್ನು ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ.

{ಕೃಪೆ-ಶ್ರೀರಾಮ ಇಟ್ಟಣ್ಣವರ -'ಲಾವಣಿ' ಪು- ೫೬}

ಪ್ರಸ್ತುತ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರು ರಚಿಸಿದ ಕಿತ್ತೂರ ಕ್ರಾಂತಿ ಲಾವಣಿಯು ಶುದ್ಧ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ವಸ್ತುವಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು **ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಲಾವಣಿ** ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಲಾವಣಿಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಶಿಸ್ತಿನ ಜೀವನಶೈಲಿಯ ಕವಿ ಹೋರಾಟಗಾರ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟದ ಕಿಚ್ಚಿದೆ, ನಿಸರ್ಗಕ್ಕೆ ಮಾರುಹೋಗಿ ಬೆರಗಾಗಿ ಬರೆದ ಮೆಚ್ಚು ನುಡಿಗಳಿವೆ. ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು, ಕುವೆಂಪು, ಬಸವಣ್ಣ, ಗಾಂಧೀಜಿ, ನೆಹರೂ, ಮುರುಗೋಡ ಮಹಾಂತಜ್ಜ, ಕಿಟೆಲ್ ಮುಂತಾದ ದಿವ್ಯ ಮಹನೀಯರ ಕುರಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರಣದ ಪದ್ಯಗಳು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಬಂದಿವೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳು ಕಳಕಳಿಗಳು ನಾಡ ಕವಿತೆಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಪದ್ಯಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ರಚನೆಯಾಗಿವೆ.

ಷಟ್ಪದಿ, ಸರಳ ರಗಳೆ, ಸೀಸ, ಶರಚೌಪದಿ, ಸುನೀತ, ಲಾವಣಿ, ಅನುವಾದಗಳು, ಚುಟುಕು, ಗದ್ಯ, ಲೇಖನಗಳು ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ಸಾಹಿತ್ಯರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿ ಗೈದಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕುರಿತ ಅಪಾರ ವಿದ್ವತ್ತು, ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಇದ್ದದ್ದು ಅವರ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಗೋಚರಿಸುವ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೩೦-೩೧ ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರು ಕವನಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ೧೮ರ ಹರೆಯದಲ್ಲಿಯೆ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆಗೆ ತೊಡಗಿದ ಇಂಚಲರು ತಮ್ಮ ಕೊನೆಯುಸಿರಿರುವರೆಗೂ ಕಾವ್ಯ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದರು.

ಇವರ ಮೊದಲ ಕವನ ಸಂಕಲನ "<u>ತರಂಗಿಣಿ</u>" ಧಾರವಾಡ ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥ ಭಂಡಾರದಿಂದ ೧೯೪೯ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. "ತರಂಗಿಣಿ"ಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಬಂದ ಒಟ್ಟು ೨೫ ಕವನಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದ ಮಧುರ ಚನ್ನರು "ಈ ತರಂಗಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಕವಿತೆಗಳಿಗೆ ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸವಿದೆ. ಪ್ರಾಸರಹಿತ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳಾದ ಗೆಳೆಯ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರವರು ಸಾಹಸವನ್ನೇ ತೋರಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಹೊಳೆಗೆ (ತರಂಗಿಣಿಗೆ) ಹೊರಗಿನ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟುಗಳಿರುವುದುಂಟೆ? ಅದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ತನ್ನಿಷ್ಟದಂತೆ ಹರಿಯಬಲ್ಲದು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ 'ತರಂಗಿಣಿ' (ಹೊಳೆ) ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ ಏನೋ ತಿಳಿಯದು. *೧. –ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

---

*೧-ತರಂಗಿಣಿ ಮುನ್ನುಡಿ-- ಮಧುರ ಚೆನ್ನ.

ಜೀವನವನ್ನೇ ದಹಿಸಿ-ಸಹಿಸಿ ನೋವನೆಲ್ಲ ನುಂಗಿ ನಲಿದು ಭಾವದೇವಿಯಾದ ತಾಯಿಗೆ 'ತರಂಗಿಣಿ' ಕವನ ಸಂಕಲನದ ಮೊದಲ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ 'ಮುಡಿಪ'ನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನಿನ್ನೊಲವೇ ನನ್ನ ಹಾಡು
ಬೇರೆ ಏನು ಹಾಡಲಿ
ನನ್ನ ವಾಹಿಣಿಗೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರೇರಣೆ
ಬೇರೆ ಏನು ಬೇಡಲಿ ॥ ('ಮುಡಿಪು'-ತರಂಗಿಣಿ-ಕ.ಸಂ.)

ತರಂಗಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಪ್ರೇಮ, ಮಹಾತ್ಮರ, ವೀರರ ಸ್ಮರಣೆ, ಬಾಳಿನ ಕ್ರೌರ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರಭಕ್ತಿಯ ವಸ್ತುವಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಕವಿತೆಗಳು ಮೂಡಿ ಬಂದಿವೆ.

ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕವನಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಚುಟುಕು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಾವ್ಯಧಾರೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದ ಇಂಚಲರು ೧೯೫೬ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿಯ ಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನದಿಂದ "ಸ್ನೇಹ-ಸೌರಭ" ಕವನ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಹೊರತಂದರು.

ಆಧುನಿಕ ಜೀವನದ ವಾಸ್ತವತೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿ ಇಂದಿನ ಬಾಳಿನ ಹುಳುಕುಗಳನ್ನು ನಯ ನಾವಿಣ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಇಂಚಲರ ಕಾವ್ಯವು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಸಿದೆ. ಭಾವಗೀತೆಯ ಚಿಂತನಾಂಶ, ಕಲ್ಪನಾಂಶ, ಗೇಯತೆ ಭಾವನಾಂಶಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಇಂಚಲರ 'ಸ್ನೇಹ ಸೌರಭ"ದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

'ಸ್ನೇಹಸೌರಭ' ದ ನೇಹದ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಡಿ.ಎಸ್.ಕರ್ಕಿ ಇಂಚಲರ ಸ್ನೇಹದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. "ಬಹುತೇಕ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾವಗೀತೆಯ ನಾದಮಾಧುರ್ಯ, ಪ್ರಾಸ, ಅನುಪ್ರಾಸ, ಅನುಸ್ವಾರಗಳ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

"ಸೌಂದರ್ಯದಾ ಲೀಲೆ
ಸ್ವರ್ಗದಿಂದಿಳಗಿಳಿದು
ಅಂಗಳಕೆ ಮಂಗಳವ ಚಿಮುಕಿಸಿತ್ತು".

ಕವಿಗೆ ಸ್ನೇಹದ ದೃಷ್ಟಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸೌಂದರ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿ ಅಗತ್ಯ 'ಸ್ನೇಹ ಸೌರಭ'ದಲ್ಲಿ ಅವೆರಡೂ ಬೆರೆತುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. "ಇಂಚಲರು ಕವನಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ಹಾಡಿದರು".*೧

೧-ಬಿ.ಎ ಸನದಿ ಇಂಚಲರ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಆಡಿದ ನುಡಿ.

'ಹಸುಳೆಯ ಹಂಬಲ', 'ಆಟದ ಬಯಲು' ಮುಂತಾದ ಒಂಬತ್ತು ಪದ್ಯಗಳು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದವುಗಳು. ಸರಳ ನೇರವಾದ ಭಾಷೆ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಒತ್ತಕ್ಷರಗಳ ಬಾಷೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವ ಚಿತ್ರಕ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಈ ಮಕ್ಕಳ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು.

'ಮಹಾಂತ ಮಹಿಮೆ' ಕವನ ಸಂಕಲನವು ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಭೂತಿಯ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ಭಾವಜೀವಿಯಾದಂತೆ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಜೀವಿಯೂ ಆಗಿದ್ದರು. ವಿಭೂತಿ ಪುರುಷ, ಮುರುಗೋಡ ಶ್ರೀ ಮಹಾಂತ ದುರದುಂಡೇಶ್ವರ ಮಠದ ಲಿಂಗೈಕ್ಯ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಮ.ನಿ.ಪ್ರ.ಸ್ವ ಮಹಾಂತ ಶಿವಯೋಗಿಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕುರಿತು **'ಮಹಾಂತೇಶ ಮಹಿಮೆ'** ಶಿವಯೋಗಿಯ ಸಂಚಾರದ ಸಡಗರ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ ದೇಶಿ ಛಂದೋಬಂಧವಾದ ತ್ರಿಪದಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಾಧನೆ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ ಶ್ರೀಯುತರು ಬರೆದ ಎರಡು ಸುಂದರ ಲೇಖನಗಳು ನಮಗೆ ಅವರ ಭಾಷಾ ಪ್ರಾವಿಣ್ಯತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. **'ಕಿತ್ತೂರಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮ'** – ೧೯೨೪ ಮತ್ತು **'ಕ್ರಾಂತಿವೀರ ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣ'** ಈ ಎರಡು ಪ್ರಬುದ್ಧ ಲೇಖನಗಳು ಸುಮಾರು ೨೮ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದ್ದು ಇವುಗಳನ್ನು ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಶತಾಬ್ಧಿ ಸಮರೋತ್ಸವ ಸಮಿತಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಇವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಂದಾಳುಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಈ ಸುಂದರ ಸ್ಪೂರ್ತಿದಾಯಕ ಲೇಖನಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರಸೇವೆ ಮತ್ತು ಅಗಾಧ ತ್ಯಾಗ ಬುದ್ಧಿಯು ರಮ್ಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.*೧.

ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ಸಂಪಾದನಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಾ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸುಮಾರು ೨೨ ಕವಿಗಳ ಕನ್ನಡ ನಾಡು-ನುಡಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನ ಬೆಳೆಸುವ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ೧೯೫೬ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯೋದಯದ ಸವಿನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೧-ಕ.ರಾ. ರಾಮಚಂದ್ರನ್- ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಶತಾಬ್ಧಿ ಸಮರೋತ್ಸವ ಸಮಿತಿ.

"ಡಿಂಡಿಮ" ಕವನ ಸಂಕಲನವು ೧೯೬೫ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನದಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಇಂಚಲರ ಇನ್ನೊಂದು ಕೃತಿ. " 'ಡಿಂಡಿಮ'ವನ್ನು ಕುರಿತು, 'ಡಿಂಡಿಮ' ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲರೂ ಈಗ ಕೇಳಬೇಕಾದ ವಾದ್ಯ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಇಂಚಲರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಡಿಂಡಿಮವು ತನ್ನದೆಯಾದ ಡಿಮ್.ಡಿಮ್. ತಾಳಲಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ". ಎಂದು ಶ್ರೀ ವಿ.ಕೃ. ಗೋಕಾಕರು 'ಡಿಂಡಿಮ' ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಗಾರವೆತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ವೀರಗೀತೆಗಳ ಸಂಕಲನವೇ 'ಡಿಂಡಿಮ' ಎಂದು ನಿವೇದನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಚಲರೇ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. "ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವದ ಮಹಾಜೀವದೊಡನೆ ಒಂದಾಗಲು ಕನ್ನಡ ಪ್ರಜ್ಞೆಯುಳ್ಳ ಕವಿ ಜೀವ 'ಡಿಂಡಿಮ'ದಲ್ಲಿ ಹವಣಿಸಿದೆ".*೨.

"ಧಾವಿಸುತಿದೆ ನವಯುಗ ಹೊಸ ಚರಣಂಗಳ ಚೆಲ್ಲಿ
ತೀವ್ರತೆ ತಂಗಿರಣಂಗಳ ಮನದಂಗಣದಲ್ಲಿ" (ನವಯುಗ) ಎಂದು

ನವಯುಗವನ್ನು ಇಂಚಲರು 'ಡಿಂಡಿಮ'ದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೌಲ್ವಿಕವಾದ ಅನೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರಭಕ್ತಿಯ ಗೀತೆಗಳು ಡಿಂಡಿಮದಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತವೆ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಿನ್ನಲೆಯ ಲಾವಣಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಾವ್ಯರಚನೆ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ಬೆಳಗಾವಿ ಭಾಗದ ರಾಷ್ಟ್ರಭಕ್ತರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅಳಿಯದೇ ಉಳಿದರು. ಪ್ರಥಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾರಾಣಿ ಸ್ಮಾರಕೋತ್ಸವ ಸಮಿತಿ ಕಿತ್ತೂರುರವರು ೧೯೫೭ರಲ್ಲಿ ಇವರ **'ಕಿತ್ತೂರ ಕ್ರಾಂತಿ'** ಎಂಬ ಲಾವಣಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಕಿತ್ತೂರಿನ ಚೆನ್ನಮ್ಮ, ಸಂಗೋಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣನ ಕುರಿತ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನಗೈದವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ಒಬ್ಬರು. ಅವರಿಗೆ ಚೆನ್ನಮ್ಮ, ರಾಯಣ್ಣನ ಕುರಿತು ಇತರರಿಗೆ ಹೇಳುವುದೆಂದರೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ಮೈಮರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಯೇ 'ಕಿತ್ತೂರ ಕ್ರಾಂತಿ' ಲಾವಣಿಯು ಇಂಚಲರ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಮನದಟ್ಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ಶ್ರೀ ಡಿ.ಎಸ್ ಕರ್ಕಿಯವರೊಂದಿಗೆ "ಬಣ್ಣದ ಚೆಂಡು" ಎಂಬ ಶಿಶು ಗೀತೆಗಳ ಸಂಕಲನವನ್ನು ೧೯೬೮ರಲ್ಲಿ ಹೊರತಂದರು. ಮಕ್ಕಳ ಭಾವ ವಿಕಾಸವನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರೆದ 'ತಾಯಿ ಮದ್ದು', 'ಪುಟ್ಟ ತಂಗಿ', 'ಎಳೆಯರ ಹಾಡು',

---

೧– 'ಕವಿಕಾವ್ಯ ಜೀವನ'–ಬಾಳೇಶ ಲಕ್ಷ್ಯಟ್ಟಿ ಪು–೮೩.

ಜನಪದ ಗಾರುಡಿಗ ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತರನ್ನು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ತೀರಾ ಇತ್ತೀಚಿನ ಸು.ರಂ.ಯಕ್ಕುಂಡಿ, ಕುಸುಮಾಕರ ದೇವರಗೆಣ್ಣೂರ ಅವರ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು **'ಕರ್ನಾಟಕ ದರ್ಶನ'**ದಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿತಗೊಂಡಿವೆ. ನಾಡು-ನುಡಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಾರುವ ಕವಿತೆಗಳು ಸಂಕಲನದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆ.

೧೯೯೩ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಜಿ.ಎಸ್. ರಾಚನಾಯ್ಕರ್, ಪ್ರೊ. ಅಣ್ಣಪ್ಪ ಮಟ್ಟಿಕಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಸೋದರರಾದ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣ ಇಂಚಲ ಅವರ ಸಾರ್ಥಕ ಶ್ರಮದಿಂದ ಇಂಚಲರ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕವನಗಳ ಸಂಕಲನ **'ಭಾವಶ್ರೀ'** ಕವನ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಹೊರಬಂದಿತು. ಇವರ 'ಭಾವಶ್ರೀ' ಕವನ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ೨೧ ಕವನಗಳು ಹಾಗೂ ಕೆಲವೊಂದು ಚುಟುಕುಗಳಿವೆ. ದೇಶಪ್ರೇಮ ಹಾಗೂ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರಣಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾವ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿವೆ.

ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೋತ್ತಿಗಾಗಲೇ 'ಇಂಚಲ ಸ್ಮಾರಕ ಸಮಿತಿ'ಯು ರೂಪುಗೊಂಡು ಇಂಚಲರ ಕಾವ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಉಪನ್ಯಾಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಜಿ ಎ. ಹೈಸ್ಕೂಲಿನ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಇವರ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ, ಒಲವು, ನಿಲುವು, ಸ್ನೇಹ, ನಿಸರ್ಗ ಸೌಂದರ್ಯ, ಮಾನವೀಯ ಔದಾರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಅಂಶಗಳ ಸಮನ್ವಯ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನೋವು ನಲಿವುಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯನ್ನು ಅವರ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುತ್ತೇವೆ.*೧.

ನವೋದಯ ಕಾಲದ ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರೇಮಿಗಳ ಹೃದಯವನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತ ಬಂದ ಕವಿ ಇಂಚಲರ ಕಾವ್ಯ ಕೃಷಿಗೆ ಗಡಿನಾಡು ಬೆಳಗಾವಿ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಇಂಚಲರು ಬುದ್ಧಿ ಭಾವಗಳ ಸಮನ್ವಯತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಕಾವ್ಯಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುವ ನಕ್ಷತ್ರ ಆಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಳಗಾವಿಯ ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕ ಇಂಚಲರಿಂದ ಬಹಳಷ್ಟು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿ ಒಂದೇ ವಾರದಲ್ಲಿ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ನಿಧನರಾದರು. ಇದರಿಂದ ಬೆಳಗಾವಿ ಭಾಗದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕ ನಿಜಕ್ಕೂ ಬಡವಾಯಿತು.

---

*೧-ಬೆಳಗಾವಿ ಬೆಳಕು - ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲ- ಸಿ.ಡಿ. ಯಲಿಗಾರ. ಪು.ಸಂ: ೪೦೪

ಅಧ್ಯಾಯ : ೪ – ಗಡಿನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಚಲನ

ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ-೭೪-೯೦

೪.೧ –ನಾಡು ನುಡಿ ಚಿಂತನೆ

೪.೨ –ಬೆಳಗಾವಿಯ ಕನ್ನಡ ಚಳುವಳಿಗಳು.

ಅಧ್ಯಾಯ–೪

ಗಡಿನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಚಲನ

೪.೧ – ನಾಡು–ನುಡಿ ಚಿಂತನೆ

"ಕಟ್ಟೋಣ ಕನ್ನಡದ ಗುಡಿಯ, ಕರುನಾಡ ದೇವಿಯ ಮುಡಿಯ
ಹಿರಿನಾಡ– ನನ್ನಿಯಾ ನಡೆಯ ಸಿರಿ ನುಡಿಯ ನೇಹದಾಂಗುಡಿಯ
ಕಟ್ಟೋಣ ಕನ್ನಡದ ಗುಡಿಯ" ॥ (ಕಟ್ಟೋಣ ಕನ್ನಡದ ಗುಡಿಯ)

ಎಂದು ಪದ್ಯ ರಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕನ್ನಡ ಗುಡಿ ಕಟ್ಟಿ ಕರುನಾಡ ದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಲು ಆಹ್ವಾನ ನೀಡುತ್ತಾ ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿದು ಸಂಭ್ರವಿಸಿದ ಗಡಿನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗ ಇಂಚಲರದು ಅಪರೂಪದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ **"ನಾಡಿಗಾಗಿ ನಡಿ, ನಾಡಿಗಾಗಿ ದುಡಿ, ನಾಡಿಗಾಗಿ ಮಡಿ"** ಎಂದು ಉದ್ಘೋಷಿಸಿದ ವೀರಕನ್ನಡಿಗ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು, ಈ ದಿವ್ಯಮಂತ್ರದ ಉನ್ನತ ಆದರ್ಶ ಇಂದಿನ ಬಾಲಕರಲ್ಲಿ ರಕ್ತಗತವಾಗಿ ಬರುವಂತ ಶಿಕ್ಷಣ ಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹಂಬಲಿಸಿ ಕಾರ್ಯಗೈದವರು.

ನವೋದಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ಕಟ್ಟುತನಾಡ ಸೇವೆಗೆ ಟೊಂಕ ಕಟ್ಟಿ ಅನ್ಯ ಭಾಷಾ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ವಿರುದ್ಧ ತಮ್ಮ ಗಟ್ಟಿ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಸಿಡಿದೆದ್ದ ಗಡಿನಾಡ ಧ್ವನಿ ಇಲ್ಲಿಯದು. ರಸಋಷಿ ಕುವೆಂಪುರವರು ಮೊಳಗಿಸಿದ "ಬಾರಿಸು ಕನ್ನಡ ಡಿಂಡಿಮವ, ಓ ಕರ್ನಾಟಕ ಹೃದಯ ಶಿವ" ಎಂಬ ಪದ್ಯವನ್ನೇ ಮಂತ್ರವೆಂಬಂತೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದವರು. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇವರ "ಡಿಂಡಿಮ" ಕವನ ಸಂಕಲನ ೧೯೬೫ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿತು. ಇದು ೩೬ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು ಭಾಷಾ ಪ್ರೇಮದ ಜೊತೆಗೆ ದೇಶಪ್ರೇಮದ ಅಪೂರ್ವ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕ ಸಂದೇಶವಿದೆ.

ನಮ್ಮ ನಯ ನೀತಿ ಸಂಯಮದ ರೀತಿ
ಹೇಡಿತನ ವೆಂಬರ್ಥವಾಗದಿರಲಿ
ಕನ್ನಡದ ಕೆಚ್ಚನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ತೋರಿಸಲೇಳು
ವಡಬಾಗ್ನಿ ಸಿಡಿದಂತೆ ಉರಿದೇಳಲಿ ॥ ('ಕನ್ನಡದ ತುತ್ತೂರಿ' – 'ಡಿಂಡಿಮ' ಕ.ಸಂ.)

ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

"ಶಿಸ್ತಿನ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಇಂಚಲರ ವಿಶೇಷ ಒಲವು. ಉಚ್ಛಾರ ದೋಷಕ್ಕೆ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಕನ್ನಡಿಗರಾದ ನಾವೇ ಸರಿಯಾದ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ? ಇದು ನಾಡದ್ರೋಹ ಎಂದು ಸಿಟ್ಟಿಗೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಿಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುವ ಆ ಗತ್ತು ಗೈರತ್ತು. ಆ ಸುಲಿಲತೆ, ಸುಲಿದ ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣಿನಂತಿರಬೇಕು, ಆಗ ಅನ್ಯಭಾಷಿಕರು ಆದರಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಹೊನ್ನುಡಿ ಬೆಳೆಯಲು ಪರಿಸರ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಂದು ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬಿದವರು ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ನುಡಿದು ನಡೆದವರು.

ಬೆಳಗಾವಿಯ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಅನೇಕೆ ಆತಂಕಗಳಿದ್ದವು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮರಾಠೀ ಜನಸಂಖ್ಯೆ. ಆಗ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಈ ರೀತಿಯದು, "ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೀ ಮರಾಠಿಗರನ್ನೇ ನೇಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಮನೆಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಮಾಹಿತಿ ಕೇಳಿದಾಗ ಕನ್ನಡಿಗರೆಂದು ಹೇಳಿದರೂ, ಮಾಹಿತಿ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಎಂದೇ ನಮೂದಿಸಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರ ಮೂಲಕ ಮರಾಠಿಗರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚೆಂದು ತೋರುವುದು ಅವರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗದೊಂದಿಗೆ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿದ ಇಂಚಲರು ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ನೀಡಿ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಿದರು."*೧

ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಧರ್ಮಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಹೀಗಿದೆ.

".......... ಭಾಷೆ, ಧರ್ಮ, ಜಾತಿಗಳ ವಿಷಯ ಬಂಗಾಗಲೆಲ್ಲ ಈ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು : ಭಾಷೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಬೇಕು. ಧರ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗ ಬೇಕು. ಜಾತಿ ಮಾನವನದಾಗಬೇಕು. ಇದೀಗ ನಮ್ಮ ಆಶೆ. ಈ ಆಸೆ ಹಣ್ಣಿಸುವಂತೆ ಸರ್ವರೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ. ಎಲ್ಲರೂ 'ಸರ್ವೋದಯ' ದತ್ತ ಸಾಗೋಣ. ಅದರಲ್ಲಿ ನಾಡಿನ, ಜನತೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಉದ್ಧಾರವಿದೆ."*೨. ಇಂಚಲರ ಈ ಮಾತು ಇವತ್ತಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದೆ.

೧–ಪ್ರೋ. ಜಿ.ಜಿ. ನೇಗಿನಹಾಳ – ೨೨/೦೪/೨೦೧೩– ನುಡಿಚಿತ್ರ.

೨– –ಇಂಚಲರ ದಿನಚರಿ –೧೧–೨–೧೯೭೦.

ಬೆಳಗಾವಿ ತಾಲೂಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳದವರು ಪಂತ ಬಾಳೆಕುಂದ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಚ ೧೦ ರಂದು ಸಂಘಟಿಸಿದ ಯುವ ಜನೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಸಂದರ್ಶನ ನೀಡಿ ಅವರು ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

"ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಸುಮಾರು ೪೦೦ ತರುಣ ತರುಣಿಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆ– ಇಂದು ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನೆಲದ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿದು ಬೆಳೆದ ಮಕ್ಕಳು. ಒಬ್ಬ ನಾಡತಾಯಿಯ ಬಂಧು–ಬಾಂಧವರು, ಭಾಷೆ, ಜಾತಿ, ಪ್ರಾಂತ, ವ್ಯವಸಾಯ ಮೊದಲಾದ ವಿವಿಧ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಭಾರತ ಮಾತೆಯ ವಿಶ್ವಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಸದಸ್ಯರೆಂದು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಿತವಿದೆ. ಭಿನ್ನತೆಗಳನ್ನು ಮರೆತು ನಾಡಿನ ಏಕಮತಕ್ಕಾಗಿ ಭಾವೈಕ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸತಕ್ಕದ್ದು."*೧

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ೮–೪–೧೯೭೦ ರಂದು ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬರಹಗಾರರ ಸಭೆ ಜರುಗಿತು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ ಜಿ. ನಾರಾಯಣರು, ಖ್ಯಾತ ಸಾಹಿತಿಗಳಾದ ಡಾ॥ ರಂ. ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿಯವರು, ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಶ್ರೀ ಹಂಪನಾಗರಾಜರು ಮೊದಲಾದವರು ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಂಚಲರು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತ ನಾರಾಯಣರಾಯರ ಬಗೆಗೆ–

"ಇಂದು ಕನ್ನಡದ ನಾರಾಯಣನು ಎಚ್ಚೆತ್ತಿದ್ದಾನೆ......... ಇದು ಶುಭ ಲಕ್ಷಣ. ಅವರು ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ತನು–ಮನ–ಧನಗಳನ್ನು ಸೂರೆ ಮಾಡಿದ ಧುರೀಣರು. ಅವರ ಮುಂದಾಳತ್ವದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳಿಸಿ ಬೆಳಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದೆಂದು ಹಾರೈಸಲಾಗಿದೆ." ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಇಂಚಲರ ನಾಡು–ನುಡಿ ಚಿಂತನೆಗಳು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ಕುರಿತಾದ ನುಡಿಗಳಾಗಿವೆ. ಕನ್ನಡಮ್ಮನಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾದಾಗ ಮರುಗಿದ, ಕೀರ್ತಿಬಂದಾಗ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಉಸುರಿದ ಅಕರ್ಷಗಳಾಗಿವೆ. ಕನ್ನಡತನ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಭವ್ಯ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳಾಗಿವೆ ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳು.

---

*೧–ಇಂಚಲರ ದಿನಚರಿ –೧೦–೩–೧೯೭೦.

೪.೧– ಬೆಳಗಾವಿಯ ಕನ್ನಡ ಚಳುವಳಿಗಳು

'ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ' ಇಂಚಲರ ಪದ್ಯ ಹೀಗಿದೆ–

ಬನ್ನಿ ಓ ಬಾಂಧವರೆ ಸ್ವಾಗತವು ನಿಮಗೆ
ಕನ್ನಡದ ಗಡಿನಾಡು ಬೆಳಗಾಂವಿಗೆ,
ಬೆಳವಡಿಯ ಮಲ್ಲಾಂಬೆ ಕಿತ್ತೂರ ಚೆನ್ನಾಂಬೆ
ಗಂಡುಗಲಿ ರಾಯಣ್ಣರನ್ನು ಪಡೆದಿಹ ನಾಡು ॥

ಮುಂಬೈ – ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗವಾದ ಗಡಿನಾಡು ಬೆಳಗಾವಿ. " ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿಗರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪಾಂಚಜನ್ಯ ಮೊಳಗಿಸಿ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸಿ ಬೆಳಗಾವಿಗೆ, ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮೆರಗನ್ನು ಕವಿ ಇಂಚಲರು ನೀಡಿದರು"*.೧

ಇಂಚಲರು ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಾವಷ್ಟೆ ಬೆಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಹತ್ತಾರು ಲೇಖಕರನ್ನು, ಕವಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರು. ಇಂಚಲರೂ ಉತ್ತಮ ವಾಗ್ಮಿಯಾಗಿದ್ದರು. ತನ್ಮೂಲಕ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಹಾಗೂ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾದ ಭಾಷಣಗಳ ಮೂಲಕ, ಉಪನ್ಯಾಸಗಳ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ನಾಡು–ನುಡಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಯುವ ಜನತೆಯಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಿದರು. ಹತ್ತಾರು ಸಭೆ ಸಮಾರಂಭಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ ನಡೆಸಿದರು. ೧೯೪೨–೫೦ ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಘಟಿಸುತ್ತ ಹೊಸ ವಾತಾವರಣದ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣನೆನಿಸಿದರು.

"ಕರ್ಕಿ, ಇಂಚಲ ಮತ್ತು ತುರಮರಿಯವರು ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಜೊತೆಯಾಗಿ ದುಡಿದರು".*೨

---

*೧–'ಬೆಳಗಾವಿ ಬೆಳಕು' –ಪು.ಸಂ.೩೯೭ ಲೇ. ಸಿ.ಡಿ.ಯಲಿಗಾರ.

*೨–ಬಿ.ಎ. ಸನದಿ.–ಇಂಚಲ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸಮಾರಂಭ–೬/೪/೨೦೦೮.

೧೯೪೯ ಮತ್ತು ೧೯೫೭ ರಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ 'ಕನ್ನಡ ದೇವಿಯ ತೇರು' , 'ಕಟ್ಟೋಣ ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯ', 'ಕನ್ನಡಂ ಬಾಳ್ಗೆ', 'ಕರುನಾಡ ಕಂದನಿಗೆ'. ಕವಿತೆಗಳು ಕನ್ನಡ ನಾಡು ನುಡಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನ ಉಕ್ಕಿಸುವ ಕವಿತೆಗಳಾಗಿವೆ. ಅಂದಿನ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಗೀತೆಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದ್ದವು, ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದ್ದವು.

ಉದಾ :-

ಬೆವರನು ಹರಿಯಿಸಿ ನೆತ್ತರ ಸುರಿಯಿಸಿ
ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯವ ಕಟ್ಟಿಹರು !
ಬಿತ್ತರವಾಗಿಹ ಕೀರ್ತಿಯ ಗಳಿಯಿಸಿ
ಅರಿಗಳ ಕಾಟನು ಮೆಟ್ಟಿಹರು. ('ಕನ್ನಡ ದೇವಿಯ ತೇರು'– ಕವನ)

೧೯೪೪ ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಮರಣೀಯ ಘಟನೆ ಸಂಭವಿಸಿತು. ಆಗ ರಾಜಾಜಿಯವರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೆ ಸ್ವಯಂ ನಿರ್ಣಯಾಧಿಕಾರ ಕೊಡಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ತಮ್ಮ ವಾದವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತ ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವರ ಭಾಷಣದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯ ದರ್ಗಾದ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದರು.

ಆ ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲ ರಾಜಾಜಿಯವರ ಭಾಷಣ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಅವರ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಆ ನಗರದ ಕಾನೂನು ಕಾಲೇಜಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಚಳುವಳಿಗಾರರು 'ಕನ್ನಡ ಕನ್ನಡ' ಎಂದು ಕೂಗತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ರಾಜಾಜಿಯವರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, 'ವಾಟ್ ಡು ಯು ವಾಂಟ್?' (ನಿಮಗೇನು ಆಗಬೇಕು) ಎಂದು ಕೇಳಿದರು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಸಮೂಹದಿಂದ 'ನಿಮ್ಮ ಭಾಷಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರವಾಗಬೇಕು', ಎಂಬ ಕೂಗು ಕೇಳಿ ಬಂದಿತು.

ಈ ಎಲ್ಲ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಜಾಜಿಯವರು ಸಭಿಕರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಕನ್ನಡಗರಿದ್ದೀರಾ ಕೈಯೆತ್ತಿ, ನಂತರ ಮರಾಠಿ ಎಷ್ಟಿದ್ದೀರಾ ಕೈಯೆತ್ತಿ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾ, ಆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸಮೀಕ್ಷಿಸಿ ನಂತರ ಸಭಿಕರಿಗೆ ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ತಿಳಿಸಿದರು, 'ಬೆಳಗಾವಿ ಕರ್ನಾಟಕವಾದುದರಿಂದ ನನ್ನ

ಭಾಷಣ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಮರಾಠಿ ಜನರು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿತಿರದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನಾದರೂ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿತು ಅವರು ಕನ್ನಡ ಜನರೊಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿಯುವುದು ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದವರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ಚಿಕ್ಕೋಡಿ ಅನಂತರಾಯರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಅವರ ಭಾಷಣ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಗೊಳ್ಳವುದನ್ನು ಪ್ರತಿರೋಧಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ನಡೆದ ಈ ಘಟನೆಯು ಬೆಳಗಾವಿಯ ವಾಸ್ತವ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಆ ನಂತರ ನೇಮಕಗೊಂಡ ವಾಂಚು ಸಮಿತಿ, ಧರ್ ಸಮಿತಿ ಹಗೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಜೆ.ವಿ.ಪಿ (ಜವಹರಲಾಲ್, ವಲ್ಲಭಬಾಯಿ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಾಭಿ) ಸಮಿತಿಯು ಕೂಡ ಬೆಳಗಾವಿ ಕರ್ನಾಟಕದ್ದೆಂದೇ ಹೇಳಿದವು.*೧

ಇಂತಹ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಕಾವ್ಯದ ವಸ್ತು ಪ್ರೇರಣೆಗಳು, ನಾಡು-ನುಡಿಗಳ ಪ್ರೀತಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ, ಸ್ಫೂರ್ತಿ ತುಂಬಿದ್ದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ.

ಗಂಟು ಮೂಟೆಯ ಕಟ್ಟಿ ಏಳು ಕನ್ನಡ ಬಂಟ
ಗಡಿಯ ರಕ್ಷಣೆ ನಿನ್ನ ಹೊಣೆಯು ತಾನು
ಎಂಟೆದೆಯ ಬಂಟರನು ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲುವ ಕೆಚ್ಚು
ನಿನ್ನ ತಾಯ್ ಮೊಲೆ ಹಾಲಿಗಿಲ್ಲವೇನು ?

('ಕನ್ನಡದ ತುತ್ತೂರಿ'-'ಡಿಂಡಿಮ'-ಕ.ಸಂ)

ಮೂವತ್ತರ ದಶಕದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಿಂದ ಎಪ್ಪತ್ತರ ದಶಕದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದ ವರೆವಿಗೂ ಗಡಿನಾಡು ಬೆಳಗಾವಿಯ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆಲ್ಲ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರೂ, ಪ್ರೇರಕರೂ ಆಗಿ ದುಡಿದ ಶ್ರೀ. ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರ ಪಾತ್ರ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ.

---

*೧-(ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡ ನಾಡು -ಪಾಪು. ಪುಟ - ೬೨, ೬೩)

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರು, ಶ್ರೀ ಬ.ಗಂ. ತುರಮರಿ, ಶ್ರೀ ಡಿ.ಎಸ್. ಕರ್ಕಿ, ಶ್ರೀ ಮಿರ್ಜಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದ ಜೋಶಿ ಈ ಜೀವಗಳು ಬೆಳಗಾವಿಯ ಕನ್ನಡಿಗರ ದಿವ್ಯ ಚೇತನರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

೧೯೨೯ ರಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಲನವನ್ನು ನಡೆಸುವ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಬೆಳಗಾವಿ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿತು. ಈ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಬಂದವರು ಸಿಂಹಗರ್ಜನೆಗೆ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದ ಧಾರವಾಡದ ಶ್ರೀ ಮುದವೀಡು ಕೃಷ್ಣರಾಯರು.ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಿಲಗಂಚಿ ಅರಟಾಳ(ಜಿ.ಎ.) ಹಾಯಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ.ಇಂಚಲ, ಶ್ರೀ ಡಿ.ಎಸ್.ಕರ್ಕಿ, ಇವರು ಕನ್ನಡದ ಅಭಿಮಾನ ತುಂಬುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕಾವ್ಯರಚನೆಯ ಸಾಧನೆ ನಡೆಸಿದ್ದರು. ರಬಕವಿಯವರಾದ ಶ್ರೀ ಈಶ್ವರ ಸಣಕಲ್ಲರೂ, ಶ್ರೀ ಬ.ಗಂ. ತುರಮರಿಯುವರೂ ಉತ್ಸಾಹ ತುಂಬಿದ ಯುವಕರಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ, ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶಯಗಾರರು, ಸಿ.ಕೆ.ವೆಂಕಟರಾಮಯ್ಯ, ವಿ.ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ, ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀ,ಕಂಠಯ್ಯ, ಟಿ.ಪಿ.ಕೈಲಾಸಂ, ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ, ಆನಂದಕಂದ, ರಂ.ಶ್ರೀ.ಮುಗಳಿ, ಶ್ರೀರಂಗ ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಕವಿ ಜೀವನ ಆರಂಭಿಸಿದವರು ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ.ಇಂಚಲರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಡಿ.ಎಸ್. ಕರ್ಕಿಯವರು. ಬೆಳಗಾವಿಯ ನಾಡಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಶ್ರೀ ಜೋಶಿ ಅರವಿಂದರಾಯರು ಅವರ ಅಣ್ಣಂದಿರು, ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು, ಶ್ರೀ ಕರ್ಕಿ, ಶ್ರೀ ತುರಮರಿ ಇವರೆಲ್ಲರ ಸಹಕಾರ, ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಈ ಹಬ್ಬವು ಬಲು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಲಿಂಗರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಹಾಲ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸ್ಥಾನವಾಗಿತ್ತು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿದ್ದ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು, ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳು, ಮನರಂಜನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಬಲು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ನಾಡಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ಬಂದು ಉಪನ್ಯಾಸ ನೀಡಿದ ಪ್ರಮುಖರೆಂದರೆ :- ವರಕವಿ ಬೇಂದ್ರೆ, ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ, ಶ್ರೀರಂಗ ರಸಿಕರಂಗ, ಶ್ರೀ ಮುಗಳಿ, ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿದ್ದ ತುಕ್ಕೊಳ, ಡಾ. ಎಸ್.ಎಸ್.ಮಾಳವಾಡ, ಪ್ರೊ. ರಾ.ಯ.ಧಾರವಾಡಕರ, ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ, ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶಯ್ಯಂಗಾರ, ತ.ರಾ.ಸುಬ್ಬರಾಯರು ಮೊದಲಾದ ಹಿರಿಕಿರಿಯ ಗಣ್ಯರು ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು. *೧

೧-ಉಲ್ಲೇಖ: ಪ್ರಹ್ಲಾದಕುಮಾರ ಬಾಗೋಜಿ- ನನ್ನ ಬೆಳಗಾವಿ.

೧೯೫೦ರ ವರೆಗೂ ನಡೆದ ಈ ನಾಡಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು.

೧೯೫೬ ನಂತರ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವದ ದಿನಗಳಂದು ಒಂದಡೆಗೆ ಉತ್ಸವ, ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಗೆ ಹೋರಾಟ ಹೀಗೆ ಎರಡೂ ಕಡೆಗೂ ಕಾರ್ಯತತ್ಪರರಾಗಿದ್ದರು. ಇಂಚಲರು ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರ ಶಿಕ್ಷಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ನಿವೃತ್ತರಾದ ಒಂದು ವಾರದಲ್ಲೇ ಇವರು ದಿವಂಗತರಾದರು. ಅದು ಗಡಿನಾಡ ಕನ್ನಡಗರಿಗೆ ತುಂಬಲಾರದ ನಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು.

ಮುಂದೆ ೧೯೭೬ ಎಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ 'ದಿ.ಎಸ್. ಡಿ. ಇಂಚಲ ಸ್ಮಾರಕ ಸಮಿತಿ' ಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರೊ. ಎಸ್.ಎಂ. ವೃಷಭೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿ ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರು. ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತುಂಬ ಹರಡಿದ ಇಂಚಲರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೃಂದದಿಂದ ಈ ಸಮಿತಿಗೆ ಸಹಾಯ ಬಂದಿತು. ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಊರಾದ ಹಿರೇಬಾಗೆವಾಡಿಯ ಜನರೂ ಈ ಸಮಿತಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಟ್ಟರು. ವಿದ್ವತ್‌ಪೂರ್ಣ ಉಪನ್ಯಾಸ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕುರಿತ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಗಳು ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ನಡೆದು, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಉದ್ದಾಮ ಪಂಡಿತರು, ಸಾಹಿತಿಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಶೋಭೆಯನ್ನು ತಂದರು. ಡಾ. ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ, ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಪುರಾಣಿಕ, ಡಾ. ಪು.ತಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ, ಡಾ. ಹಾ.ಮಾ. ನಾಯಕ, ಡಾ. ರಾ.ಯ ಧಾರವಾಡಕರ, ಡಾ. ಹಂ.ಪ. ನಾಗರಾಜಯ್ಯ, ಹಿರೇಮಠ, ಡಾ. ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಡಾ. ಗುರುಲಿಂಗ ಕಾಪಸೆ ಮೊದಲಾದ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಹಿರಿಕಿರಿಯರು ಈ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಂಡರು. ಈ ಇಂಚಲ ಸ್ಮಾರಕ ಸಮಿತಿಯ ಹೊಸ ಯೋಜನೆ ಜನರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೂ ತುಂಬ ಪ್ರಿಯವಾಯಿತು.

ಈ ಇಂಚಲ ಸ್ಮಾರಕ ಸಮಿತಿಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮೇಳವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡು, ಡಾ. ಎಚ್. ಎಲ್. ನಾಗೇಗೌಡ, ಡಾ. ಎಂ.ಎಸ್. ಸುಂಕಾಪುರ, ಡಾ. ಎಂ.ಎಸ್.ಲಠ್ಠೆ ಮೊದಲಾದವರು ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಎಂಟು ವರ್ಷ ಈ ಸಮಿತಿಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಜಿ. ಹೊಸಮಠ, ಕಾರ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಪ್ರೊ. ಪಿ.ಕೆ. ಭಾಗೋಜಿಯವರು, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಸ್. ಗವಿಮಠರು ಬಹಳ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ನೆರವಿನ ಹಸ್ತ ಚಾಚಿದವರಲ್ಲಿ ಜಿ.ಎ. ಹಾಯಸ್ಕೂಲಿನ ಶಿಕ್ಷಕರೂ, ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಶಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ತೋಫಖಾನೆ, ಶ್ರೀ ಎಂ.ಅಕಬರ

ಅಲಿ, ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎ.ಸನದಿ, ಶ್ರೀ ಅಪ್ಪಣ್ಣ ಮಟ್ಟೀಕಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀ ಜಿ.ಕೆ. ಟಕ್ಕೇದ ಇವರುಗಳೆಲ್ಲ ಮುಂದೆ ಬೆಳೆದು ಸಾಹಿತ್ಯರಂಗದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡರು ಎಂಬುದು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ.

೧೯೭೧ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್‌ದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ ಅದ್ದೂರಿಯಿಂದ ನಡೆಯಿತು. ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ಅಲ್ಲಿ ಯುವಕರು ನಾಚುವಂತೆ ಕಾರ್ಯತತ್ಪರರಾಗಿದ್ದರು.

ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರ ಆದರ್ಶ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ೩೫ ವರ್ಷಗಳ ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ ಬದುಕು ಇಂದಿಗೂ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕ.

"ಬೆಳಗಾವಿ ನೆಲದ ಕನ್ನಡ ಕಾರಂಜಿಗೆ, ಪರಭಾಷೆಯ ಮುಸುಕು ಸೆರಗು" :-

–ನುಡಿಚಿತ್ರ–ಪ್ರೊ.ಜಿ.ಜಿ.ನೇಗಿನಹಾಳ ೧೫/೦೪/೨೦೧೩

ಬೆಳಗಾವಿಯ ನೆಲ–ಜಲ ಕನ್ನಡದು, ಬ್ರಿಟಿಷರ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿಯು ವಿಜಾಪೂರ, ಕಾರವಾರ ಮತ್ತು ಧಾರವಾಡದ ಜೊತೆಗೆ ಮುಂಬೈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶವಾಯಿತು. ಆ ಮುಂಬೈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದ್ದ ಮೂರು ಭಾಷೆಗಳೆಂದರೆ, ಮರಾಠಿ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಗುಜರಾತಿ. ಮುಂಬೈ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು. ಮರಾಠಿ ರಾಜಭಾಷೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಮರಾಠಿಗೆ ಮೆರುಗು, ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಮುಸುಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕೊರಗು. ಸರಕಾರಿ ಕಾರುಭಾರ, ವ್ಯಾಪಾರ, ವ್ಯಾವಹಾರ, ಮುನ್ಸಪಲ್ ಬರೋ ಆಡಳಿತ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಮರಾಠಿಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ. ಕನ್ನಡದ ಇಂತಹ ಒಂದು ಆತಂಕಕಾರಿ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಜೀವನದಿಯನ್ನು ಚಿಮ್ಮಿಸಿ ಹರಿಸಿದ ಭಗೀರಥನಾಗಿ ಬಂದರು ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ. ಶಿವಪುತ್ರ ದೇಮಪ್ಪ ಇಂಚಲರು.

ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕಾಯಕಲ್ಪ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರದು ಮರೆಯಲಾಗದ ಶಾಸ್ವತ ಅಮೂಲ್ಯ ಸೇವೆ. ಈ ಘಟ್ಟದ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿದ ಶ್ರೀ. ವ್ಹಿ. ಎಸ್. ವಿರೂಪಾಕ್ಷಿ, ಜವಳಿ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರು ಬೆಳಗಾವಿ ಮುನ್ಸಿಪಲ್ ಬ್ಯುರೋ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ. ಎಸ್. ವ್ಹಿ. ಅಡ್ಡಣಗಿ ವಕೀಲರು.

ದಿಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಎಲ್ಲ ತಿಳಿಯುವ ತೆರದಿ
ಕೆಂಪು ಕೋಟೆಗೆ ಕೂಗು ಅಪ್ಪಳಿಸಲಿ
ಶಾಂತಿ ಸಂಯಮ ಸುಪ್ತ ಕನ್ನಡದ ಕಡಲೊಡಲ
ಕಡುಗೆಚ್ಚು ಸಿಡಿದೆದ್ದು ಕಿಡಿದೋರಲಿ ॥(ಕನ್ನಡದ ತುತ್ತೂರಿ – ಡಿಂಡಿಮ)–

ಎಂದು ಹಾಡಿದರು ಇಂಚಲರು.

ಇವರ ಅದಮ್ಯ ಕನ್ನಡ ಪರ ಆಸಕ್ತಿಯು ಕನ್ನಡಕ್ಕೊದಗುವ ವಿವಿಧ ಧೋರಣಾತ್ಮಕ, ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ, ವಿಸ್ತರಣಾತ್ಮಕ ಆತಂಕಗಳು ಒದಗಿದಾಗ ನಿವಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತು. ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಪರಿಹಾರ ಪಡೆಯುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ

ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಪಡೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋರಾಡುವುದು ಇಂಚಲರ ಹೋರಾಟದ ಕ್ರಮವಾಗಿತ್ತು.

ಇಂತಹ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಂದಾಳ್ತನ, ಮುತ್ಸದ್ಧಿತನ ಬುದ್ಧಿ ಚಾತುರ್ಯ, ಚಾಕಚಕ್ಯತೆ ಇವರ ಹುಟ್ಟುಗುಣವಾಗಿತ್ತು. ಇವರದು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಾಗ್ಝರಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಇವರು ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಪರಭಾಷಾ ದ್ವೇಷಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. "ಮರಾಠೀ ಬಂದುಗಳೆ' ಎಂದೇ ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಸಲಹೆ, ಸೂಚನೆ ಕಳಕಳಿ ಅವರ ವಾಣಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ತರಗತಿ ಬೋಧನಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಒತ್ತು ಕೊಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಭಾಷಾ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. "ಕನ್ನಡಿಗರ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದ ಅಪ್ಪ, ಅಕ್ಕ, ಅಣ್ಣ, ತಾಯಿ ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಮರಾಠಿಗರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾ:- ಅಪ್ಪಾ ಸಾಹೇಬ, ಅಣ್ಣಸಾಹೇಬ, ಅಕ್ಕಾಸಾಹೇಬ, ತಾಯಿಸಾಹೇಬ ಇತ್ಯಾದಿ".*೧ ಎಂದು ಆಗಾಗ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ಒಬ್ಬ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಬೆಳಗಾವಿ ಪರಿಸರದ ವಿದ್ವತ್‌ವಲಯದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರ ಕಾವ್ಯದ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಶಾಲಾ-ಕಾಲೇಜುಗಳು ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯುವಂತಾಯಿತು.

---

*೧-(ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡ ನಾಡು - ಪಾಪು-ಪು-೧೬೩)

ಇವರ ಬಹುಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಬೆಳಗಾವಿಯ ಕನ್ನಡ ಚಳುವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿತು. ಇವರ ಪ್ರಭಾವಕಾರಿ ಕನ್ನಡ ಬೋಧನೆ, ಜೊತೆ-ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಪ್ರೇಮ, ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನದ ಬೀಜವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತುವದು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿತ್ತು. ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ನಾಡಹಬ್ಬ, ಲಿಂಗರಾಜ ಜಯಂತಿ, ವಿವಿಧ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಚರ್ಚಾಕೂಟಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿ ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸಿದರು.

ಪ್ರಗಲ್ಭ, ಪ್ರಭಾವಕಾರಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರರಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಕಹಳೆಯೂದಿದ ಇಂಚಲರ ಬಹುಮುಖ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಇತ್ತು ಗೌರವಿಸಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸಿದೆ.

ಇಂತಹ ಮೇರು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಶಿಕ್ಷಕ, ಕವಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ದು:ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕನ್ನಡದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಸಾವಿರಾರು ಗಡಿನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗ ಕಟ್ಟಾಳುಗಳನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದ ಹೋರಾಟಗಾರ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸದಾ ನಿತ್ಯ ಕನ್ನಡದ ದೀಪವಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಚಿರಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರ ತರಗತಿಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷಣಗಳು ಕನ್ನಡದ ಕುರಿತೇ ಆರಂಭವಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಘೋಷವಾಕ್ಯಗಳಿಂದಲೇ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ತಮ್ಮ ಅಪಾರ ವೈಚಾರಿಕತೆ ಮತ್ತು ವಿರೋಚಿತ ಪದಗಳಿಂದ ಎದುರಿಗಿದ್ದವರ ಹೃದಯ ಪ್ರದೇಶಮಾಡುವ ವಿಶಿಷ್ಠತೆ ಇಂಚಲರದಾಗಿತ್ತು. ಕನ್ನಡದ ನೆಲ-ಜಲ-ಭಾಷೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ತರುಣರು ಅಭಿಮಾನ ತಾಳುವಂತಹ, ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮರಾಠಿ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸಿ, ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಾಬಲ್ಯತೆಯನ್ನು ಗಡಿನಾಡಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಹಿಡಿದ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ಪ್ರಮುಖರು.

ಕಟ್ಟೋಣ ಕನ್ನಡದ ಗುಡಿಯ, ಕರುನಾಡ ದೇವಿಯ ಮುಡಿಯ
ಹಿರಿನಾಡ ನನ್ನಿಯಾ ನಡೆಯ ಸಿರಿ ನುಡಿಯ ನೇಹದಾಂಗುಡಿಯ
ಕಟ್ಟೋಣ ಕನ್ನಡದ ಗುಡಿಯ॥

(ಕಟ್ಟೋಣ ಕನ್ನಡದ ಗುಡಿಯ-'ಸ್ನೇಹಸೌರಭ')-ಎಂದು ಹಾಡಿದವರು ಈ ಕವಿ.

ಇವರನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಅಭಿಯಂತರರು ಎನ್ನಬಹುದು. ಭವ್ಯ ಕನ್ನಡದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತ, ಕನ್ನಡಿಗರ ತ್ಯಾಗಸೇವೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ, ಕೊಂಡಾಡುತ್ತ ಕೇಳುಗರು ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ಗುಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕನ್ನಡ ದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಲು ಕರೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರು **ಭಾಷಾಂಧನಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು** ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಮತ್ಯರದಿ ಉರಿದೆದ್ದ ಓ ನೆರೆಯ ಭಾಷಿಕನೆ
ನಿಗಗಿದೊ ಕನ್ನಡದ ಕೊನೆಯ ಎಚ್ಚರಿಕೆ
ಇನ್ನು ಮುನ್ನೆಂದಿಗೂ ಬೆಳಗಾವಿ ಹೆಸರೆತ್ತಿ
ಪುಂಡತನಕೆಳಸಿದರೆ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ
ಬೆನ್ನುಮೂಳೆ ಮುರಿದು ಕೈಗೆ ಕೊಡಬಲ್ಲರು
ಸೆಣಸಾಟ ಸರಿಯಲ್ಲ ಅದು ಭಯಂಕರ ॥

".....ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಿಯರ ಆಕ್ರಮಣ ಧೋರಣೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ರಾಜನೀತಿ ಘಾತುಕ ನೀತಿ. ಕನ್ನಡಿಗರ ಕರುಳಿಗೆ ಅದು ಕ್ರೂರವಾದ ಬರೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಕನ್ನಡಿಗರ ತನುಮನಗಳು ಉರಿಯುತ್ತಲಿವೆ. ಅದರ ಝಳ ಯಾರಿಗೆ ಎಂತು ತಾಗುವುದೆಂಬುದನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರದ ಹಾಗೂ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಈ ವಿಘಾತುಕ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಕ್ರೂರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಬೇಕು. ಕೈ ಮೀರಿ ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ಸಿಡಿದೇಳಬೇಕು. ಕನ್ನಡಿಗರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರದ ವಿರುದ್ಧ ತೋರಿಸಲೇಬೇಕು. ಅದೊಂದೇ ಈಗ ಉಳಿದಿರುವ ದಾರಿ........." *೧. ಹಗಲಿರುಳು ಇಂಚಲರ ಮನ ಹೇಗೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬ ಕುರಿತು ಈ ದಿನಚರಿಯಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. .

*೧-(ಇಂಚಲರ ದಿನಚರಿ-೧-೩-೧೯೭೦)

೧೯೪೦ ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೊದಲು ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೊದಗಿದ ದುರ್ದಸೆ ಹೇಳತೀರದು. ಕನ್ನಡಗರು ಯಾವೂದೇ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋದರೂ 'ಕಾಯ್ ಪಾಹೀಜೇ' ಎಂದೇ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಉತ್ತರಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನರಿಯದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಬೊಟ್ಟಿಟ್ಟು ತೋರಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ಕಳಕಳಿ ಇದ್ದವರೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಹೊರಗೆ ತೋರಗೊಡದೆ ಮರಾಠಿಗರ ಕಡೆಗೆ ವಾಲುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಪರಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಕನ್ನಡಿಗರದ್ದು' ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಭಾಗ್ಯವು ಆಗ ಕೆಲವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತು. ಅಂಥವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರೂ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರು. ಬೆಳಗಾವಿ ಕನ್ನಡಿಗರದ್ದು. ಅದರ ವಾರಸುದಾರರು ನಾವು ಎಂದು ಕನ್ನಡಗರಿಗೆ ಬಿಚ್ಚು ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕಬಾರಿ ಗುಡುಗಿ ಅವರನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಜಾಗೃತಿಗೆ ಅಣಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

'ಕಿರಿಯರ ಬಳಗ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘವೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅದರ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಸೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಂತರು. ಡಾ. ಡಿ.ಎಸ್. ಕರ್ಕಿ, ಶ್ರೀ ಬ.ಗಂ. ತುರಮರಿ, ಕನ್ನಡ ಜಾಗೃತಿಗಾಗಿ ಮೊದಲಾದ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಜಿ.ಎ, ಕಾಲೇಜು ಮತ್ತು ಲಿಂಗರಾಜ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಅದ್ದೂರಿಯಿಂದ ಆಚರಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಕುದುರಿಸಿದರು.

ಇಳಿ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಹದಿನೆಂಟರ ಹರಯದವನಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ದುಡಿದ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಹಲವಾರು. ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆಯೊ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇಂಚಲರು ಇದ್ದರು. ಅವರಿಲ್ಲದೆ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕಳೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಜನ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಮೂಲೆ–ಮೂಲೆಗಳನ್ನು ಸಂಚರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಗಟ್ಟಿಧ್ವನಿಯಿಂದ ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವ ಮಹಾಪುಣ್ಯದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹರಿದು ಹಂಚಿಹೋದ ನೆಲ ಒಂದಾಯಿತೇನೋ ನಿಜ, ಅದರೆ ಅವರು ಬಯಸಿದಂತೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಜತ್ತ, ಅಕ್ಕಲಕೋಟೆ, ದಕ್ಷಿಣ ಸೊನ್ನಲಿಗೆ (ಸೊಲ್ಲಾಪುರ), ಕಾಸರಗೋಡು, ಆಲೂರು, ಆದ್ವಾನಿ, ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ದೂರುಳಿದವು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ಕೊನೆಯಸಿರಿರುವವರೆಗೂ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಗರೆದರು.

ಫಜಲ್ ಅಲಿ ಆಯೋಗವು ಡಿಸೆಂಬರ್ ೨೯, ೧೯೫೩ ರಂದು ನೇಮಕಗೊಂಡು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆರಂಭ ಮಾಡಿತು. ಅದು ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ಘಟನೆಗೆ ಸಂಬಂಧವಾದ ಟಿಪ್ಪಣಿ, ಹೇಳಿಕೆ, ಲೇಖನ, ಅಂಕಿ ಅಂಶ ಮತ್ತು ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಬಂದ ಲೇಖನಗಳು ೧,೫೨,೨೫೦, ಪ್ರಬಂಧಗಳು ೨೦೦೦. ಈ ಆಯೋಗದವರು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಕೊಂಡು ೩೮,೦೦೦ ಮೈಲು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ ೧೦೪ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದರು. ೯೦೦೦ ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದರು. ೨೧ ತಿಂಗಳ ನಂತರ ೧೯೫೫ ರ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ ೩೦ ರಂದು ಅವರು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಹೋರಾಟ ನಡೆದದ್ದು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೋಸುಗ, ಆದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಹೆಸರು 'ಮೈಸೂರು' ಆಗಬೇಕೆಂದು ಮೈಸೂರಿನ ಪ್ರಭುತ್ವದವರು ಆಗ್ರಹ ತೊಟ್ಟರು. ಈ ನೂತನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜರೇ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಾಗಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿದರು. ನೂತನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆಂಗಳೂರೇ ರಾಜಧಾನಿ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಹಟ ಹಿಡಿದರು.

ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಇಂತಂಥ ಪ್ರದೇಶಗಳು ನೂತನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಕಾಸರಗೋಡನ್ನು, ನೀಲಗಿರಿಯನ್ನು, ತಾಳವಾಡಿಯನ್ನು, ಮಡಕಸಿರಾವನ್ನು ಆದವಾನಿ, ಆಲೂರುಗಳನ್ನು, ಅಕ್ಕಲಕೋಟೆ, ಸೊಲ್ಲಾಪುರ, ಜತ್ತಗಳನ್ನು, ಹಾತಕಣಾಗಿಲೆ, ಶಿರೋಳ, ಗಡಹಿಂಗ್ಲಜಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಮೈಸೂರಿನ ನಾಯಕತ್ವವು ಧ್ವನಿ ಎತ್ತದೇ ಹೋಯಿತು. ಆಗ ಅವರಿಂದಾಗ ಈ ಲೋಪದಿಂದ ಕಳೆದುಹೋದ ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೋಸುಗ ನಾವು ಹಲುಬಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಡೆದೇ ಇದೆ ಎಂದು ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಕೈಯ್ಯಾರ ಕಿಯ್ಯಣ್ಣ ರೈ ಅವರು ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ.

ಅವಿರತವಾಗಿ ಅದೆಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳ ಹೋರಾಟದಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಗರತನು-ಮನ-ಧನಗಳ ಅರ್ಪಣೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಒಂದಾಯಿತು. ಈ ಸಂತಸವೂ, ಸಂಕಟಮಯವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಕಾರಣ ಕನ್ನಡದ ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ನಮ್ಮ ಕೆಲವರ ಉಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಅನ್ಯ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪಾಲಾದವು. ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕನಸು ಛಿದ್ರವಾಗಿತ್ತು.

ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ಈ ಘಟನೆ, ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಂದ ದು:ಖಿತರಾದರು. ಅವರ ಎದೆಯಾಳದ ನೋವು ಅವರ 'ಎಚ್ಚೆತ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ' ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ತುಂಡಾದ ಕರುನಾಡು ಒಂದಾಯಿತಾದರೂ
ಭಾವದರ್ಪಣ ಸೀಳಿ ಹೋಳಾಯಿತು
ಪಡೆದುದನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದಂತಹ ಭೇದ
ಮೈದಾಳಿ 'ಮೈಸೂರು' ಹೆಸರಾಯಿತು॥ ('ಎಚ್ಚೆತ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ')

ತನು-ಮನವೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ಸವೆಸಿದ ಇಂಚಲರಿಗೆ ಗಡಿಭಾಗಗಳು ಕೈತಪ್ಪಿ ಹೇಗಿದ್ದು ಸಂಕಟಮಯವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿದ್ದು.

ವರುಷ ವರುಷಗಳುರುಳಿ ಸಂದು ಹೋಯಿತು ಕಾಲ
ಉದಯವಾಯಿತು ರವಿಯ ಕಿರಣ ಸೂಸಿ
ಹರಿದು ಹಂಚಿನ ನಾಡು ಹೇಗೋ ಒಂದಾಯ್ತಲ !
ಭಾವ ಭಿನ್ನತೆ ಮೂಡಿ ವಿಷಗಾಳಿ ಬೀಸಿ ॥ ('ಕರ್ತವ್ಯದ ಕರೆ' ಪದ್ಯ)

ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂಕಟಗಳ ಮಧ್ಯ ನೂತನ ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯ ನವ್ಹೆಂಬರ್ ೧, ೧೯೫೬ ರಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಏಕೀಕರಣ ಸಮಿತಿಯಿಂದ ಪ್ರಚೇದಿತರಾದ ಮರಾಠೀ ಜನರು ಮೈಸೂರು ನೂತನ ರಾಜ್ಯ ಆರಂಭಗೊಂಡ ನವ್ಹೆಂಬರ್ ೧ ರಂದು ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಕರಾಳ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದರು.

೧೯೬೬ ರ ನಂತರ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಮೆಹರಚಂದ್ರ ಮಹಾಜನ್ ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಆಯೋಗವನ್ನು ರಚಿಸಿತು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಆಗಿನ ಗೃಹಮಂತ್ರಿ ಗುಲ್ಝಾರಿಲಾಲ್ ನಂದಾ ಆಗಿದ್ದದರು. ಮಹಾಜನರು ಆಯೋಗದ ಕೆಲಸ ಆರಂಭ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು, ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟು ನಿರಾಕರಿಸಿದ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನೇ ಮತ್ತೆ ಅವರ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಿದರು. ೮೪೦ ಗ್ರಾಮ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ತಮಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಮಹಾಜನರು ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರು. ಈ ಬೇಡಿಕೆ ಪರಿಶಿಲಿಸಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ೨೬೦ ಗ್ರಾಮ ಪಟ್ಟಣಗಳು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ೨೪೮ ಗ್ರಾಮ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಬರಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ಈ ವರದಿಯಿಂದ ಬೆಳಗಾವಿ ತಮಗೆ ಸಿಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯರು ಮಹಾಜನ ವರದಿಯ ವಿಕ್ಷಿಪ್ತ (ಪರ್ವರ್ಸ್) ಎಂದು ಟೀಕಿಸಿದರು.

೧೯೭೪ ನೇ ಎಪ್ರೀಲ್ ೪ ರಂದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಜಿಲ್ಲಾ ಶಾಖೆಯ ಪರವಾಗಿ ಜರುಗಿನ ಶ್ರೀ ರಂಗನಾಥ ದಿವಾಕರ ಅವರ ಸತ್ಕಾರ ಸಮಾರಂಭದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣವೇ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಕೊನೆಯ ಭಾಷಣವಾಯಿತು.

“ಬಸ್ ಕೆಟ್ಟಿರ್ತದ, ದುರಸ್ತಿ ಆಗೂತನಕ ಸಾಗಿಸೋದು, ದುರಸ್ತಿ ಆಗೋದಿಲ್ಲ ಅಂತ ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲಿ ಬಿಡೋದು”.

“ಸಾಮಾನ್ಯ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹೋಗುವಾಗ ನಗುತಿರಬೇಕು, ಸಮಾಜೆಲ್ಲಾ ಅಳತಿರಬೇಕು. ಆಗ ಜೀವನ ಸಾರ್ಥಕವಾಗತದ” ಎಂದು ಜೀವನದ ಮರ್ಮ, ಸಾರ್ಥಕ್ಯವನ್ನು ಉಸುರುತ್ತಾ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಮಯ, ಕನ್ನಡಮಯ ಬಾಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಉದಾತ್ತ ಕವಿ, ಕನ್ನಡದ ಕಟ್ಟಾಳು, ಜನಪ್ರಿಯ ಶಿಕ್ಷಕ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಾಗ್ಮಿ, ಸ್ನೇಹ ಜೀವಿ ಇಂಚಲರು ೧೯೭೪ ಎಪ್ರೀಲ್ ೭ ರಂದು ಮರಳಿ ಬಾರದ ದಾರಿಗೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟರು.

ಅಧ್ಯಾಯ : ೫ –ಸಮಾರೋಪ. ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ-೯೦-೯೨.

ಅಧ್ಯಾಯ ೫

ಸಮಾರೋಪ

ಬೆಳಗಾವಿಯ ಗಡಿನಾಡ ಗಟ್ಟಿಧ್ವನಿ ಕನ್ನಡದ ಆರಾಧಕ, **'ಬಸವತನಯ'** ಎಂಬ ಕಾವ್ಯನಾಮದಿಂದ ಕಾವ್ಯಮಾಲೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಭುಮನೇಶ್ವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರದು ವಿಶಿಷ್ಠ ಕನ್ನಡ ಸೇವೆಯಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ತೆರನಾದ ಫಲಾಫೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬಯಸದೆ ನಿಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದ ಕನ್ನಡದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಕೊನೆಯುಸಿರು ಇರುವವರೆಗೂ ಮಾಡಿದ ಮಹನೀಯರ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಇವರನ್ನು ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯಲಿ ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ವರಕವಿ ಬೇಂದ್ರೆ, ರಸಋಷಿ ಕುವೆಂಪು ಮುಂತಾದ ಕನ್ನಡದ ಮೇರುಕವಿಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಇಂಚಲರ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ದೊರೆತಿದೆ.

ತರುಣ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಚಿಲುಮೆಯಂತಿದ್ದ ಇಂಚಲರು ಸ್ವತ: ರಗಳೆ, ತ್ರಿಪದಿ, ಸುನೀತ, ಸೀಸ, ಷಟ್ಪದಿ, ಲಾವಣಿ, ಗದ್ಯ, ಚೌಪದಿ, ಚುಟುಕ, ಲೇಖನಗಳು ಮುಂತಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಪ್ರೇರಣಾದಾಯಕರಾದರು.

ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ನೋವು ನಲಿವಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು **'ನಾಡಿಗಾಗಿ ನಡಿ, ನಾಡಿಗಾಗಿ ದುಡಿ, ನಾಡಿಗಾಗಿ ಮಡಿ'** ಎಂದು ತಮ್ಮ ಗಟ್ಟಿ ನುಡಿಗಳಿಂದ ಸ್ಪೂರ್ತಿ ತುಂಬುತ್ತ ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಇವರು ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ಸೇವೆಗೆ ಕಂಕಣಬದ್ದರಾಗಿ ದುಡಿದವರು.

ಕನ್ನಡ ಸೇವೆಗೈದು ಮಹದುಪಕಾರಗೈದವರನ್ನು ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುನೀತಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಎಲೆಮರೆಕಾಯಿಯಂತೆ ಅನುಪಮ ಸೇವೆಗೈದು ನೇಪಥ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯುತ್ತಿರುವ ನಾಡಿನ ಮಹನೀಯರನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿರಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಇವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

'ಗುಣಗ್ರಾಹಕತೆ ಇಂಚಲರ ಕವಿತೆಗಳ ದೊಡ್ಡಗುಣ ತಮಗೆ ಪೂಜ್ಯರಾದ ಶರಣರು, ಜ್ಞಾನಿಗಳು, ತಪಸ್ವಿಗಳು, ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವಕರನ್ನು, ಸಾಧಕರನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ದಾನಿಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾಡಕಟ್ಟಿದವರಿಗೆ ಹೂ ಮುಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಮಗೆ ದಾರಿ ದೀಪವಾದ ಗುರುಗಳನ್ನು ಮರೆತಿಲ್ಲ, ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿದವರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಶಿಸ್ತಿನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಗ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು, ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿ ತಮ್ಮ ಗೌರವ ಪ್ರಕಟಿಸುವದರ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಮುಂಬರುವ ಪೀಳಿಗೆಗೂ ಉಪಕಾರ ಗೈದಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಾತ: ಸ್ಮರಣೀಯರಾದಂತಹ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ ಇಂಚಲರು ಮಾಡಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿ, ಕನ್ನಡ ಸೇವೆ ಇಂದಿಗೂ ಬೆಳಗಾವಿ ಭಾಗದ ಜನತೆಗೆ, ಅಂಖಡ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೊಂಗನಸನ್ನು ಕಾಣುವ ಸಕಲರಿಗೂ ಸದಾ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಚಿಲುಮೆಯಾಗಿದೆ. ಅವರು ನಮಗೆ ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿ

ಕಾವ್ಯ ಸಂಕಲನಗಳು	ಪ್ರಕಟಣಾ ವರ್ಷ
೧ – ತರಂಗಿಣಿ –(ಧಾರವಾಡ ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥ ಭಂಡಾರ)	೧೯೪೮.
೨ – ಸ್ನೇಹಸೌರಭ –(ಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನ – ಬೆಳಗಾವಿ)	೧೯೫೬.
೩ – ಕಿತ್ತೂರ ಕ್ರಾಂತಿ –(ಲಾವಣಿ) ಪ್ರಕಾಶಕರು ಚನ್ನಮ್ಮರಾಣಿ ಸ್ಮಾರಕೋತ್ಸವ ಸಮೀತಿ–ಕಿತ್ತೂರ.	೧೯೫೭.
೪ – ಡಿಂಡಿಮ –(ಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಳಗಾವಿ)	೧೯೬೫.
೫ – ಬಣ್ಣದ ಚಂಡು–ಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಳಗಾವಿ. (ಶಿಶುಗೀತೆಗಳು – ಡಿ.ಎಸ್.ಕರ್ಕಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ)	೧೯೬೮.
೬ – ಮಹಾಂತ ಮಹಿಮೆ —(ಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನ – ಬೆಳಗಾವಿ)	೧೯೭೦.
೭ – ಭಾವಶ್ರೀ –	೧೯೯೩.
೮ – ಬಿಡಿ ಕವಿತೆಗಳು – ಸಂ–ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎಸ್. ಗವಿಮಠ.	

ಸುದೀರ್ಘ ಲೇಖನಗಳು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಶತಾಬ್ದಿ ಉತ್ಸವ ಸಮಿತಿ, ಬೆಳಗಾವಿ ಇವರಿಂದ ಪ್ರಕಟಣೆ – ೧೯೫೭.

೧ – ಕಿತ್ತೂರಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮ.

೨ – ಕ್ರಾಂತಿವೀರ ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣ.

*ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರ ಬದುಕಿನ ಪ್ರಮುಖ ಘಟ್ಟಗಳು.

ಕೃಪೆ– ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಜಗಜಂಪಿ–ಕೃತಿ–'ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲ'.

೧) ೧೯೧೩ ಏಪ್ರಿಲ್ ೧ ಹಿರೇಬಾಗೇವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಜನನ.

೨) ೧೯೨೬ ಮುಲ್ಕೀ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ೬ನೇ ರ್‍ಯಾಂಕ್ ಪಡೆದರು.

೩) ೧೯೨೭ ಬೆಳಗಾವಿ ಗಿಲಗಿಂಚಿ ಅರಟಾಳ್ ಹೈಸ್ಕೂಲಿಗೆ.

೪) ೧೯೩೨ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ವರ್ಗ.

೫) ೧೯೩೨–೩೩ ಕೊಲ್ಲಾಪುರ ರಾಜಾರಾಮ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ.

೬) ೧೯೩೪–೩೬ ಬೆಳಗಾವಿ ಲಿಂಗರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಬಿ.ಎ.ಪದವಿ.

೭) ೧೯೩೮ ಜಿ.ಎ. ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕ ವೃತ್ತಿ ಆರಂಭ.

೮) ೧೯೩೯ ಬೆಳಗಾವಿ ಸರಕಾರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಬಿ.ಟಿ. ಪದವಿ.

೯) ೧೯೪೦ ಸಹಾಯಕ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿ.

೧೦) ೧೯೪೧ ಸರಕಾರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಬಿ.ಟಿ.

೧೧) ೧೯೪೧ ಬೆಳಗಾವಿ ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಕೆ.ಪಿ.ಟಿ. ಕಾಲೇಜಿನ ಶಿಕ್ಷಕ

೧೨) ೧೯೪೨–೫೨ ಬೆಳಗಾವಿ ಕೆ.ಪಿ.ಟಿ. ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲ.

೧೩) ೧೯೫೨–೫೫ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಜೆ.ಜಿ. ಕೆ.ಪಿ.ಟಿ. ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲ.

೧೪) ೧೯೫೫–೭೪ ಜಿ.ಎ. ಹೈಸ್ಕೂಲಿನ ಹಾಗೂ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲ

೧೫) ೧೯೭೪ ಮಾರ್ಚ ೩೧, ಸೇವಾ ನಿವೃತ್ತಿ

೧೬) ೧೯೬೪ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

೧೭) ೧೯೬೬ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

೧೮) ೧೯೭೪ ೭ ಏಪ್ರಿಲ್ ಲಿಂಗೈಕ್ಯ.

ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ವಿವಿಧ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ

ಕೃಪೆ– ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಜಗಜಂಪಿ– ಕೃತಿ–'ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲ'.

೧. ಬೆಳಗಾವಿಯ ಕಿತ್ತೂರು ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮನ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರು. ಪ್ರತಿಮೆ ಸಿದ್ಧಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈಗೆ ತೆರಳಿ ಮೌಲಿಕ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು. ೨೬ ಜನವರಿ ೧೯೬೦ ರಂದು ವೀರರಾಣಿ ಕಿತ್ತೂರು ಚನ್ನಮ್ಮನ ಅಶ್ವಾರೂಢ ಪ್ರತಿಮೆ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುವವರೆಗೂ ಇಂಚಲರು ತಮ್ಮನ್ನು ಆ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

೨. ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರ ಕೇಂದ್ರ ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಸ್ಥಾಪನಾ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯ.

೩. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸಿನೇಟ್ ಸದಸ್ಯ

೪. ಧಾರವಾಡ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಕೇಂದ್ರದ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯ

೫. ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯ

೬. ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯಾಧ್ಯಾಪಕರ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ

೭. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಕನ್ನಡ ಶಾಲಾ ಪಠ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಚಲರ ಕವಿತೆಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ.

೮. 'ಸ್ನೇಹಸೌರಭ' ಕೃತಿಯು ಕ.ವಿ.ವಿ. ಬಿ.ಎ–೨ ಕನ್ನಡ ಉಪಪ್ರಧಾನ ಪಠ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

೯. ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮ ವಿ.ವಿ. ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಚಲರ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

೧೦. ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಶಿಕ್ಷಕರ ಕಲ್ಯಾಣನಿಧಿ ಸಮಿತಿಗೆ ಇಂಚಲರನ್ನು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದ್ದು ಅವರ ಸೇವೆಗೆ ಸಂದಗೌರವ. ಅದು ಸ್ವತಃ ಇಂಚಲರಿಗೂ ಸಂತಸ ನೀಡಿತು.

೧೧. ಬೆಳಗಾವಿ ಗಣ್ಯರಲ್ಲಿ ಓರ್ವರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಇಂಚಲ ಅವರನ್ನು 'ಜ್ಯೂರಿ' ಸ್ಥಾನಮಾನ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಗ್ರಂಥಸೂಚಿ

೧. ಕನ್ನಡ ಛಂದೋವಿಕಾಸ– ಡಾ. ಡಿ.ಎಸ್. ಕರ್ಕಿ, ಭಾರತ ಪ್ರಕಾಶನ, ಧಾರವಾಡ–೧೯೫೬

೨. ಸಾಹಿತ್ಯ ಯಾತ್ರಿಕರು – ಬಾಳೇಶ ಲಕ್ಷಟ್ಟಿ– ಉದಯ ಪ್ರಕಾಶನ ಗೋಕಾಕ–೧೯೬೬

೩. ತೋರಣ ಗದ್ಯ–ಪದ್ಯ ಸಂಕಲನ ಮಾಲೆ – ಭಾಗ ೨ ಮತ್ತು ೩ – ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಮಿತಿ, ಬೆಳಗಾವಿ.

೪. ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲ–ಕವಿ ಕಾವ್ಯ ಜೀವನ–ಬಾಳೇಶ ಲಕ್ಷಟ್ಟಿ–ಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನ,ಬೆಳಗಾವಿ,೧೯೭೫.

೫. ನವೋದಯ – ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶೆ– ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ – ಶರತ್ ಪ್ರಕಾಶನ ಮೈಸೂರು–೧೯೭೬.

೬. ಲಾವಣಿ– ಶ್ರೀರಾಮ ಇಟ್ಟಣ್ಣವರ, ಇಟ್ಟಣ್ಣವರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೀಳಗಿ, ವಿಜಾಪೂರ –೧೯೮೫

೭. ಕರ್ಕಿಯವರ ಆಯ್ದ ಕವನಗಳು – ಸಂ. ಡಾ. ಬುದ್ದಣ್ಣ ಹಿಂಗಮಿರೆ– ಆಕಳವಾಡಿ ಬುಕ್ ಡಿಪೊ, ಧಾರವಾಡ–೧೯೮೭.

೮. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ – ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೊಡುಗೆ–ಸಂ. ಗಿರಡ್ಡಿ ಗೋವಿಂದರಾಜ. ಪ್ರಕಾಶಕರು–ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.೧೯೮೯

೯. ನನ್ನ ಬೆಳಗಾವಿ–ಪ್ರೊ. ಪ್ರಹ್ಲಾದಕುಮಾರ ಬಾಗೋಜಿ–ಅಮೋಘ ವಾಙ್ಮಯ ಪ್ರಸಾರ,ಬೆಳಗಾವಿ, ೧೯೯೬.

೧೦. ಬೇಂದ್ರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮಾಲೋಚನೆ – ಸಂ–ಡಾ. ರಾಗೌ–ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈ.ವಿ.ವಿ. ಮೈಸೂರು–೧೯೯೬.

೧೧. ಮುರುಗೋಡ ಶ್ರೀ ಮಹಾಂತ ಶಿವಯೋಗಿಗಳು–ಸಂ. ಡಾ॥ ಸಂಗಮೇಶ ಸವದತ್ತಿಮಠ– ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರ ಪೀಠ, ಕ.ವಿ.ವಿ. ಧಾರವಾಡ–೨೦೦೩.

೧೨. ಬೆಳಗಾವಿ ಬೆಳಕು–ಸಂ. ಎಸ್.ಆರ್. ಗುಂಜಾಳ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು–೨೦೦೩

೧೩. ಯುಗಪುರುಷರು –ಸಂ. ಎ.ಆರ್. ಪಾಟೀಲ, ಬಿ.ಎಸ್. ಗವಿಮಠ. ಪ್ರಸಾರಾಂಗ–ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಳಗಾವಿ–೨೦೦೪.

೧೪. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮೀಮಾಂಸೆ–ಸಂ–ಡಾ. ಸಿ.ಬಿ. ಹೊನ್ನಯ್ಯ.–ಜೈಭೀಮ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರ,೨೦೦೫.

೧೫. ಬೆಳಗಾವಿ ಬೆಡಗು –ಗಡಿನಾಡು ಉತ್ಸವ ಸಮಿತಿ, ಬೆಳಗಾವಿ–೨೦೦೬.

೧೬. ಎಂ.ಎಸ್. ಸುಂಕಾಪುರ–ಪ್ರೊ.ಸಿ.ವಿ. ಕೆರಿಮನಿ. ಪ್ರಸಾರ, ಕ.ವಿ.ವಿ.ಹಂಪಿ–೨೦೦೬.

೧೭. ಇಂಚರ – ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರ – ಸಮಗ್ರ ಕಾವ್ಯ – ಸಂ–ಪ್ರೊ.ಬಿ.ಎಸ್. ಗವಿಮಠ. ಕನ್ನಡ ಜಾಗೃತಿ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲೆ, ಚಿಂಚಣಿ, ತಾ– ಚಿಕ್ಕೋಡಿ, ಜಿ–ಬೆಳಗಾವಿ–೨೦೦೭

೧೮. ಚಲುವ ಕನ್ನಡ ನಾಡು – ಡಾ. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ– ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ–೨೦೦೭.

೧೯. ಸಾವಿರದ ಕವಿ– ಎಸ್.ಡಿ ಇಂಚಲ – ಸಂ.ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎಸ್. ಗವಿಮಠ– ಕನ್ನಡ ಜಾಗೃತಿ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲೆ, ಚಿಂಚಣಿ, ತಾ– ಚಿಕ್ಕೋಡಿ, ಜಿ–ಬೆಳಗಾವಿ–೨೦೧೨.

೨೦. ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲ – ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಜಗಜಂಪಿ. ಲಿಂಗಾಯತ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಶ್ರೀ ಜ.ತೋ.ಸಂ. ಎಡೆಯೂರು,ಡಂಬಳ,ಗದಗ.–೨೦೧೩.

೨೧. ಫೆಬ್ರುವರಿ,೨೦೧೩ರ ವಚನ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಸಿಕ –ನಾಗನೂರು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಮಠ, ಶಿವಬಸವ ನಗರ, ಬೆಳಗಾವಿ. ಸಂ. ಡಾ. ಎನ್.ಜಿ. ಮಹಾದೇವಪ್ಪ

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರ ವಂಶಾವಳಿ

ದೇಮಪ್ಪ ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಇಂಚಲ

ಬಸವಂತವ್ವ (ಪತ್ನಿ)

ಕಾಶವ್ವ ದ್ಯಾಮವ್ವ **ಶಿವಪುತ್ರ(ಎಸ್.ಡಿ.ಇಂಚಲ)** ನಾಗವ್ವ ಬಾಯವ್ವ ಶಿವನಾಯಕ

ಕಮಲಾದೇವಿ (ಪತ್ನಿ)

ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ
ಮಹಾನಂದಾ

ಉಮಾಕಾಂತ
ಸುನಂದಾ

ಉಷಾದೇವಿ
ಶಿವಕುಮಾರ ಮೂಗಿ

ಅಶೋಕ
ಸುರೇಖಾ

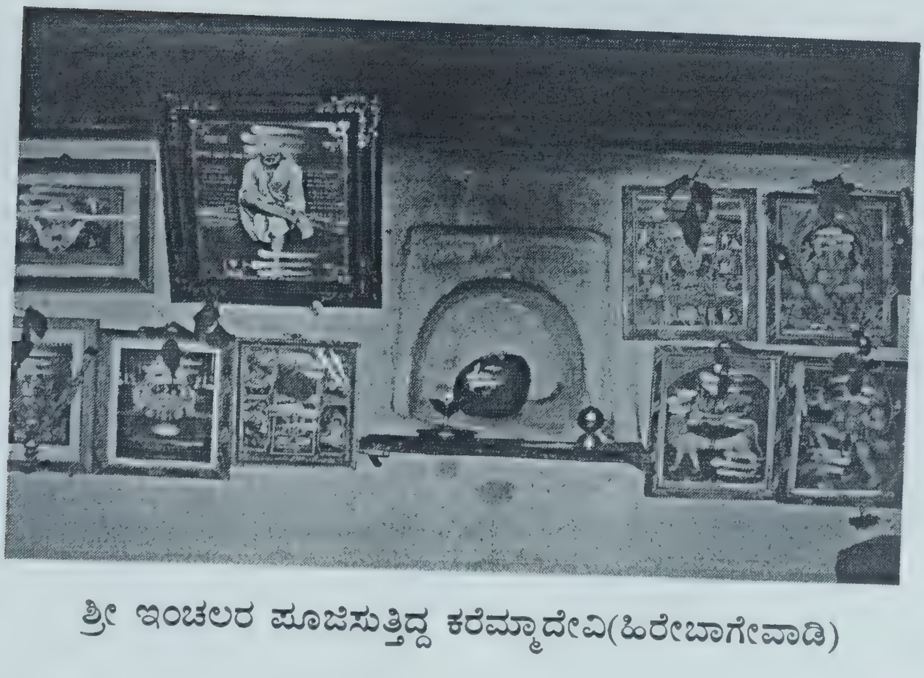
*ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರ ಮೊದಲ ಪತ್ನಿಯ ಮಗಳ ಹೆಸರು- ಶಾಂತಾ.*೧

**೧-ಆಧಾರ ಕೃತಿ-'ಎಸ್.ಡಿ.ಇಂಚಲ'- ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಜಗಜಂಪಿ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಗಳು

ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ವಾಸಿಸಿದ್ದ ಮನೆ(ಹಿರೇಬಾಗೇವಾಡಿ)

ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕರೆಮ್ಮಾದೇವಿ(ಹಿರೇಬಾಗೇವಾಡಿ)

ಶ್ರೀ ಇಂಚಲರು ಕಲಿತ ಶಾಲೆ(ಹಿರೇಬಾಗೇವಾಡಿ)

೧೯೭೧ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಥಮ ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ
ಸ್ವಾಗತಾಧ್ಯಕ್ಷರನುಡಿ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲ ಅವರಿಂದ.
ಜತೆಗೆ ಡಾ. ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ ಉಪಸ್ಥಿತಿ

ಪ್ರಧಾನಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ

೧೯೬೬ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಡಾ. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್ ಅವರಿಂದ
ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಾಹಿತಿ ಇಂಚಲರು

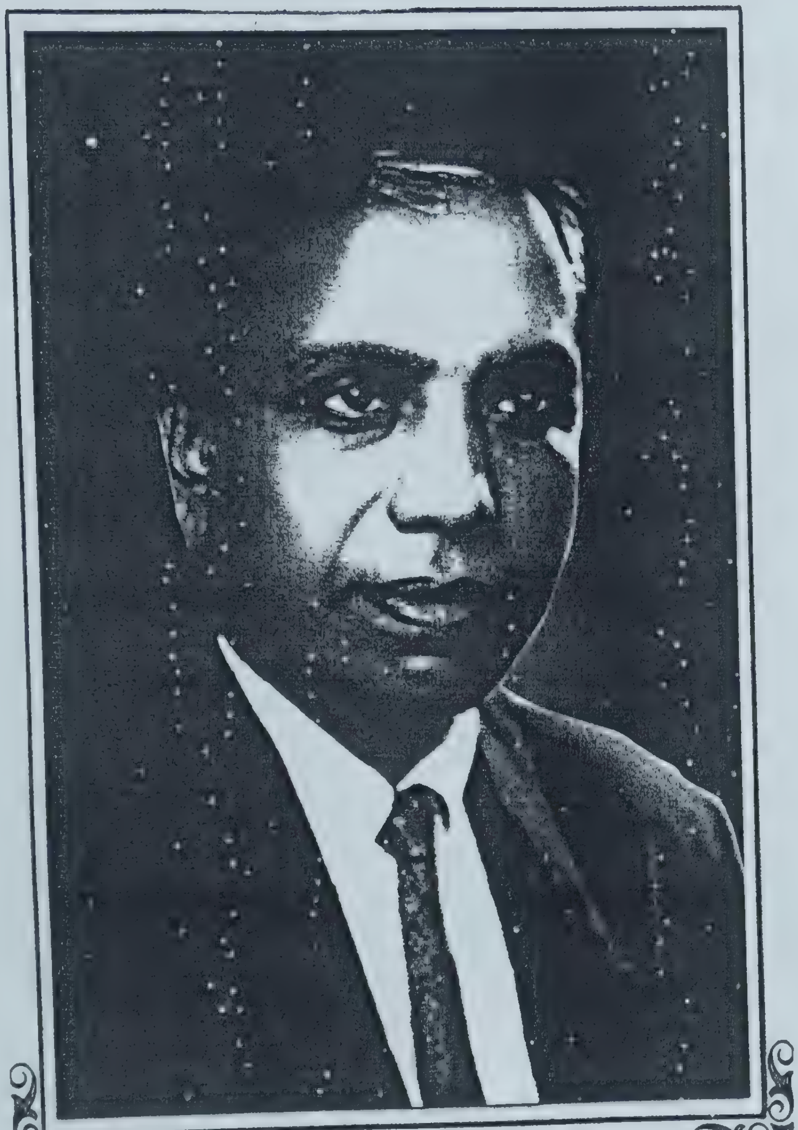

ತಂದೆ ದೇಮಪ್ಪ ಇಂಚಲ

ಸುಪುತ್ರಿ ಶಾಂತಾದೇವಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಎಸ್.ಡಿ. ಇಂಚಲರು

ಕವಿ ಎಸ್. ಡಿ. ಇಂಚಲ

ಜನನ : 01-04-1913 ಮರಣ : 07-04-1974